

מזכירות הממשלה

מעודכן ליום 27.11.2025

סדר היום

לישיבת ועדת השרים לענייני חקיקה

יום ראשון, י' בכסלו התשפ"ו - 30 בנובמבר 2025

(באמצעות ועידה חזותית - ZOOM - שעת הישיבה תיקבע בהמשך)

<u>נושא</u>	<u>מספר נספח</u>	<u>השר המגיש</u>
א. טיוטת חוק תאגידי מים וביוב (תיקון מס') התשפ"ה-2025 - המשך הדיון (עמ' 6 – 36)	414חכ	שר האנרגיה והתשתיות
ב. הצעת חוק תאגידי מים וביוב (תיקון - הפעלת שירותי מים וביוב על ידי רשות מקומית), התשפ"ה-2025 של חה"כ איתן גינזבורג (פ/6063) - המשך הדיון (עמ' 37 – 40)		
ג. הצעת חוק משק החשמל (תיקון - תעריף מופחת לבתי חולים בפריפריה), התשפ"ג-2023 של חה"כ מאיר כהן (פ/1489) - המשך הדיון (עמ' 41 – 42)		

בישיבה יורשו להשתתף מוזמנים שנוכחותם חיונית והשתתפותם אושרה על-ידי מזכירות הממשלה

ד. הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון - הצללת המרחב הציבורי), התשפ"ה-2025 של חה"כ יוראי להב הרצנו ואחרים (פ/6116)

(עמ' 43 – 54)

ה. הצעת חוק סימון פרסומות המכילות תוכן שנוצר או נערך באמצעות בינה מלאכותית (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025 של חה"כ רון כץ (פ/5600)

(עמ' 55 – 56)

ו. הצעת חוק לציון אירועי ליל הבדולח, התשפ"ה-2025 של חה"כ אלון שוסטר (פ/5909)

- המשך הדיון

(עמ' 57 – 59)

ז. הצעת חוק זכויות הסטודנט (תיקון - התאמות בהשכלה גבוהה לסטודנטים עקב מחלה קשה), התשפ"ה-2025 של חה"כ יוסף טייב ואחרים (פ/5966)

(עמ' 60 – 71)

ח. טיוטת חוק זכויות החולה (תיקון מס' 20) (מסירת מידע לצורך מניעת פגיעה), התשפ"ה-2025

420חק

שר הבריאות

(עמ' 72 – 81)

ט. הצעת חוק הרשות לטיפול בנפגעי הלם קרב, התשפ"ג-2023 של חה"כ נעמה לזימי (פ/1240)

(עמ' 82 – 85)

י. הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון - מתווה בן-גוריון לדחייה ופטור משירות מטעמי לימודי דת), התשפ"ו-2025 של חה"כ מירב כהן (פ/6197)

(עמ' 86 – 88)

יא. הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (פטור ממס למשרת מילואים פעיל) (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ה-2025 של חה"כ משה טור פז (פ/5407)

(עמ' 89)

יב. הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - מחיקת חוב בנקאי לעסקים זעירים, קטנים, בינוניים ואזרחים חדלי פירעון), התשפ"ד-2024 של חה"כ מיכאל מרדכי ביטון (פ/4846)

(עמ' 90 – 92)

יג. הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון - עבודה מועדפת ביישובי קו העימות בצפון ובדרום), התשפ"ה-2025 של חה"כ ינון אזולאי (פ/6019)

(עמ' 93 – 95)

יד. הצעת חוק הטבות לניצולי שואה (תיקון - זכאות למענק הטבות שנתי לבן זוג של ניצול שואה שנפטר), התשפ"ג-2022 של חה"כ יבגני סובה ואחרים (פ/366)

- המשך הדיון

(עמ' 96 – 97)

טו. הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון - ייצוג
הולם לנשים ברשימת מועמדים
לכנסת) של חה"כ שרון ניר ואחרים
(פ/5562)

(עמ' 98)

טז. הצעת חוק קרן קיימת לישראל (תיקון
- מעבר לחברה ממשלתית), התשפ"ו-
2025 של חה"כ יאיר לפיד ואחרים
(פ/6294)

(עמ' 99 – 101)

יז. הצעת חוק המתווכים במקרקעין
(תיקון - אחריות לתשלום דמי תיווך),
התשפ"ה-2025 של חה"כ איתן
גינזבורג (פ/6023)

(עמ' 102 – 103)

יח. הצעת חוק המאבק בטרור (תיקון -
החמרת ענישה), התשפ"ה-2024 של
חה"כ חילי טרופר ומיכאל מרדכי
ביטון (פ/5208)

- המשך הדיון

(עמ' 104 – 105)

יט. הצעת חוק העונשין (תיקון - החמרת
ענישה על סיוע לאויב במלחמה),
התשפ"ה-2024 של חה"כ חילי טרופר
ואופיר כץ (פ/5077)

- המשך הדיון

(עמ' 106 – 108)

כ. טיוטת חוק העונשין (תיקון מס')
(הברחה שלא דרך תחנת גבול),
התשפ"ו-2025

(נוסח יופץ בנפרד. תזכיר החוק פתוח
להערות הציבור עד ליום 27.11.2025
בשעה 23:59)

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק תאגידי מים וביו (תיקון מס' _____) התשפ"ה-2025

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו ועיקרי הוראותיו

לאחר בחינה שנערכה לאחרונה במשרד האנרגיה והתשתיות לענין מבנה משק המים הרצוי, עלה, שהמוטיב המרכזי ההכרחי לניהול נכון יעיל ושוויוני של משק המים, הנו קיום משק כספים סגור, המאפשר ניהול נכון, ראוי ותקין של משק המים העירוני, תוך עמידה ברגולציה אחידה הן ביחס לרשויות המנהלות את משק המים באמצעות תאגיד מים עירוני והן ביחס לרשויות המנהלות את משק המים העירוני באופן עצמאי שלא באמצעות תאגיד עירוני. כיום קיימת אי אחידות רגולטורית בין משק מים המנוהל באמצעות תאגיד למשק מים המנוהל באמצעות הרשות העירונית בהקשרים רבים, לרבות בתמרוץ לא אחיד להשקעות בתשתיות המים, ואפילו בקביעת תעריפי מים.

עוד התברר במהלך הבחינה האמורה, כי ישנם יתרונות בניהול משק המים במסגרת הרשות המקומית, המצדיקים את שינוי העקרון הנוקשה של ניהול משק מים עירוני באמצעות תאגידי מים, ובאמצעות בלבד. דומה כי כיום בשלה העת לאפשר באופן מושכל לנהל את משק המים העירוני באמצעות הרשויות המקומיות, ושלא באמצעות תאגיד מים עירוני נפרד, להפחית רגולציה וליצור רגולציה אחידה לתאגידים ולרשויות המקומיות המנהלים את משק המים. זאת, בין היתר, לשם ייעול ניהול משק המים העירוני תוך ראייה אינטגרטיבית של כלל שירותי הרשות, לשם איחוד פונקציות אדמיניסטרטיביות (כגון גביה, יעוץ משפטי, כח אדם וכו') וצמצום עלויות מטה, לשם חיזוק התיאום בין צרכי משק המים לצרכים נוספים של הרשות המקומית, ובפרט בתחום פיתוח ותחזוקת תשתיות, ולשם שיפור השירותיות לרבות באמצעות מתן מענה לצרכים שונים של התושב ומתן שירותים מוניציפליים רלוונטיים במקום אחד – בתוך הרשות המקומית.

לאור האמור לעיל, לאחר הבחינה שנערכה, ובשים לב ליתרונות ולחסרונות שנשקלו, מוצע במסגרת תזכיר החוק דגן לאפשר ניהול משק מים עצמאי ברשויות מקומיות, שיעמדו בתנאים שיקבעו. רשויות כאמור יהיו כפופות הן לרגולציה שחלה על תאגידי המים והביו, והן לרגולציה ייעודית, שתבטיח ניהול משק מים יעיל במסגרת הרשות המקומית, לרבות חיוב ניהול משק מים עירוני כמשק כספי סגור, ובכך לייעל עוד יותר את ניהול משק המים העירוני.

ג. השפעת החוק המוצע על חוקים קיימים

חוק תאגידי מים וביו יתוקן בהתאם להצעת החוק

ד. השפעת החוק על תקציב המדינה

אין.

ה. השפעת החוק המוצע על תקנים במשרדי הממשלה וההיבט המינהלי

טרם התקבלה עמדת רשות המים. יתכן צורך בתוספת תקנים ספורים.

ו. עמדת היועצת המשפטית לממשלה

אושר כי אין מניעה לאישור טיוטת החוק בועדת השרים לענייני חקיקה בכפוף להסמכת משרד

האנרגיה והתשתיות להכניס שינויים בנוסח טיוטת החוק ביחס לסעיף החיוב האישי ולסעיפים הנוגעים לעיצומים הכספיים, בהתאם להסכמות שיגובשו בין משרד האנרגיה והתשתיות לבין משרד המשפטים, וכן ביחס לתיקונים שידרשו בעקבות דיוני נוסח החוק במשרד המשפטים בכפוף לכך ששינויים מהותיים יוכנסו בהסכמת המשרדים הרלוונטיים לאותו שינוי. ככל שלא יושגו הסכמות בין משרד המשפטים לבין משרד האנרגיה והתשתיות לענין החיוב האישי או העיצומים הכספיים או ככל שלא יושגו הסכמות בין המשרדים הרלוונטיים לענין שינויים מהותיים שידרשו בעקבות דיוני נוסח חוק - ככל שמדובר בסוגיות משפטיות יוכנסו השינויים בהתאם להכרעת משנה ליועצת המשפטית לממשלה, וככל שמדובר בסוגיות שאינן משפטיות – תוחזר טיוטת החוק לדיון בועדת השרים לענייני חקיקה באותם נושאים. יובהר, כי משרד האנרגיה והתשתיות התחייב לפעול בהתאם למתווה זה.

ז. להלן נוסח החוק המוצע:

טיוטת חוק מטעם הממשלה:

טיוטת חוק תאגידי מים וביוב (תיקון מס' _____) התשפ"ה-2025

1. תיקון שם החוק
בחק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001¹ (להלן – החוק), בכותרת, במקום "תאגידי מים וביוב" יבוא: "הספקת שירותי מים וביוב".
2. תיקון סעיף 1(ב)
בסעיף 1(ב) לחוק העיקרי, אחרי: "הרשויות המקומיות" יבוא: "לספק, לפי חוק זה, שירותי מים וביוב בתחומיהן, או"; אחרי: "על החברות" יבוא: "או הרשויות המקומיות נותנות שירותי מים וביוב כאמור לעיל"; אחרי "בלא הפליה", יבוא "הן";
3. תיקון סעיף 2
בסעיף 2 לחוק העיקרי -
 - (1) אחרי ההגדרה "בעל מקרקעין" יבוא:
"בעלת רישיון" – רשות מקומית או חברה שקיבלה רישיון לפי חוק זה.
 - (2) בהגדרה "המועד הקובע", בסופה יבוא: "או בתוך שנה ממועד פרסום שיוך הרשות המקומית לקבוצה לפי סעיף 6א(א), לפי המאוחר מביניהם;
 - (3) בהגדרה "הממונה", במקום "החברות" יבוא: "בעלות הרישיונות"
 - (4) בהגדרה "יום תחילת פעילות החברה" – בשם המונח, במקום "חברה" יבוא, בעלת רישיון, אחרי "לחברה" יבוא: "או להיפך"; במקום "קיים בידי החברה" יבוא: "קיים בידי בעלת הרישיון"; ובמקום "יום תחילת פעילות החברה" יבוא: "יום תחילת פעילות בעלת הרישיון";

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 454; התשפ"ד, עמ' 173.

(5) אחרי ההגדרה "ספק שירותי ביו" יבוא :

"פחת גביה" – ההפרש בין סך כל החיובים, בשקלים חדשים, שהוציאה בעלת הרשיון לכלל צרכניה בעד שירותי מים וביוב, ובין סך כל הגבייה בפועל בגין אותם חיובים. לעניין רשות מקומית מפעילה - לרבות חיובים עבור צריכה עצמית.

"פחת מים" – ההפרש בין כמות המים הנכנסת, לרבות למטרת חקלאות, לבין כמות המים שמספקת בעלת הרשיון לכלל צרכניה. לעניין רשות מקומית מפעילה לרבות כמות המים שצרכה.

(6) בהגדרה "פעילות חיונית", בפסקה (1), אחרי "לגבי" יבוא "רשות מקומית מפעילה".

(7) אחרי ההגדרה "רשות מקומית בלא חברה" יבוא :

"רשות מקומית עם חברה" – רשות מקומית שבתחומה פועלת חברה ;

"רשות מקומית מפעילה" – רשות מקומית שמנהלת ומתפעלת את משק המים והביוב בתחומה בעצמה."

4. תיקון סעיף 6 בסעיף 6 לחוק העיקרי-

(1) בסעיף קטן (א), אחרי "מיום תחילתו של חוק זה" יבוא : "ולא ניתן אישור הממונה לפי סעיף 1א6".

5. תיקון סעיף 6א בסעיף 6א לחוק העיקרי-

(1) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא : "למעט אם קיבלה אישור של הממונה לפי סעיף 1א6"

(2) בסעיף קטן (ב)(1), במקום : " יום כ"ד באב התשע"ג (31 ביולי 2013)" יבוא "יום כ"ה בטבת התש"צ (31 בדצמבר 2029), ולא קיבלה אישור הממונה לפי סעיף 1א6" ; ובמקום "עד יום כ"ג בניסן התשפ"ד (1 במאי 2024) יבוא : "עד יום ה' בטבת התשצ"א (31 בדצמבר 2030)"

(3) סעיף קטן (ג) בטל.

6. אחרי סעיף 6א לחוק יבוא :
הוספת סעיפים
1א6 - 3א6

רשות 1א6 (א) על אף האמור בסעיף 6א, רשות מקומית, שהממונה אישר מקומית שמתקיימים לגביה התנאים הבאים, רשאית להפעיל בעצמה את מפעילה שירותי המים והביוב שבתחומה, וזאת כל עוד מתקיימים התנאים האמורים :

(1) פחת המים ופחת הגביה של תשלומי המים שלה לא עלו על השיעורים שקבועים בכללים מכוח סעיפים 101 ו-103 לחוק בתוספת שיעור שיקבע על ידי שר האנרגיה והתשתיות.

(2) היא עומדת ב-85% לפחות מתכנית ההשקעות שנקבעה לה לפי הכללים שנקבעו לפי סעיף 21א, 26(ב)(2), 51(ג), 99 ו-112 לחוק, ככל שנקבעה ;

(3) היא עומדת, ככלל, באמות המידה לשירות שנקבעו לפי סעיף 99 לחוק ;

(4) היא עומדת בהוראות פרק ה'1 לחוק, ובכלל זה הוראות סעיף 79א(א) לענין התנהלות חשבון המים.

(5) היא רשות מקומית איתנה לפי סעיף 232א לפקודת העיריות או שהיא עומדת בתנאים לענין איתנות פיננסית כפי שנקבעו על ידי שר האנרגיה והתשתיות בהתייעצות עם שר הפנים ושר האוצר;

(6) כל המים שצורכת הרשות המקומית, לרבות למטרת גינון ציבורי, מסופקים במדידה לפי חוק מדידת מים, תשט"ו-1955.

(ב) הופעלו שירותי המים והביוב של רשות מקומית באמצעות חברה (להלן – רשות מקומית עם חברה), רשאית רשות מקומית כאמור להעביר את הפעילות כאמור שבתחומה אליה, אם אישר הממונה, שבמהלך תקופה שתקבע על ידי מועצת הרשות בכללים, התקיימו לגבי החברה התנאים הקבועים בסעיף קטן (א)1-(4) ולגבי הרשות המקומית התקיימו כל אלה:

(1) שיעור הגביה של הרשות המקומית אינו נמוך מ-80%;

(2) הרשות המקומית היא רשות מקומית איתנה לפי סעיף 232א לפקודת העיריות או שהיא עומדת בתנאים לענין איתנות פיננסית כפי שנקבעו על ידי שר האנרגיה והתשתיות בהתייעצות עם שר הפנים ועם שר האוצר;

(3) הרשות המקומית מנהלת משק כספי נפרד לכספי הפיתוח שלה בהתאם להוראות כל דין.

(ג) רשות מקומית עם חברה לא תהיה רשאית להעביר אליה את הפעלת שירותי המים והביוב בתחומה, אלא אם חלפה תקופה שקבע השר בתקנות מהמועד בו החלו שירותי המים והביוב בתחומה להיות מסופקים בידי חברה.

(ד) סופקו שירותי המים והביוב בתחומי רשות מקומית באמצעות חברה אזורית, תהיה רשאית הרשות לספק את שירותי המים והביוב בתחומה בהתאם לאמור בסעיף זה, ובלבד שלא תגרם פגיעה בניהול ובתפעול משק המים והביוב של יתר הרשויות בעלות המניות באותה חברה.

(ה) רשות מקומית תהיה רשאית להיות רשות מקומית מפעילה כל עוד מתקיימים לגביה כל התנאים הקבועים בסעיף קטן (א); רשות מקומית מפעילה תדווח מדי שנה לממונה על קיום התנאים האמורים, בצירוף מסמכים המעידים על כך.

(ו) מועצת הרשות רשאית לקבוע בכללים הוראות לענין מידע ומסמכים שרשות מקומית מפעילה תידרש להגיש לממונה מדי שנה, על מנת לבחון את המשך התקיימות התנאים הקבועים בסעיף קטן (א) לגביה.

(ז) הממונה רשאי לבקש מרשות מקומית מפעילה מידע נוסף, ככל שנדרש בנסיבות הענין, על מנת לבחון את המשך התקיימות התנאים האמורים לגביה.

(ח) נוכח הממונה כי לא מתקיימים ברשות מקומית מפעילה התנאים הקבועים בסעיף קטן (א), יורה לה להקים חברה או להצטרף לחברה אזורית, לפי הענין; ואולם לא יורה הממונה כאמור, אם נוכח, כי צפוי שהרשות המקומית תעמוד בתנאים האמורים תוך שנה, ובכלל זה אם נוכח שאי העמידה בתנאים הינה זמנית או נקודתית. במקרה כאמור, ישוב ויבחן הממונה את עמידת הרשות המקומית בתנאים בתום תקופה שיקבע.

(ט) הורה הממונה כאמור בסעיף קטן (ח), לא יסופקו שירותי המים והביוב בידי הרשות המקומית המפעילה בתום שנה ממועד ההודעה. שר האנרגיה והתשתיות באישור שר הפנים ושר האוצר רשאי להאריך את התקופה אם נוכח, כי התקיימו נסיבות מיוחדות שמנעו מהרשות המקומית להתאגד במועד.

הגשת בקשה 2א6
להעברת
פעילות

(א) רשות מקומית עם חברה שמבקשת להפוך לרשות מקומית מפעילה, תגיש לממונה בקשה, בצירוף מסמכים המעידים על עמידתה בהוראות סעיף 1א6.

(ב) מועצת הרשות רשאית לקבוע בכללים מידע ומסמכים שחברה או רשות מקומית ידרשו להגיש לממונה, על מנת לבחון את התקיימות התנאים הקבועים בסעיף 1א6 לגביהן.

(ג) הממונה רשאי לבקש מהרשות מקומית או מחברה מידע נוסף, ככל שנדרש בנסיבות הענין, על מנת לבחון את התקיימות התנאים האמורים לגביהן.

(ד) נוכח הממונה כי התקיימו התנאים הקבועים בסעיף 1א6, ימסור לרשות המקומית אישור לפיו היא רשאית להפעיל בעצמה את שירותי המים והביוב בתחומה.

- העברת הפעילות 3א6 (א) (1) רשות מקומית עם חברה, שקיבלה אישור להפעיל בעצמה את שירותי המים והביוב בתחומה לפי סעיף 2א6, תפעל לפירוק החברה ולהעברת הנכסים התפעוליים, וכן כלל הנכסים והזכויות הנדרשים להפעלת משק המים והביוב, מהחברה לרשות המקומית, והכל בכפוף לכל דין, ובכלל זה להוראות החלות על פירוק החברה.
- (2) על אף הוראות פסקה (1) לעיל, רשאית רשות מקומית, שקיבלה אישור להפעיל את שירותי המים והביוב בתחומה לפי סעיף 2א6, שלא לפרק את החברה, ולהותיר אותה כחברה ריקה, להותיר את הנכסים והזכויות, כולם או חלקם, בחברה, או להותיר את כל הפעילות בחברה, אשר תרכוש את כל השירותים הנדרשים מהרשות המקומית, והכל ובלבד שלא יפגע ניהול משק המים והביוב בידי הרשות המקומית, ובכלל זה שהנכסים והזכויות כאמור ישמשו אך ורק את משק המים והביוב של הרשות המקומית;
- (2) חברה כאמור בפסקה (2) לא תעסיק עובדים פרט למנכ"ל החברה; מנהל משק המים והביוב של הרשות המקומית יוכל לכהן כמנהל הכללי של החברה.
- (3) על אף האמור בפסקאות (1) עד (3), רשות מקומית עם חברה, שקיבלה אישור לפי סעיף 2א6 עד ליום 31 בדצמבר 2029 לא תפעל לפירוק החברה ותפעל כאמור בפסקה (1) לעיל. רשות מקומית כאמור תהיה רשאית לפרק את החברה בכפוף לקבלת אישור נוסף מהממונה לפי סעיף 2א6, שינתן לאחר יום 31 בדצמבר 2029.
- (ב) היתה החברה חברה אזורית, הפיכת רשות מקומית, בעלת מניות בחברה, לרשות מקומית מפעילה, וקבלת הנכסים התפעוליים לידיה, תהיה באחד משני אלה ובאישור מועצת הרשות הממשלתית:
- (1) פירוק החברה האזורית לפי כל דין, והעברת הנכסים כאמור במסגרת הליכי הפירוק, ובכפוף להוראות חוק זה.
- (2) הסדר בין הרשות המקומית לחברה וליתר בעלות המניות בה בנוגע לאופן העברת הנכסים והזכויות, והכל בכפוף להוראות חוק זה.
- (ג) מועצת הרשות תיתן אישור כאמור בסעיף קטן (ב) אם נוכחה כי לא תגרם פגיעה בניהול ובתפעול משק המים והביוב של הרשויות האחרות, שהינן בעלות מניות בחברה, בין באמצעות החברה ובין באופן עצמאי, ככל שקיבלו החלטה על כך. סברה מועצת הרשות, כי תגרם פגיעה בניהול ותפעול משק המים כאמור, לא תמנע ממתן אישור לפי סעיף (ב) אלא אם כן לא נמצא כל פתרון אחר למניעת פגיעה האמורה, ובכלל זה צירוף חברה אחרת או רשות מקומית אחרת לחברה, או צירוף הרשות המקומית, בה נמצא חשש לפגיעה, לחברה אחרת. מועצת הרשות רשאית לקבוע בכללים קריטריונים לבחינת הפגיעה ברשויות המקומיות האחרות כתנאי לפירוק וכן רשאית היא לקבוע חלופות שיש לבחון כתנאי לאי מתן אישור כאמור."

7. תיקון סעיף 6ב בסעיף 6ב לחוק העיקרי -
- (1) בסעיף קטן (1) אחרי "רשות מקומית" יבוא, "ששויכה לקבוצה לפי סעיף 6ג(א), ובמקום "6(א)ג" יבוא "1א6".
- (2) בסעיף קטן (2) במקום "חברה לא תעסוק" יבוא "חברה, שנמצאת בתחום של רשות מקומית ששויכה לקבוצה לפי סעיף 6ג(א), לא תעסוק"
8. תיקון סעיף 6ג בסעיף 6ג לחוק העיקרי -
- (1) בסעיף קטן (א) אחרי "בישראל" יבוא, "כולן או חלקן,".
- (2) בסעיף קטן (ב) אחרי "(בחוק זה – חברות הקבוצה)," יבוא "ככל שהוקמו כאלה,"
9. תיקון סעיף 16 בסעיף קטן (ד) אחרי "מתן פטור" יבוא "או בתנאים נוספים שקבע שר האנרגיה והתשתיות כתנאי למן הפטור"
10. תיקון סעיף 16 בסעיף 16 לחוק העיקרי -
- (1) בסעיף קטן (א) אחרי "רשות מקומית" יבוא, "ששויכה לקבוצה לפי סעיף 6ג(א)" ואחרי "חברה" יבוא "שפועלת בתחום רשות מקומית ששויכה לקבוצה לפי סעיף 6ג(א)" ואחרי "שלבי ההקמה" יבוא "של חברה אזורית".
- (2) בסעיף קטן (ב) אחרי "הפטור" יבוא "או החל מארבעה חודשים לפני המועד הקובע, לפי המאוחר מביניהם".
11. בסעיף 8 לחוק העיקרי -
- (1) בסעיף קטן (א) במקום הרשות המקומית והחברה" יבוא: "רשות מקומית, הנדרשת להעביר את שירותי אספקת המים והביוב לחברה, והחברה, וכן רשות מקומית עם חברה, שמבקשת להיות רשות מקומית מפעילה, והחברה לה העבירה את ניהול משק המים והביוב שלה, " ואחרי "לשירות החברה יבוא, " ולהיפך, לפי הענין";
- (2) בסעיף קטן (א)(1) אחרי "המקומית" יבוא "או החברה, לפי הענין," ואחרי "עובד החברה" יבוא "או הרשות המקומית, לפי הענין,".
- (3) בסעיף קטן (א)(2) אחרי "לעובד החברה" יבוא "או עובד החברה שהיה לעובד הרשות המקומית," ואחרי "מן הרשות המקומית" יבוא "או החברה, לפי הענין," ואחרי "שהחברה" יבוא "או הרשות המקומית".
12. אחרי סעיף 9(ד) יבוא -
- "(ה) הוראות סעיף זה יחולו, בשינויים המחוייבים, לגבי רשות מקומית בעלת חברה שהפכה לרשות מקומית מפעילה; היתה הרשות המקומית בעלת מניות בחברה אזורית, תקבע חלוקת הנכסים בין בעלות המניות או בין הרשות המקומית לבין החברה, לפי הענין, באישור הממונה ובכפוף לכל דין."
13. בסעיף 10 לחוק העיקרי, האמור בו יסומן (א) ואחריו יבוא:

"(ב) הוראות סעיף זה יחולו בשינויים מחוייבים, ובכפוף לכל דין, על רשות מקומית בעלת חברה שהפכה לרשות מקומית מפעילה. היתה הרשות המקומית בעלת מניות בחברה אזורית, יקבע אופן חלוקת הזכויות בין בעלות המניות או בין הרשות המקומית לבין החברה, לפי הענין, באישור הממונה, ובכפוף לכל דין."

11	14.	בסעיף 11 לחוק העיקרי-	
		(1) בסעיף קטן (א), המלה "או" תמחק, ואחרי "לחברה האזורית" יבוא "או מהחברה או החברה האזורית לרשות מקומית מפעילה";	
		(2) בסעיף קטן (ב) אחרי "לבין החברה" יבוא "או החברה האזורית".	
12	15.	בסעיף 12 לחוק העיקרי-	
		(1) בסעיף קטן (א) אחרי "משק המים והביוב" יבוא: "וכל תביעה כאמור שהיתה תלויה ועומדת נגד חברה בטרם העברת הפעילות לרשות מקומית מפעילה".	
		(2) בסעיף קטן (ב) אחרי "במקום הרשות המקומית", יבוא " או הרשות המקומית המפעילה במקום החברה, לפי ענין" ואחרי "לצוות כי הרשות המקומית" יבוא "או החברה לפי הענין", ואחרי "עם החברה" יבוא "או הרשות המקומית המפעילה".	
13	16.	בסעיף 13 לחוק העיקרי -	
		(1) בסעיף קטן (א), אחרי "בכל הנוגע להקמת חברה" יבוא "או להעברת הפעילות מהחברה לרשות מקומית מפעילה".	
		(2) בסעיף קטן (ב) -	
		(1) ברישה המילה "או" תמחק, ואחרי "מהחברה המתמזגת לחברה האזורית" יבוא "או מהחברה או החברה האזורית לרשות מקומית מפעילה".	
		(2) בפסקה (4), אחרי "מהחברה המתמזגת לחברה אזורית" יבוא: "או מהחברה או החברה האזורית לרשות מקומית מפעילה" ואחרי "יום חתימת הסכם ההעברה של הנכסים מהרשות המקומית לחברה" יבוא: "או מהחברה או החברה האזורית לרשות מקומית מפעילה".	
14	17.	בסעיף קטן (א) אחרי "חברה" יבוא: "או רשות מקומית מפעילה".	
15	18.	בסעיף 15 לחוק העיקרי-	
		(1) בסעיף קטן (א), אחרי "לתת לחברה" יבוא: "או לרשות מקומית מפעילה".	
		(2) בסעיף קטן (ב), אחרי "כאמור בסעיף קטן (ג)" יבוא: "או לרשות מקומית מפעילה בעלת רשיון לפעילות חיונית".	
		(3) בסעיף (ג) אחרי סעיף קטן (5) יבוא:	
		"(6) לענין רשות מקומית, "פעילות נוספת" לפי סעיף זה – למעט פסקה (6) להגדרה "פעילות נוספת".	
		(4) בסעיף (ג) אחרי "לחברה" יבוא "או לרשות מקומית מפעילה".	
16	19.	בסעיף 16 בסעיף קטן (ב) (1) אחרי "לחברה" יבוא "או לרשות מקומית מפעילה".	

- בסעיפים 19 ו-20 לחוק העיקרי, בכל מקום במקום "החברה" יבוא "בעלת הרשיון", במקום "לחברה" יבוא "לבעלת הרשיון".
20. תיקון סעיפים 19 ו-20.
- בסעיף 21 לחוק העיקרי-
21. תיקון סעיף 21
- (1) בסעיף קטן (א), במקום "לחברה" יבוא "לבעלת הרשיון", אחרי "לנתינתם" יבוא "לענין חברה – ", ואחרי "לחברה אחרת" יבוא: "ולענין רשות מקומית מפעילה – לחברה שתוקם על ידי הרשות המקומית או לחברה אחרת (להלן – החברה המקבלת)".
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום "לחברה" יבוא "לבעלת הרשיון" ובמקום "החברה" יבוא "בעלת הרשיון".
- (3) בסעיף קטן (ג), במקום "לחברה" יבוא "לבעלת הרשיון", במקום "לחברה אחרת" יבוא "לחברה מקבלת", בכל מקום, במקום "לחברה האחרת" יבוא "לחברה המקבלת" ובמקום זכויות החברה" יבוא "הזכויות"
- (4) בסעיף קטן (ד), בכל מקום, במקום "החברה" יבוא "בעלת הרשיון", במקום "לחברה האחרת" יבוא "לחברה המקבלת", במקום "לחברה המקבלת" יבוא "לבעלת הרשיון" ובמקום "לחברות" יבוא "לחברה המקבלת ולבעלת הרשיון".
- (5) בסעיף קטן (ה), במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
- (6) בסעיף קטן (ו), במקום "לחברה האחרת" יבוא "לחברה המקבלת".
22. בסעיף 21א לחוק העיקרי במקום "החברה" יבוא "בעלת הרשיון".
23. תיקון סימן ד' לחוק
- בסימן ד', בכותרת במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון"
24. בסעיף קטן (ב), במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
25. בסעיף 23 לחוק העיקרי -
26. תיקון סעיף 24
- במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון" ואחרי "ולפי הרשיונות" יבוא ", ובכפוף לכל דין".
27. בסעיף 25 לחוק העיקרי, בכל מקום שמצוין "חברה" או "החברה" יבוא "בעלת הרשיון" ובסעיף קטן (ב) אחרי "הרשות המקומית" יבוא "המפעילה או הרשות המקומית".
28. בסעיף 26(ב), אחרי פסקה (4) יבוא:
- "(4א) – התקשרות לקבלת שירותי מחשוב ומערכות מידע, לפי כללים שקבעה המועצה;
- (4ב) התקשרות לקבלת שירותי דוברות והסברה לפי כללים שקבעה המועצה;
- (4ג) התקשרות לקבלת שירותים של מענה לפניית ציבור, ובכלל זה שירותי מוקד לפי כללים שקבעה המועצה;
- (4ד) התקשרות לצורך קבלת שירותים בתחום ביטחון, חירום וסייבר לפי כללים שקבעה המועצה;
- (4ה) התקשרות לצורך קבלת שירותים בתחום משאבי אנוש לפי כללים שקבעה המועצה;

29. תיקון סעיף 26א במקום האמור בסעיף 26א יבוא: "חברה רשאית להתקשר בעסקה לרכישת שירותים ממי שנותן שירותים לרשות המקומית שבתחומה היא מספקת שירותי מים וביוב, אלא אם כן ההתקשרות פוגעת בהספקת שירותי המים והביוב או מעמידה את נותן השירותים או החברה במצב של חשש לניגוד עניינים; נוכח הממונה כי התקיים אחד הסייגים, רשאי הוא להורות לחברה להפסיק את ההתקשרות."
30. תיקון סעיף 27 בכל מקום במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון" ובמקום "החברה" יבוא "בעלת הרשיון".
31. תיקון סימן ה' במקום "בחברה" יבוא "בבעלת הרשיון".
32. תיקון סעיף 28(ד) בסעיף 28(ד) אחרי "שונות", יבוא " או לפיצולה כך שהשירותים ינתנו, כולם או חלקם, בידי רשויות מקומיות מפעילות, " אחרי "הפיצול" יבוא " , או לכל רשות מקומית מפעילה", אחרי "תחומי" יבוא "הרשות המקומית המפעילה או את תחומי" ובמקום "שבהן היא תפעל" יבוא "שבהן תפעל החברה".
33. תיקון סעיף 29(ג) במקום "החברות" יבוא "בעלות הרשיון".
34. תיקון כותרת פרק ג' בכותרת פרק ג' לחוק, מקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון"
35. תיקון סעיף 31 בסעיף 31 לחוק העיקרי במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
36. תיקון סעיף 32 בסעיף 32 לחוק העיקרי, במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
37. תיקון סעיף 33 בסעיף 33 לחוק העיקרי במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
38. תיקון סעיף 34 בסעיף 34 לחוק העיקרי, בכל מקום במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון" ובמקום "החברה" יבוא "בעלת הרשיון"
39. תיקון סעיף 35 בסעיף 35 לחוק העיקרי, בכל מקום במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון" ובמקום "החברה" יבוא "בעלת הרשיון"
40. תיקון סעיף 36 ובמקום "החברה או מועצת איגוד ערים" יבוא "החברה, מועצת איגוד הערים או רשות מקומית מפעילה" ובמקום "החברה" יבוא "בעלת הרשיון".
41. תיקון סעיף 37 בסעיף 37 לחוק העיקרי, בכל מקום במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
42. תיקון סעיף 38 בסעיף 38 לחוק העיקרי, במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
43. תיקון סעיף 39 בסעיף 39 לחוק העיקרי-
- (1) בסעיף קטן (א) במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
- (2) בסעיף קטן (ב) במקום "החברה" יבוא "בעלת הרשיון היא רשות מקומית מפעילה או".
44. תיקון סעיף 40 בסעיף 40 לחוק העיקרי ובסעיפי המשנה שבו, בכל מקום במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
45. תיקון סימן ד' בפרק ג' בסימן ד' בפרק ג' במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון"
46. תיקון סעיף 42 בסעיף 42 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "החברה" יבוא "בעלת רשיון".
47. תיקון סעיף 45 בסעיף 45 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
48. תיקון סעיף 46 בסעיף 46 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".

48	תיקון סעיף 48	49.	בסעיף 48 לחוק העיקרי, אחרי "החברה" יבוא "או מנהל משק המים והביוב של הרשות המקומית המפעילה, לפי הענין," ובכל מקום, במקום "החברה" יבוא "בעלת הרשיון".
49	תיקון סעיף 49	50.	בסעיף 49 לחוק העיקרי בכל מקום במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
51	תיקון סעיף 51	51.	בסעיף 51 לחוק העיקרי בכל מקום במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
52	תיקון סעיף 52	52.	בסעיף 52 לחוק העיקרי בכל מקום במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
53	תיקון סעיף 53	53.	בסעיף 53 לחוק העיקרי בכל מקום במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
54	תיקון סעיף 54	54.	בסעיף 54 לחוק העיקרי -
			(1) בסעיף קטן (א), במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון" ובסופו יבוא " היתה בעלת הרשיון רשות מקומית מפעילה – תגיש לרשות ולממונה במועד האמור דוח מגזרי של משק המים והביוב שבתחומה."
			(2) בסעיפים קטנים (ב), (ד) ו-(ה), בכל מקום במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
55	תיקון סעיף 55	55.	בסעיף 55 לחוק העיקרי, בכל מקום במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
56	תיקון סעיף 56	56.	בסעיף 56 לחוק העיקרי-
			(1) בסעיף קטן (א), במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
			(2) בסעיף קטן (ב) בכל מקום במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון" וכן אחרי "בשירותה," יבוא "וממנהל משק מים וביוב בבעלת רשיון שהיא רשות מקומית מפעילה,".
57	תיקון סעיף 57	57.	בסעיף 57 לחוק העיקרי -
			(1) בסעיף קטן (א), במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".
			(2) בסעיף קטן (ג) במקום "יחולו על חברה" יבוא "יחולו על בעלת רשיון" ובמקום "החברה" יבוא "בעלת רשיון, ולגבי חברה"
61	תיקון סעיף 61	58.	בסעיף 61 לחוק העיקרי
			(1) בסעיף קטן (א), לאחר המילים "בעלת המניות בחברה" יבוא: "ולענין דירקטורים שאינם חברי מועצת רשות מקומית – " ;
			(2) בסעיף קטן (ג), המלים "לדעת הועדה" יימחקו, ולאחר "דירקטור בחברה" יבוא: "ולענין דירקטור שאינו חבר מועצת רשות מקומית – מי שלדעת הועדה אינו ראוי להיות דירקטור בחברה בנסיבות כאמור"
61א	תיקון סעיף 61א	59.	בסעיף 61א לחוק העיקרי -
			(1) בסעיף קטן (ב) - בפסקה (1) במקום "45" יבוא "30" ; ובפסקה (2) במקום "75" יבוא "60".

(2) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא :

"(ה) לא החליטה הוועדה בעניין אישור מינויו של מועמד לכהונת דירקטור בתוך התקופה כאמור בסעיף קטן (ב)(1) או (ג), לפי העניין, רשאית מועצת הרשות המקומית הנוגעת בדבר למנות את המועמד לדירקטור כך שיכהן עד לקבלת החלטתה של הוועדה בעניינו, ובלבד שהתקיימו כל אלה :

- (1) הממונה אישר כי הרשות המקומית הנוגעת בדבר העבירה את כל המסמכים והמידע שדרשה הוועדה לשם קבלת החלטתה ;
- (2) היועץ המשפטי של החברה הנוגעת בדבר אישר בחוות דעתו כי מתקיימים במועמד תנאי הכשירות למינויו וההוראות לעניין הרכב דירקטוריון לפי חוק זה."

הוספת פרק ה'1 .60 אחרי סעיף 79 לחוק העיקרי יבוא :

פרק ה'1: ניהול משק מים בידי רשות מקומית מפעילה

סימן א' : חשבון בנק ייעודי לשירותי מים וביו

חשבון בנק 79א (א) רשות מקומית מפעילה תקים ותנהל חשבון בנק ייעודי נפרד לכספי משק המים והביו בתחומה (להלן - "חשבון הבנק הנפרד"), אשר ישמש את משק המים והביו בלבד.

(ב) בחשבון הבנק הייעודי יופקדו כל ההכנסות של משק המים והביו ובכלל זה וכל התשלומים הקשורים במים ובביו שהרשות המקומית המפעילה גובה מצרכניה; תשלומים אלו ישולמו ישירות לחשבון הבנק הנפרד; הכספים בחשבון הבנק הנפרד ישמשו את הרשות המקומית המפעילה רק לצרכי משק המים; חשבון הבנק הנפרד ינוהל באופן שיאפשר מעקב אחרי התקבולים מכל מקור ואחר ההוצאות אשר הוצאו למטרות כאמור בס"ק (ג).

(ג) מחשבון הבנק הנפרד ניתן יהיה להוציא כספים רק לשימושים שמיועדים לרכישת מים, לאספקת מים, לפיתוח ולתחזוקת משק המים והביו בתחומה של הרשות המקומית המפעילה כפי שיקבע בכללים של מועצת הרשות ובכלל זה הוצאות הנהלה וכללית שלא יעלו על השיעור שנקבע לפי סעיף 100א ; .

(ד) החשבון הנפרד ינוהל באמצעות מנהל משק המים והביו והוא יהיה מורשה החתימה בחשבון, יחד עם גזבר הרשות המקומית, שבחתימתם יחד יהיו מוסמכים להתחייב בשם הרשות המקומית המפעילה בחשבון זה.

(ה) הכספים בחשבון הנפרד לא יהיו ניתנים לשעבוד, להמחאה או לעיקול ולא תינתן זכות קיזוז לגביהם, אלא אם כן השעבוד, ההמחאה, העיקול או זכות הקיזוז נעשו לטובת הפעלת משק המים והביו, ובכלל זה לעבודות פיתוח במשק המים והביו.

(ו) הרשות המקומית המפעילה תנהל את הכספים בחשבון הייעודי למתן שירותי המים והביו באופן נפרד מניהול הכספים האחרים ברשות המקומית.

(ז) מנהל משק המים והביו יגיש לממונה דין וחשבון כספי לעניין ניהול החשבון אחת לשנה, עד ליום 30 באפריל שלאחר תאריך הדוח.

סימן ב' - בקרה על פעילות משק המים והביוב

רואה חשבון מבקר (א) 79ב הרשות המקומית המפעילה תמנה רואה חשבון מבקר, בלתי תלוי, שאינו עובד הרשות המקומית, אשר יבקר את ספרי החשבונו של הרשות בכל הקשור לפעילות משק המים והביוב בתחומה ואת הדיווחים והדו"חות הכספיים לעניין פעילות משק המים והביוב במסגרתה, לרבות החשבון הייעודי, וידווח ישירות לממונה מידי שנה; מונה רואה חשבון מבקר לכלל פעילות הרשות המקומית, רשאי הוא לבקר גם את פעילות משק המים והביוב כאמור, ובלבד שיפעל בהתאם להוראות חוק זה.

(ב) הממונה יהיה רשאי לדרוש מרואה החשבון המבקר כל מידע, מסמך והסבר על פעולות הרשות המקומית המפעילה בתחום משק המים והביוב שבידיעתו, וכן רשאי הוא לדרוש השלמות ותיקון ליקויים בדו"חות הכספיים.

(ג) לא פעל רואה החשבון המבקר בהתאם לדרישות הממונה, או שמצא הממונה פגם בדיווחים ובפעולות שבוצעו על ידו, רשאי הוא לדרוש את החלפת רואה החשבון המבקר למשק המים והביוב. לא עשתה כן הרשות המקומית, רשאי הממונה למנות רואה חשבון מבקר ייעודי למשק המים והביוב לרשות מקומית מפעילה. שכרו של רואה החשבון המבקר הייעודי ישולם מהחשבון הנפרד, ולא ניתן יהיה לשלם את שכרו של רואה החשבון המבקר הייעודי, שהממונה דרש להחליפו, מהחשבון הנפרד.

מבקר (א) 79ג מבקר הרשות המקומית המפעילה יעביר לממונה העתקים מדוחות הביקורת שלו, הקשורים למשק המים והביוב של הרשות המקומית המפעילה ולחשבון הנפרד.

(ב) מבקר הרשות המקומית המפעילה יבצע ביקורת פנימית בענייני משק המים והביוב, בהתאם להנחיית הממונה, לרבות לענין תוכן הביקורת והיקפה, ויגיש לו את דוחות הביקורת בלוחות הזמנים שיקבעו על ידו.

חיוב אישי 79ד (א) על פי עצתו של רואה החשבון בפעולתו לפי חוק זה ישקול הממונה לפסול כל פריט בחשבון הייעודי לשירותי המים והביוב שהוא בניגוד לדין, ולחייב בו את האדם ששילם או שהרשה את התשלום הבלתי חוקי, וכן יחייב הממונה כל אדם האחראי לחשבון בכל סכום של חסר או הפסד שנגרמו בשל התרשלותו או פעולה מכוונת שלו או בכל סכום שהיה צריך להביא בחשבון ולא הביא, ובכל מקרה כזה יאשר בכתב את הסכום המגיע מאותו אדם; הממונה ינמק בכתב את החלטתו בדבר הפסילה או החיוב וכן בדבר כל סכום שהכשיר, אם נתבקש לכך על ידי מי שנפגע מההחלטה.

(א) מועצת הרשות תהיה רשאית להחליט בבקשה שהוגשה למנהל הרשות על ידי אדם שחוייב, לבטל או להקטין את הפסילה או החיוב, אם בנסיבות המקרה ראוי לעשות כן ובלבד שהבקשה הוגשה לפי הכללים שקבעה מועצת הרשות.

(א) הרישום החשבונאי של הפעילות במשק המים והביוב של רשות מקומית מפעילה ידווח בנפרד, בדיווח מגזרי ובהתאם לכללים שתקבע מועצת הרשות הממשלתית.	79בקה חשבונאית
(ב) הרשות מקומית המפעילה תנהל רישום חשבונאי נפרד של כמויות מים שצרכה לצריכה עצמית, ומחירי הרכישה שלהם.	

סימן ג': נושאי משרה במשק המים והביוב של רשות מקומית מפעילה

(א) רשות מקומית מפעילה תמנה מנהל משק מים וביוב, שיהיה כפוף ישירות למנהל הכללי של הרשות.	מינוי מנהל79 משק מים וביוב
---	----------------------------------

(ב) כשיר לכהן כמנהל משק מים וביוב מי שהתקיימו בו תנאי הכשירות שחלים על המנהל הכללי בפרק ד' סימן ג' לחוק זה.

(ג) מנהל משק מים וביוב לא ימלא כל תפקיד נוסף ברשות המקומית, והוא יפעל לטובת משק המים והביוב של הרשות המקומית המפעילה בלבד, ידווח בכל הקשור למשק המים ישירות לממונה, ויפעל בהתאם לתנאי הרשיון ולכללי מועצת הרשות.

(ד) מנהל משק מים וביוב לא יפוטר אלא אם כן 60 ימים טרם פיטוריו נשלחה הודעה בכתב לממונה והממונה לא הודיע תוך 15 ימים לאחר קבלת ההודעה על כוונתו לבקש דיון בנושא במועצת הרשות. הודיע הממונה כי בכוונתו לבקש דיון בנושא במועצת הרשות, רשאית הרשות המקומית לפטר את מנהל משק המים והביוב אם לא התקיים דיון כאמור תוך 30 ימים ממתן ההודעה, או אם הודיעה מועצת הרשות, תוך התקופה האמורה, כי אין בכוונתה לקיים דיון בנושא. התקיים דיון במועצת הרשות, רשאית הרשות המקומית לפטר את מנהל משק המים והביוב אם מועצת הרשות לא קיבלה החלטה על התנגדות לפיטורים במסגרת אותו דיון. החלטת מועצת רשות המים תתקבל אחרי שמיעת ראש הרשות המקומית והממונה, אחרי שניתנה הודעה כדין לכל חברי המועצה שדבר הפיטורים יידון באותה ישיבה, ואחרי שמיעת מנהל משק המים והביוב.

תפקידי 79ז (א) מנהל משק מים וביוב יהיה ממונה על משק המים והביוב
מנהל משק בתחום הרשות המקומית המפעילה בהתאם למטרות החוק. בכלל זה
המים והביוב יהיה אחראי בין היתר, על לכל אלה :

(1) ניהול מיטבי ויעיל של משק המים והביוב, פיתוח
ותחזוקתו ;

(2) ניהול תקציב משק המים והביוב ;

(3) ניהול החשבון הייעודי ובקרה עליו. בכלל זה יהיה מנהל
משק המים אחראי על כך שמשק המים ינוהל בחשבון בנק ייעודי
נפרד לפי סעיף 79א, ועל קיום הוראות סעיף 79א והוראות סעיף
79ח. ;

(4) הכנת תכניות לשירותי המים והביוב בתחום הרשות
המקומית המפעילה ויישומן ;

(5) הכנת דו"חות שנתיים, דו"חות ביניים ודיווח מיידי
ושוטף על אירועים חריגים ומסירתם לממונה ;

(6) הערכות למצבי חירום וניהול מצבי חירום שנוגעים
למשק המים והביוב בתחום הרשות המקומית המפעילה.

(ב) במסגרת תפקידו יפעל מנהל משק המים והביוב לפי חוק זה,
ובכלל זה בהתאם לתנאי הרשיון ולכללי מועצת הרשות.

(ג) מחלקת מים וביוב ברשות מקומית תכלול, לכל הפחות,
מהנדס ומנהל כספים, שיעסקו רק במשק המים והביוב ויהיו כפופים
למנהל משק המים והביוב. אין באמור לעיל בכדי לגרוע מהאפשרות
שהמחלקה תכלול גורמי מקצוע נוספים. כל העובדים במחלקת המים
והביוב יעסקו רק במשק המים ולא ימלאו כל תפקיד אחר ברשות
המקומית, ויהיו כפופים, במשרת או בעקיפין, למנהל משק המים
והביוב. אין באמור לעיל כדי לגרוע מהאפשרות לקבל שירותים
מיחידות אחרות ומעובדים אחרים ברשות המקומית, וזאת אם מנהל
משק המים והביוב יבחר לעשות כן ככל הנדרש מטעמי יעילות ולטובת
משק המים והביוב ומבלי לגרוע מניהולו של משק כספי סגור.

(ד) מנהל משק מים וביוב רשאי להתקשר עם אחר לביצוע פעולות
שעליו לבצע לפי חוק זה ולפי הרשיון, והכל בכפוף לכל דין, ובכלל זה
הוראות שחלות על התקשרויות של רשויות מקומיות, ובלבד שלא
יהיה בכך כדי לגרוע מאחריותו ומאחריות הרשות המקומית
המפעילה לפי החוק ולפי הרשיונות.

(ה) המנהל הכללי של הרשות יהיה אחראי על מנהל משק מים
וביוב ויפקח על מילוי תפקידו .

סימן ד' : הוראות מיוחדות לענין פעולות בחשבון הייעודי של רשות מקומית
מפעילה

הגבלת פעולות | כל פעולה בחשבון הנפרד בענין מתן שירותי מים וביוב לרשות המקומית או קבלת שירותים או טובין מהרשות המקומית, ובכלל זה ייחוס הוצאות והכנסות בחשבון הנפרד בגין אלה, תתועד ותדווח לממונה באופן שיקבע על ידי מועצת הרשות בכללים.

הרשות המקומית המפעילה תעביר לחשבון הנפרד תשלומים בעבור שירותי המים והביוב אותם היא צורכת בתעריפים שנקבעו על ידי הרשות, והכל בדומה לכל צרכן אחר.

התבצעה פעולה, שמשרתת הן את משק המים והביוב והן תחומי פעילות אחרים של הרשות המקומית, תקבע חלוקת ההוצאות בין החשבון הנפרד לבין חשבון הרשות המקומית המפעילה באופן שמשקף את התרומה והעלויות של הפעולה לכל אחת מהמטרות. מועצת הרשות רשאית לקבוע כללים לענין זה.

ייחוס הוצאות בחשבון הנפרד בגין שירותים או טובין הניתנים על ידי הרשות המקומית, או תאגיד בשליטתה, תהיה בשווי עלותם; מועצת הרשות רשאית לקבוע כללים בענין זה.

מועצת הרשות, באישור שר האנרגיה והתשתיות, רשאית לקבוע כללים והגבלות נוספים לענין מתן שירותי מים וביוב לרשות המקומית וקבלת שירותים או טובין מהרשות המקומית, שמטרתם לייעל את מתן שירותי המים והביוב, תוך שמירה על קיומו של משק כספים סגור

בביצוע פעולות לענין מתן שירותי מים וביוב לרשות המקומית וקבלת שירותים או טובין מהרשות המקומית המפעילה יפעל מנהל משק המים בהתאם להנחיות הממונה ובהתאם לכללי מועצת הרשות.

61.	בסעיף 80 לחוק העיקרי, במקום "חברות שיוקמו" יבוא "בעלות רשיון".	תיקון סעיף 80
62.	בסעיף 81 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון ובמקום "החברות" יבוא "בעלות הרשיון".	תיקון סעיף 81
63.	בסעיף 99 לחוק העיקרי בכל מקום, במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון" ובמקום "חובתה של חברה" יבוא "חובת בעלת רשיון".	תיקון סעיף 99
64.	בסעיף 100 לחוק העיקרי, במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".	תיקון סעיף 100
65.	אחרי סעיף 100 יבוא :	הוספת סימן ו'1

סימן ו'1: התייעלות והפחתת עלויות

הוצאות הנהלה וכלליות | לא יוכרו לצורך חישוב התעריף הוצאות הנהלה וכלליות של בעלת רשיון העולות על שיעור מהכנסות השנתיות של בעלת הרשיון ממשק המים והביוב כפי שיקבע על ידי מועצת הרשות בכללים.

חלוקת עודפים	100ב העודפים שיווצרו לבעלת רשיון בחשבון ישמשו אך ורק לפיתוח משק המים. עם זאת חברה רשאית לחלק רווחים ראויים לחלוקה לבעלי מניותיה, ורשות מקומית מפעילה רשאית להעביר עודפים לשימושים אחרים של הרשות המקומית המפעילה, בכפוף לעמידה בתנאים שיקבעו בכללים של מועצת הרשות ובהתאם לכללים האמורים.		
תיקון סעיף 101	66. בסעיף 101 לחוק העיקרי, בכל מקום במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".		
תיקון סעיף 102	67. בסעיף 102 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון"		
תיקון סעיף 103	68. בסעיף 103(א)(3) לחוק העיקרי אחרי "החברה" יבוא ", או מנהל משק המים והביוב ברשות מקומית מפעילה, לפי הענין,".		
תיקון סעיף 104	69. בסעיף 104 לחוק העיקרי, במקום "לחברות" יבוא "לבעלות רשיון".		
תיקון סעיף 105	70. בסעיף 105 לחוק העיקרי בכל מקום במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".		
תיקון סעיף 106	71. בסעיף 106 לחוק העיקרי בכל מקום במקום "חברות" יבוא "בעלות רשיון" ובמקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".		
תיקון סעיף 108	72. בסעיף 108 לחוק העיקרי במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".		
תיקון סעיף 109	73. בסעיף 109 לחוק העיקרי במקום "חברות" יבוא "בעלות רשיון".		
תיקון סעיף 110	74. בסעיף 110 לחוק העיקרי במקום "שר הפנים" יבוא "שר האנרגיה והתשתיות".		
תיקון סעיף 111	75. בסעיף 111 לחוק העיקרי במקום "חברות" יבוא "בעלות רשיון".		
תיקון סעיף 112	76. בסעיף 112 לחוק העיקרי, במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".		
תיקון סעיף 114	77. בסעיף 114 לחוק העיקרי, בכל מקום במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".		
תיקון כותרת פרק ח'	78. בכותרת פרק ח' במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".		
תיקון סעיף 115	79. בסעיף 115 לחוק העיקרי, בכל מקום במקום "חברה" או "החברה" יבוא "בעלת רשיון".		
תיקון סעיף 116	80. בסעיף 116 לחוק העיקרי, במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון", במקום "לחברה" יבוא "לבעלת הרשיון" ובמקום "החברה" יבוא "בעלת הרשיון", ובסעיף קטן (א)(2) אחרי "החברה" יבוא "או לעשות שימוש בעודפים למטרות אחרות של רשות מקומית מפעילה, לפי סעיף 100א(ב)"		
תיקון סעיף 117	81. בסעיף 117 לחוק העיקרי-		
(1) בסעיף קטן (א) במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון", במקום "לחברה" יבוא "לבעלת הרשיון", אחרי "טענותיה", יבוא "לעניין בעלת רשיון שהיא חברה – " ואחרי "עסקיה" יבוא "ולמנות ועדת הנהלה שתייעץ למנהל המיוחד, ולענין בעלת רשיון שהיא רשות מקומית מפעילה - להשעות את מנהל משק המים והביוב למנות מנהל מיוחד שינהל את משק המים והביוב".			
(2) בסעיף קטן (ב) אחרי "שלה", יבוא "או למנהל משק המים והביוב, לפי הענין," במקום "בה" יבוא "על ידי בעלת הרשיון" ואחרי "ימלאו" יבוא "מנהל משק המים והביוב,".			

(3) בסעיף קטן (ג) במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון", אחרי "שיקבע" יבוא " , ולעניין מנהל מיוחד בבעלת רשיון שהיא רשות מקומית מפעילה-רשאי הוא לקבוע, כי השר ישולם מהחשבון הנפרד, ".

(4) בסעיף קטן (ד) אחרי "החברות" יבוא " , כאשר מדובר בבעלת רשיון שהיא חברה, ולמשרד הפנים, כאשר מדובר בבעלת רשיון שהיא רשות מקומית מפעילה.

82. תיקון סעיף 118 בסעיף 118 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א) -

(1) בפסקה (1) אחרי "החברה" יבוא " , ולעניין רשות מקומית מפעילה- את פעילות מחלקת המים והביוב של הרשות המקומית "

(2) בפסקה (2) במקום "החברה" יבוא "בעלת רשיון".

(3) בפסקה (3) אחרי "החברה" יבוא "או משק המים והביוב של הרשות המקומית המפעילה", אחרי "שבידי החברה" יבוא "או הרשות המקומית המפעילה", ואחרי "אחרת" יבוא " , ובכלל זה לחברה שתקים הרשות המקומית לצורך כך".

83. תיקון סעיף 119 בסעיף 119 לחוק העיקרי, אחרי "החברה" יבוא "או הדיווח מגזרי של תחום המים והביוב של הרשות המקומית המפעילה, לפי הענין, " , במקום "לה" יבוא "לבעלת הרשיון" והסיפא אחרי "רואה חשבון" תימחק.

84. תיקון סעיף 120 בסעיף 120 לחוק העיקרי, אחרי "החברה", יבוא "המנהל של משק המים והביוב של רשות מקומית מפעילה, " ובמקום "החברה" יבוא "בעלת הרשיון".

85. תיקון סעיף 122 בסעיף 122 לחוק העיקרי -

(1) בכל מקום, במקום "החברה" יבוא "בעלת הרשיון";

(2) בסעיף קטן (א), אחרי "התחייבויות כספיות" יבוא " , ולענין בעלת רשיון שהיא רשות מקומית מפעילה – התחייבויות כספיות בתחום משק המים והביוב " .

(3) בסעיף קטן (ב), אחרי "לחברה אחרת" יבוא " , ובכלל זה לחברה שתקים הרשות המקומית לצורך כך".

86. תיקון סעיף 123 בסעיף 123 לחוק העיקרי, במקום "החברה" יבוא "בעלת הרשיון" ובמקום "בחברה" יבוא "בה"

87. בסעיף 124 לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (א), אחרי "חברה" יבוא "או רשות מקומית " ; במקום "מטעמה" יבוא "מטעמן" ; והמלים "שניתן לחברה" ימחקו.

(2) בסעיף קטן (ה), אחרי "תאגיד" יבוא : "או על ידי רשות מקומית".

88. תיקון סעיף 125 בסעיף 125 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון" ; במקום "החברה" יבוא "בעלת הרשיון" ובמקום "וכל הממלא" יבוא " , ולעניין רשות מקומית מפעילה גם מנהל משק המים והביוב, וכן כל מי שממלא".

89. תיקון סעיף 127 בסעיף 127 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".

90. בסעיף 128 לחוק העיקרי, במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון"

- תיקון סעיף 130 91. בסעיף 130 לחוק העיקרי :
- (1) בסעיף קטן (ב), אחרי 6א(ב) יבוא : " או 1א6(ט) ".
- (2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא :
- "(ד) היה לממונה יסוד סביר להניח שרשות מקומית מפעילה עשתה אחד מאלה, רשאי הוא להטיל עליה עיצום כספי בסכומים הקבועים בסעיף 130(ב) לפי הענין, וכן רשאי הוא להטיל עיצום כספי בשיעור הקנס הקבוע בסעיף 61א(2) לחוק העונשין על מנהל משק המים והביוב ; עיצום כספי כאמור לא ישולם מהכספים המיועדים למשק המים והביוב, ובכלל זה מהכספים בחשבון המיוחד :
- (1) לא ניהלה חשבון בנק יעודי נפרד לכספי משק המים והביוב בתחומה בניגוד להוראות סעיף 79א ;
- (2) לא הפקידה את התשלומים הקשורים במים וביוב לחשבון הבנק הנפרד בניגוד להוראות סעיף 79א(ב) ;
- (3) עשתה שימוש בכספי החשבון הנפרד למטרות שונות מהקבועות בכללים של מועצת הרשות, שנקבעו לפי סעיף 79א(ג), בניגוד להוראות סעיף 79א(ג) ;
- (4) שעבדה או המחיתה את כספי החשבון הנפרד בניגוד להוראת סעיף 79א(ה) ;
- (5) לא העבירה דין וחשבון כספי לענין ניהול החשבון הנפרד כנדרש בניגוד להוראות סעיף 79א(ו) ;
- (6) לא מינתה רואה חשבון מבקר בניגוד להוראות סעיף 79ב(א) ;
- (7) לא דיווחה בדיווח מגזרי לפי הכללים שקבעה הרשות בניגוד להוראות סעיף 79ה ;
- (8) לא מינתה מנהל משק מים וביוב כנדרש בניגוד להוראות סעיף 79ו ;
- (9) לא תיעדה פעולה בחשבון הייעודי בניגוד להוראות סעיף 79ח(א) ;
- (10) לא דיווחה לממונה על פעולה בחשבון הייעודי בניגוד להוראות סעיף 79ח(א).
- (10) לא העבירה לחשבון הייעודי תשלומים עבור שירותי המים והביוב אותם היא צורכת בניגוד להוראות סעיף 79ח(ב) ;
- (11) חייבה את החשבון הייעודי בגין פעולה שמשרתת הן את משק המים והביוב והן תחומי פעילות אחרים של הרשות המקומית מעבר לקבוע בכללים שקבעה מועצת הרשות לפי סעיף 79ח(ג), וזאת בניגוד להוראות סעיף זה ;
- (12) חייבה את החשבון הייעודי בגין שירותים או טובין הניתנים על ידי הרשות המקומית או תאגיד בשליטתה שלא לפי שווי שוק או בניגוד לכללים שקבעה מועצת הרשות לפי סעיף 79ח(ד), וזאת בניגוד להוראות סעיף זה ;
- (13) העבירה תשלומים מהחשבון הייעודי בניגוד להוראות שנקבעו לפי סעיף 79ח(ה), בניגוד להוראות סעיף זה.
- (14) הטילה על מנהל משק מים וביוב תפקידים נוספים ומנהל משק המים והביוב מילא תפקיד נוסף בניגוד לסעיף 79ו(ג).

(ה) היה לממונה יסוד סביר להניח שהמנהל הכללי ברשות מקומית מפעילה לא פעל בהתאם לחובותיו לפי סעיף 79(ה) רשאי הוא להטיל עיצום כספי בשיעור הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין על המנהל הכללי.

92.	בסעיף 140 לחוק העיקרי במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".	תיקון סעיף 140
93.	בסעיף 146 לחוק העיקרי, בכל מקום במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".	תיקון סעיף 146
94.	בסעיף 152 לחוק העיקרי בכל מקום במקום "חברה" יבוא "בעלת רשיון".	תיקון סעיף 152
95.	על אף האמור בחוק זה, על רשות מקומית שטרם התאגדה ביום תחילתו של חוק זה יחולו הוראות אלה:	הוראת מעבר
- (1) סעיף 1א6(א) לחוק, כנוסחו בסעיף 6 לעיל, יחול על רשות מקומית כאמור בשינויים אלה:
- (א) בחינת עמידתה של הרשות המקומית בתנאים הקבועים בסעיף האמור תתבצע לאחר תום שלוש שנים ממועד תחילתו של חוק זה;
- (ב) התקופה בה ידרשו להתקיים ברשות המקומית התנאים הקבועים בסעיף לא תעלה על שנתיים, שסיומן ביום עריכת הבחינה כאמור בפסקה (1);
- (ג) במקום פסקה (1) יבוא: "פחת המים שלה ממועד התחילה ועד למועד הבחינה נמצא במגמת שיפור ובמהלך השנתיים שסיומן ביום עריכת הבחינה אינו עולה על 13%, ובנוסף שיעור הגביה שלה עומד על לפחות 85%.
- (ד) בפסקה (2), במקום "ב-85% לפחות מתכנית" יבוא "ב-75% לפחות מתכנית";
- (2) רשות מקומית כאמור תגיש בקשה לפטור מחובת התאגדות לפי חוק זה בתום 3 שנים ממועד תחילתו של חוק זה. על בקשה כאמור יחול סעיף 2א6 לחוק, כנוסחו בסעיף 6 לחוק זה, בשינויים המחוייבים.

דברי הסבר

כללי

מוצע לשנות את מבנה משק המים והביוב העירוני, ובכלל זה לאפשר לרשויות מקומיות, שעומדות בתנאים שיפורטו בהמשך, לנהל את משק המים והביוב בתחומן באופן עצמאי וללא תאגיד. על מנת לאפשר ניהול עצמאי כאמור, מוצע לקבוע רגולציה שתחול על רשויות מקומיות כאמור. בנוסף להחלת הרגולציה שחלה לפי הדין הקיים על תאגידי מים וביוב, ובכלל זה סמכויות פיקוח ובקרה של רשות המים ושל הממונה על התאגידים, מוצע לקבוע רגולציה ייחודית שתחול על רשויות מקומיות, שמפעילות את משק המים והביוב בתחומן באופן עצמאי, על מנת להבטיח את ניהול משק המים על ידן בצורה המיטבית.

להלן עיקרי החוק המוצע:

1. יינתן פטור מחובת תאגוד לרשויות מקומיות, ותינתן להן אפשרות לנהל את משק המים שבתחומן באופן עצמאי, אם בהתאם לקריטריונים שיקבעו, יש צפי, כי משק המים שלהן יהיה איתן ושפיר בניהולן. זאת מתוך הבנה, שאין טעם לאגד את משק המים והביוב מקום בו הוא נמצא במצב טוב מלכתחילה, או במקום בו הרשות המקומית יכולה לנהלו בצורה כאמור, והכל בכפוף למגבלות שיפורטו להלן אשר מוצע להחיל על ניהול כל משק מים עירוני.
2. בדיקת רשות המים תושבת על קריטריונים ברורים, ובכלל זה קריטריונים בענין איתנות פיננסית של הרשות המקומית המבקשת פטור מחובת תאגוד, פחת המים ופחת הגביה שלה והשקעותיה בתשתיות.
3. המשך ניהול משק המים בידי הרשות המקומית יותנה בבחינה עיתית של המשך עמידה של הרשות

המקומית בקריטריונים הדרושים לשם הניהול העצמאי של משק המים.
4. על רשות מקומית, שתנהל את משק המים שלה באופן עצמאי, תחול רגולציה, כמפורט להלן, אשר תבטיח, במידת האפשר, את ניהולו התקין של משק המים, ובכלל זה את ניהולו במסגרת משק כספי סגור:

א. **אסדרת הפעילות של רשות מקומית במשק המים** – החלה של הוראות חוק תאגידי מים וביוב, בשינויים המחויבים, על רשות מקומית, המפעילה את משק המים בעצמה, ובכלל זה פיקוח של רשות המים, חובת קבלת רישיון, כפיפות לרגולציה של רשות המים (אמות מידה לשירות, הערכות לחירום וכו').

ב. **התנהלות כלכלית נפרדת של משק המים**

- (1) יצירת חשבון ייעודי נפרד ברשות המקומית, אשר ישמש את משק המים והביוב בלבד, ואשר לא יהיה ניתן לשעבוד או עיקול בגין חובות הרשות שלא ממשק המים והביוב.
- (2) כל ההכנסות של משק המים והביוב יופקדו ישירות בחשבון הייעודי.
- (3) מהחשבון הייעודי ניתן יהיה להוציא כספים רק לשימוש משק המים והביוב, כפי שיקבע בכללים.
- (4) רישום חשבונאי נפרד של משק המים והביוב בדוחות הרשות המקומית.

ג. **מנהל משק מים וביוב**

- (1) מינוי מנהל משק מים וביוב, שיעמוד בתנאי כשירות שיוגדרו בחוק.
- (2) מנהל משק המים והביוב יפעל רק לטובת משק המים והביוב וידווח ישירות לממונה.
- (3) קביעת הגבלות לגבי פיטורים של מנהל משק מים וביוב.

ד. **בקרה על פעילות משק המים והביוב**

- (1) מינוי רואה חשבון מבקר, בלתי תלוי.
- (2) חיוב אישי – חיוב אישי בגין פעולות אסורות בחשבון (בדומה להוראה הקיימת בפקודת העיריות).

ה. **הגבלה של פעולות מול הרשות המקומית**

- (1) כל פעולה בחשבון הייעודי בעניין מתן שירותי מים וביוב לרשות המקומית או קבלת שירותים או טובין מהרשות המקומית תתועד, ואחת לשנה ימסר דיווח לממונה.
- (2) הרשות המקומית תעביר את התמורה עבור המים והביוב אותם צרכה, בהתאם לתעריפים שנקבעו לה, לחשבון הייעודי.
- (3) ייחוס הוצאות בגין קבלת שירותים או טובין מהרשות המקומית יהיה בשווי עלותם.
- (4) פעולות מעורבות למשק המים ולמטרות אחרות של הרשות המקומית – חלוקת ההוצאות וההכנסות תקבע באופן שישקף את התועלות והעלויות לכל אחת מהמטרות.

ו. **התייעלות והפחתת עלויות – תחולה הן לגבי רשות מקומית והן לגבי תאגיד**

- (1) אי הכרה לצורך התעריף בהוצאות הנהלה וכלליות שעולות על שיעור שיקבע מסד ההכנסות השנתיות.
- (2) עודפים ישמשו ככלל רק לפיתוח משק המים והביוב. עם זאת תתאפשר חלוקת עודפים לבעלי מניות, או, במקרה של רשות מקומית מפעילה – שימוש בעודפים למטרות אחרות, בהתאם לכללי מועצת המים.

ז. **עיצומים כספיים**

- (1) הטלת עיצום כספי בגין הפרות של הוראות החלות על רשות מקומית מכוח החוק.
- (2) קביעת עיצום כספי אישי על מנהל משק המים והביוב ועל המנהל הכללי של הרשות המקומית במקרה של הפרות כאמור.

לסעיף 1

מוצע לתקן את שם החוק, על מנת לשקף את התיקון המוצע, לפיו הספקת המים לא תבוצע אך ורק בידי תאגידי מים וביוב.

לסעיף 2

מוצע לתקן את סעיף 1(ב) שעוסק במטרות החוק, על מנת לשקף את התיקון לפיו שירותי המים והביוב יוכלו להיות מסופקים גם על ידי רשויות מקומיות.

לסעיף 3

מוצע לתקן את סעיף 2 ולהתאים את ההגדרות הנדרשות לתיקון החקיקה המוצע, ובכלל זה הוספה של ההגדרות הבאות:

"בעלת רשיון" - מאחר שתיקון החקיקה מאפשר מתן רשיון להפעלת משק המים העירוני הן באופן עצמאי במסגרת הרשות המקומית עצמה והן במסגרת תאגיד, הוספה ההגדרה **"בעלת רשיון"** שתאפשר להתייחס להפעלת משק המים בידי שני הגופים האמורים.

"המועד הקובע" - ההגדרה מאפשרת הארכה של המועד לתיאגוד אזורי עד לשנה ממועד פרסום מפת השיוך של הרשויות מקומיות על ידי רשות המים.

"רשות מקומית עם חברה" - מוצע להוסיף הגדרה של רשות מקומית שהעבירה את פעילות המים והביוב שלה לחברה לפי הוראות החוק.

"רשות מקומית מפעילה" - הוספת הגדרה לענין רשות מקומית שמנהלת ומתפעלת את משק המים והביוב בתחומה ללא חברה בהתאם להצעת החוק.

לסעיף 4

בהתאם לחוק הקיים, מועצת הרשות הממשלתית רשאית להורות לרשות מקומית שלא החליטה על העברת פעילות המים והביוב שבתחומה לחברה עד למועד שנקבע בחוק, להקים חברה ולהעביר פעילות משק המים בתחומה לחברה. מוצע לתקן את סעיפים 6(א) ו-6(ו) לחוק ולקבוע, כי סמכות זו לא תחול על רשות מקומית שעמדה בכל התנאים לניהול משק המים והביוב באופן עצמאי ללא תאגוד.

לסעיף 5

מוצע לתקן את סעיף 6א שקובע איסור על רשויות מקומיות לנהל את משק המים בעצמן, ולהוסיף שהאיסור על רשות מקומית להפעלה באופן עצמאי של משק המים והביוב בתחומה יחול למעט אם קיבלה אישור של הממונה לפי החוק. בנוסף מוצע לדחות את המועד שבו רשאית מועצת רשות המים להורות לרשות מקומית להקים חברה, כך שניתן יהיה לבחון את התקיימות התנאים למתן הפטור מחובת התאגוד לאחר תקופה, בה תחול על הרשות המקומית הרגולציה לפי הצעת חוק זו. כמו כן מוצע לבטל את הסמכות לתת פטור מהקמת חברה, שכן הפטור נקבע בהתאם לתיקון המוצע על בסיס הקריטריונים שנקבעו להפעלה עצמאית של משק המים והביוב על ידי רשות מקומית מפעילה. לשון הסעיף שמוצע לבטל – "שר הפנים, בהסכמת שר האוצר ושר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי לפטור רשות מקומית מהחובה להפעיל את שירותי המים והביוב שבתחומה באמצעות חברה לפי הוראות חוק זה, אם נוכח כי קיימים טעמים מיוחדים לעשות כן." (סעיף 6א(ג) לחוק).

לסעיף 6 ו-95

הוספת סעיף 1א6 –

ניהול משק המים והביוב העירוני באמצעות הרשות המקומית ולא באמצעות חברה יצריך הוכחה של עמידה בקריטריונים המעידים על איתנות פיננסית ועל רמה תפעולית גבוהה של הרשות המקומית במהלך תקופה

שתקבע מועצת הרשות הממשלתית בכללים. זאת על מנת להימנע, ככל הניתן, מכשל עתידי שעלול להיווצר כתוצאה מהשינוי, ולהבטיח סיכויי הצלחה מקסימליים.

להלן הקריטריונים המוצעים שהרשות המקומית תידרש לעמוד בהם, על מנת שלא תחוייב להקים חברה לניהול משק המים והביוב בתחומה:

1. שיעור פחת המים (רמת אובדני המים) ופחת הגביה (רמת חוב לקוחות שלא נגבה), המהווים אינדיקציה לאיכות ויעילות ניהול משק המים, יהיו בהתאם לקביעת השר לאחר התייעצות עם הרשות.
2. עמידה ב-85% לפחות מתכנית ההשקעות שנקבעה לרשות המקומית לפי הכללים שקבעה הרשות, ככל שנקבעה.
3. היא עומדת ככלל באמות המידה לשירות שנקבעו לפי סעיף 99 לחוק.
4. היא עומדת בדרישות להיקף השקעות מינימלי שנקבעו בכללים שקבעה הרשות.
5. היא עומדת בהוראות פרק ה'1 לחוק ובכלל זה ניהול משק המים והביוב כמשק כספי סגור.
6. הרשות המקומית היא רשות מקומית איתנה לפי סעיף 232א לפקודת העיריות או שהיא עומדת בתנאים לעניין איתנות פיננסית כפי שנקבעו על ידי שר האנרגיה והתשתיות בהתייעצות עם שר הפנים ושר האוצר.
7. צריכת המים של הרשות המקומית נמדדת באמצעות מדי מים.

על אף האמור לעיל, מוצע לקבוע הוראות ייחודיות על רשויות מקומיות שטרם התאגדו במועד תחילתו של תיקון זה, וזאת כהוראת מעבר שתחול במהלך שלוש השנים הראשונות מיום תחילתו של תיקון זה, כמפורט בסעיף 95. מאחר שהרגולציה המוצעת בהצעת חוק זה תחול על רשויות אלה רק ממועד תחילתו של תיקון זה, ובשים לב לכך שהשינוי הנדרש לעמידה בקריטריונים שנקבעו, הוא תהליך הדרגתי שנמשך על פני תקופה, מוצע לקבוע לרשויות אלה תנאים מקלים לצורך קבלת הפטור הראשוני, כמפורט בסעיף 967. כאמור, בהתאם להצעת החוק נדחה המועד בו רשאית רשות המים לחייב את הרשות המקומית להקים חברה. במהלך תקופה זו תחול על הרשויות הרגולציה לפי חוק זה, והן תבחנה, באמצעות קריטריונים מקלים, במהלך השנתיים האחרונות לפני תום התקופה. לאחר תקופה זו ועל מנת שלא יחוייבו להתאגד בהמשך ידרשו רשויות אלה לעמוד בקריטריונים החלים על כל רשות מקומית כתנאי לאי חיובה בהקמת חברה, כפי שמפורט לעיל.

להלן הקריטריונים המוצעים למתן אפשרות לרשות מקומית שהקימה חברה להעביר את פעילות משק המים והביוב העירוני בתחומה להפעלה עצמאית שלה. קריטריונים אלה נועדו לחזות פוטנציאל של הרשות לתפעול יעיל של משק המים והביוב:

1. החברה, שמנהלת את משק המים והביוב בתחום הרשות המקומית עומדת בתנאים 1-2, שחלים לענין רשות מקומית ללא חברה.
2. שיעור פחת הגביה (רמת חוב לקוחות שלא נגבה) של הרשות המקומית אינו נמוך מ-80%.
3. הרשות המקומית היא רשות מקומית איתנה לפי סעיף 232א לפקודת העיריות או שהיא עומדת בתנאים לעניין איתנות פיננסית כפי שנקבעו על ידי שר האנרגיה והתשתיות בהתייעצות עם שר הפנים ועם שר האוצר.
3. הרשות המקומית מנהלת משק כספי נפרד לכספי הפיתוח שלה בהתאם להוראות כל דין.

כדי לקבל החלטה מבוססת להעברת משק המים העירוני מחברה לרשות מקומית, מועצת רשות המים תקבע בכללים איזה מידע ומסמכים תידרש להגיש רשות מקומית להוכחת עמידה בקריטריונים האמורים. הממונה יוכל לבקש השלמת מידע ככל שנדרש לביצוע בחינת העמידה בקריטריונים כאמור.

העברת פעילות חברה לרשות המקומית תתאפשר כל פרק זמן שיקבע, על מנת לשמר יציבות במשק, ולהימנע משינויים תכופים בזהות בעל הרישיון המפעיל את המשק. רשות מקומית שקיבלה אישור לתפעל את משק המים והביוב בתחומה באופן עצמאי, תידרש להוכיח המשך עמידה בקריטריונים שהוגדרו לעיל באמצעות דיווח שנתי לממונה והגשת מסמכים מבססים.

על מנת לשמר משק מים וביוב הפועל בצורה טובה, רציפה ויציבה, יש לקבוע קריטריונים ליציאת רשות מקומית מחברה אזורית, תוך התחשבות ביציבות החברה לאחר הפירוק החלקי והמשך ראוי של פעילות משק המים והביוב של הרשויות שהחברה פועלת בשטחן, ועל מנת לוודא את תפקודן התקין גם ללא הרשות שעזבה את החברה. על כן מוצע, כי רשות מקומית המפעילה את משק המים שלה באמצעות חברה אזורית, תהיה רשאית להעביר את פעילותה לרשות המקומית כל עוד יציאתה מהחברה לא תפגע בתפעול ובניהול משק המים והביוב של יתר הרשויות המקומיות שהינן בעלות מניות בחברה.

נוכח הממונה, כי רשות מקומית המפעילה את משק המים בשטחה באופן עצמאי, לא עומדת בקריטריונים שהוגדרו בסעיף 1א6(א), יורה לה להקים חברה או להצטרף לחברה אזורית, לפי הענין. ואולם הממונה לא יורה כאמור, אם נוכח כי צפוי שהרשות המקומית תעמוד בתנאים האמורים תוך שנה, ובכלל זה אם נוכח שאי העמידה בתנאים הינה זמנית או נקודתית. במקרה כאמור יבחן הממונה שוב את העמידה בתנאים בתום התקופה שיקבע. הורה הממונה לחברה להקים חברה, לא יסופקו שירותי המים והביוב בידי הרשות המקומית בתום שנה ממועד ההוראה. ככל שהתקיימו נסיבות מיוחדות שמנעו מהרשות המקומית להתאגד במועד, רשאי שר האנרגיה והתשתיות באישור שר הפנים ושר האוצר להאריך את המועד.

הוספת סעיף 2א6 - מוצע לקבוע, כי רשות מקומית עם חברה המעוניינת לנהל את פעילות משק המים והביוב שלה באופן עצמאי תגיש לממונה מסמכים ומידע המבססים את עמידתה בקריטריונים הנדרשים לביצוע השינוי. אם נוכח הממונה שקיימת עמידה בקריטריונים יאשר לחברה להפעיל את משק המים והביוב בשטחה באופן עצמאי. מועצת הרשות תהא רשאית לקבוע בכללים מידע ומסמכים שחברה או רשות מקומית יידרשו להגיש לממונה לצורך זה.

הוספת סעיף 3א6 - מוצע לקבוע הוראות לענין אופן העברת הפעילות לרשות מקומית, שקיבלה אישור על התקיימות התנאים לפי סעיף 1א6 כמפורט להלן: לגבי רשות מקומית שמפעילה את משק המים באמצעות תאגיד חד רשותי – מוצע לקבוע, כי רשות מקומית כאמור תפעל לפירוק החברה ולהעברת הנכסים והזכויות לרשות המקומית. עם זאת מוצע לקבוע, כי רשות מקומית כאמור רשאית שלא לפרק את החברה ולהותיר אותה כחברה ריקה או להותיר את הנכסים והזכויות, כולם או חלקם, בחברה או להותיר את כל הפעילות בחברה, אשר תרכוש את כל השירותים הנדרשים מהרשות המקומית, והכל ובלבד שלא יפגע ניהול משק המים והביוב ושהנכסים והזכויות ישמשו רק את משק המים והביוב של הרשות המקומית.

לגבי רשות מקומית שמפעילה את משק המים באמצעות תאגיד רב רשותי - רשות מקומית שקבלה אישור מהממונה להעביר את פעילות משק המים והביוב בתחומה מחברה אזורית לניהול עצמאי, תבצע את ההעברה באישור מועצת הרשות הממשלתית ובאחד משני המסלולים הבאים:

1. פירוק החברה לפי הדין.
2. הסדר שיערך בין הרשות המקומית העוזבת ליתר הרשויות שפעילות משק המים והביוב שלהם נעשית באמצעות החברה האזורית, לגבי אופן העברת הנכסים והזכויות.

מועצת הרשות הממשלתית תיתן אישור להעברת הפעילות כאמור, אלא אם כן נכחה כי הליך זה צפוי לגרום לנזק ופגיעה במשק המים של יתר הרשויות שפעילות משק המים והביוב שלהם נעשית על ידי החברה האזורית, ולאחר שבחנה לעומק את מכלול האפשרויות הקיימות למתן אישור להעברה. מוצע, כי מועצת הרשות תהיה רשאית לקבוע קריטריונים לבחינת הפגיעה, ככל שקיימת, ואת החלופות שיש לשקול טרם מתן סירוב לפירוק.

לסעיף 7

מוצע לתקן את סעיף 6ב, ולהבהיר, כי חובת ההתאגדות האזורית תחול רק על רשויות ששויכו לקבוצה לפי מפת השייך שקבעה הרשות הממשלתית בסעיף 6א(א).

לסעיף 8

מוצע לתקן את סעיף 6ג, כך שיקבע, כי מפת שיוך הרשויות המקומיות לחברות אזוריות יכולה להיות גם לחלק משטח המדינה ולא לכולה, בהתחשב בצורך וברלוונטיות בהתאם לקביעת הרשות.

לסעיף 9

מוצע לתקן את סעיף 6ו, כך שניתן לשקול שיקולים נוספים, שנקבעו על ידי שר האנרגיה והתשתיות במתן הפטור, מעבר לתנאים הקבועים בסעיף 6ו, לצורך החלטה על ביטולו.

לסעיף 10

מוצע לתקן את סעיף 6ז ולקבוע, כי חובת ההתאגדות האזורית, במועדים הקבועים בחוק, תחול רק על רשות מקומית ששויכה לקבוצה לפי מפת השייך של רשות המים.

לסעיף 11

סעיף 8 קובע הוראות לענין העברת עובדים מהרשות המקומית לחברה במקרה של יישום חובת התאגוד לפי החוק הקיים. לאור האפשרות של רשות מקומית לעבור לניהול עצמאי של משק המים, מוצע לקבוע כי הוראות אלה יחולו גם על מעבר מחברה לרשות מקומית.

לסעיפים 12-15

סעיפים 12-9 עוסקים בהעברת נכסים, זכויות וחובות מהרשות המקומית לחברה במקרה של תאגוד. לאור האפשרות שמוצע לקבוע בחוק, למעבר מחברה לניהול משק מים עצמאי, מוצע להחיל את ההוראות, בשינויים המחוייבים, גם על מעבר מחברה לרשות מקומית.

לסעיף 16

סעיף 13 קובע הוראות מיוחדות שמייצרות הקלות לענין המס שיחול על העברת נכסים מהרשות המקומית לחברה. לאור האפשרות שמציע החוק לאפשר לרשות מקומית לחזור להפעלה עצמאית של משק המים שבתחומה, מוצע להחיל את אותן הוראות גם על המעבר ממבנה של חברה לניהול משק מים וביוב עצמאי בידי הרשות המקומית.

לסעיפים 17, 19, 20, 22-27, 30, 31, 33-38, 55-57, 50-53, 61-64, 66, 67, 69-79, 87, 89, 90, 92-94

לאור החובה הקבועה בחוק הקיים להפעיל את משק המים באמצעות חברה, סעיפים רבים בחוק קובעים הוראות שחלות על "חברה" בלבד. מאחר שהרגולציה בהתאם לתזכיר החוק המוצע אמורה לחול גם על רשות מקומית בעלת רשיון, מוצע להחליף בכל המקומות המתאימים את המילה "חברה" במילה "בעלת

רישיון", או להוסיף, לאחר המילה "חברה" גם "רשות מקומית מפעילה". ר' לדוגמא תיקונים מוצעים בסעיפים 14-16, 19-25, 27.

לסעיף 18

סעיף 15(ג) עוסק, בין היתר, בסמכות הממונה לתת אישור לבעלת רישיון לפעילות נוספת. מוצע לקבוע שלענין רשות מקומית, פעילות נוספת לא תכלול את פסקה (6) להגדרה "פעילות נוספת" – "פעילות אחרת בתחומים הקשורים למשק המים והביוב או לתחום התברואה" שכן רשות מקומית אינה עוסקת רק בתחומים שבהם עוסק תאגיד מים וביוב, ויש להגביל את הצורך במתן אישור הממונה רק בתחומים ברורים של משק המים והביוב. ההנחה שבכל תחום אחר הרשות המקומית מוסמכת לעסוק, בכפוף לכל דין, ללא כל אישור של הממונה.

לסעיף 21

על מנת לאפשר רצף תפקודי בהספקת המים במשק המים והביוב העירוני, קובע סעיף 21 לחוק, כי בהתקיים בעל רישיון שפג תוקף רישיונו או בוטל, או מונה לו כונס נכסים או מפרק, הממונה יכול להורות על העברת הזכויות בנכסי אותו בעל רישיון לחברה אחרת או לרשות המקומית בעלת השליטה. מוצע לקבוע, כי כשמדובר בבעלת רישיון שהינה רשות מקומית מפעילה, ניתן יהיה להעביר את האחריות לחברה שתקים הרשות או לחברה אחרת.

לסעיפים 28 ו-29

סעיפים 26 - 27 קובעים הגבלות על חברות מים וביוב להתקשר בעסקאות עם הרשות המקומית שבתחומן הן פועלות או עם מי שנותן שירותים לרשות המקומית. – על מנת לאפשר יעילות תפקודית, שיפור השירות לתושב וחיסכון במשאבים, מוצע להרחיב את האפשרות להתקשר בעסקאות כאמור גם להתקשרויות לעניין שירותי מחשוב ומערכות מידע, דוברות והסברה, מענה לפניית הציבור ובכלל זה שירותי מוקד, התקשרויות בתחומי ביטחון, חירום וסייבר וכן בתחום משאבי אנוש. כמו כן מוצע לצמצם את המגבלות על התקשרות עם ספק משותף.

לסעיף 32

סעיף 28 עוסק באישור הממונה לפיצול של חברה אזורית. במטרה לשמור על יציבות אספקת המים בשטחי הרשויות המקומיות, בהתאם לסעיף, הממונה לא יאפשר פיצול של חברה אזורית, אלא אם שוכנע שהנכסים המשמשים את אותה רשות שויכו אליה לאחר הפיצול. מוצע להוסיף למקרים המפורטים בסעיף גם מקרה של פיצול לרשויות מקומיות מפעילות.

לסעיף 49

סעיף 48 עוסק בסמכות מנכ"ל חברה בכל הקשור לפעולה למניעת נזקים ומפגעים במשק המים. מוצע לקבוע את אותן סמכויות למנהל משק מים וביוב ברשות מקומית מפעילה.

לסעיף 54

סעיף 54 עוסק בדוחות כספיים שעל בעל רישיון להגיש לרשות ולממונה. מוצע לקבוע, כי רשות מקומית מפעילה תידרש להגיש לרשות ולממונה רק דוח מגזרי על משק המים הביוב. וזאת מאחר שלרשות מקומית ישנן פעילויות נוספות, שאינן כפופות לרגולציה של רשות המים.

לסעיפים 58 ו-59

על מנת לייעל את הליכי מינוי הדירקטורים בתאגידי המים והביוב, לצמצם את הביורוקרטיה ולקצר את

לוחות הזמנים, מוצעים מספרי תיקונים : ראשית מוצע לקבוע שהליך למינוי חברי מועצה לדירקטורים לא יהיה טעון אישור של הועדה לבדיקת מינויים. בנוסף מוצע לקצר את לוחות הזמנים להחלטות הועדה בנוגע למינוי דירקטורים ל-30 ימים במקום 45 ימים לגבי דירקטורים ול-60 ימים במקום 75 ימים בנוגע למינוי מנכ"ל. כמו כן מוצע לשוב ולחוקק את סעיף קטן (ה) לסעיף 61א, שפקע ביום 31.3.2025, אשר אפשר למועצת הרשות המקומית למנות דירקטור, ככל שלא התקבלה החלטת הועדה לבדיקת מינויים עד למועדים הקבועים בסעיף, וזאת עד לקבלת החלטת הועדה ובתנאים שקבועים בסעיף.

לסעיף 60

מוצע להוסיף פרק שיתייחס לאסדרה הייחודית שמוצע לקבוע לגבי בעלת רישיון שהיא רשות מקומית מפעילה.

סעיף 79א. – חשבון בנק נפרד – הרשות המקומית עוסקת ומטפלת בתחומי פעילות רבים, לרבות חינוך, תרבות, ספורט, גינון, תפעול, רווחה, ביטחון ועוד. חשבונות הבנק שלה כוללים הכנסות והוצאות כספים מכלל פעילויותיה האמורות. על מנת לאפשר פיתוח ותחזוקה ראויים של משק המים והביוב והתשתיות הנדרשות לקיומו הראוי, באותן רשויות שיפעילו בעצמן משק זה, יש לוודא שההכנסות המתקבלות בידי הרשות המקומית בגין פעילותה במשק זה ייועדו רק למטרת שנועדו לקדם את המשק, ללא זליגת כספים למטרות אחרות. לשם כך, הכרחי להקים ולנהל חשבון בנק ייעודי נפרד אליו יופקדו ההכנסות המתקבלות כתוצאה מפעילות הרשות במשק המים והביוב, לרבות דמי מים, היטלים וכל תשלום אחר. כמו כן נדרש כי מהחשבון ישולמו אך ורק הוצאות הקשורות למשק המים והביוב, כגון ההוצאות הכרוכות ברכישת מים, אספקת מים, פיתוח ותחזוקת משק המים והביוב, והוצאות הנהלה וכלליות לגבי משק המים והביוב בלבד. על מנת לוודא שמירה מיטבית על הכספים הנמצאים בחשבון הבנק הייעודי ועל התנועות בו, מוצע לקבוע הנחיות משלימות נוספות כדלקמן:

- (1) החשבון ינוהל על ידי מנהל משק המים והביוב ברשות המקומית, שימונה ביחד עם גזבר הרשות כמורשה חתימה בו ;
- (2) לא ניתן יהיה לשעבד או לעקל את הכספים בחשבון, ולא תינתן זכות קיזוז לגביהם, אלא אם הדבר נעשה לטובת הפעלת משק המים והביוב ;
- (3) דוח על ניהול חשבון יוגש על ידי מנהל משק המים והביוב ברשות המפעילה לממונה אחת לשנה, עד ליום 30 באפריל שלאחר תאריך הדו"ח.

סעיף 79ב. – רו"ח מבקר – במטרה לוודא בקרה פיננסית הדוקה על ניהול ושמירת הכספים המתקבלים והמוצאים מחשבון משק המים והביוב ברשות המקומית, ועל מנת להבטיח שקיפות, אמינות ודיוק של הדיווח הכספי, ולסייע בציות לחוקים ולרגולציות במשק המים והביוב, הרשות המקומית נדרשת למנות רואה חשבון מבקר, בלתי תלוי. רואה החשבון יבצע ביקורת על ספרי החשבונות של הרשות בתחום משק המים והביוב, ועל החשבון הייעודי. רואה החשבון ידווח לממונה אחת לשנה והממונה יוכל לבקש מרואה החשבון מידע ומסמכים וכן השלמת מידע ותיקונים בדוחות הכספיים.

במצב בו רואה החשבון לא פועל כראוי, מוצע כי הממונה יהיה רשאי לבקש מהרשות המקומית את החלפתו. אם לא הוחלף, יוכל הממונה למנות רו"ח אחר במקומו, ושכרו ישולם מחשבון הבנק הייעודי.

סעיף 79ג. מבקר רשות מקומית מפעילה - מוצע לקבוע, כי מבקר רשות מקומית מפעילה יעביר לממונה דוחות ביקורת שערך הנוגעים לניהול ותפעול משק המים והביוב וכן יבצע ביקורת פנימית

בענייני משק המים והביוב בהתאם להנחיות הממונה. פעילות המבקר הפנימי כאמור לעיל תאפשר בקרה טובה יותר, מבפנים, על התנהלות הרשות המקומית המפעילה בתחום המים והביוב.

סעיף 179 – חיוב אישי – לצורך שמירה על כספי משק המים והביוב ברשות מקומית מפעילה, ועל מנת ליצר הרתעה מפני הוצאת כספים שלא כדין מחשבון הבנק הייעודי של משק המים והביוב, מוצע לקבוע, כי יוטל חיוב אישי על מבצע הפעולה שנעשתה שלא כדין בכספי החשבון הנפרד. החיוב יעשה בהתאם להחלטת הממונה, ותינתן זכות ערעור על החלטתו למועצת הרשות הממשלתית שתהיה רשאית להקטין או לבטל את החיוב האישי.

סעיף 179 – בקרה חשבונאית – כחלק מאמצעי הביקורת והבקרה על הרישום והדיווח של הפעילות הכספית הנובעת מהפעלת משק המים והביוב ברשות מקומית מפעילה, ובמטרה לוודא שאין זליגת כספים ממשק המים והביוב לפעילות אחרת של הרשות המקומית, יערך דיווח מגזרי נפרד למשק המים והביוב ברשות המקומית בהתאם לכללים שתקבע מועצת הרשות. במסגרת זו ינוהל גם רישום נפרד של כמויות מים לצריכה עצמית של הרשות המקומית ומחירי הרכישה.

סעיף 179 – מינוי מנהל משק מים וביוב – ניהול ותפעול ראוי של משק מים וביוב ברשות מקומית מפעילה מחייב מינוי מנהל מתאים בהכשרתו, השכלתו ויכולותיו. לשם מינוי כאמור, יבחר מנהל שיעמוד בתנאי כשירות הקבועים בסעיף 68 לחוק זה, המקבילים לתנאי הכשירות הנדרשים ממנכ"ל תאגיד מים וביוב.

המנהל יפעל לטובת משק המים והביוב ברשות המפעילה, ידווח לממונה ויפעל בהתאם לתנאי הרישיון וכללי הרשות הממשלתית.

מנהל משק המים והביוב יפטר רק אם נשלחה הודעה לממונה, והממונה לא דרש להביא את הנושא לדיון במועצה. אם דרש הממונה להביא את הנושא לדיון במועצה, ניתן יהיה לפטר את מנהל משק המים והביוב, אם המועצה הודיעה כי אין בכוונתה לקיים דיון כאמור, או לא קיימה דיון בפועל בתקופה שנקבעה, או אם בדיון כאמור המועצה לא התנגדה לפיטורים. זאת על מנת למנוע פיטורים כאמצעי לחץ מצד הרשות המקומית המפעילה, על מנת לאלצו לבצע פעולות שאינן לטובת משק המים והביוב.

סעיף 179 – תפקידי מנהל משק המים והביוב – מוצע לקבוע, כי מנהל משק המים והביוב ברשות מקומית מפעילה לא ימלא כל תפקיד נוסף ברשות המקומית והוא יפעל לתפעול ולפיתוח מיטביים של משק המים והביוב בתחומי הרשות, ינהל את תקציב משק המים ואת החשבון הייעודי, יכין תכניות לקידום שירותי המים והביוב, יערך למצבי חירום וידווח בהתאם לנדרש על פי הדין. מנהל משק המים והביוב יפעל בהתאם להוראות חוק זה ובכלל זה בהתאם לתנאי הרישיון ולכללי מועצת הרשות.

מוצע לקבוע, כי מחלקת מים וביוב ברשות מקומית תכלול, לכל הפחות, מהנדס ומנהל כספים, שיעסקו רק במשק המים והביוב ויהיו כפופים למנהל משק המים והביוב. עם זאת אין בכך כדי למנוע העסקת עובדים נוספים במחלקה, שיעבדו רק בתחום משק המים והביוב. כל העובדים במחלקת המים והביוב יעסקו רק במשק המים והביוב ולא ימלאו כל תפקיד אחר ברשות המקומית. בנוסף, אין בכך כדי למנוע קבלת שירותים מיחידות אחרות ברשות המקומית או ביצוע פעולות באמצעות ספקים חיצוניים, ככל הנדרש. מנהל משק המים והביוב רשאי להתקשר עם אחר לביצוע הפעולות שעליו לבצע לפי החוק ולפי הרישיון, והכל בכפוף לכל דין ובלבד שלא יהיה בכך כדי לגרוע מאחריותו ומאחריות הרשות המקומית המפעילה לפי החוק ולפי הרישיון.

סעיף 79ח – פעולות בחשבון הבנק הייעודי – במטרה לשמר הפרדה כספית של משק המים והביוב ברשות מקומית מפעילה מיתר כספי הרשות, מוצע לקבוע, כי ינתן דיווח על כל פעולה בחשבון הבנק הייעודי, בתחום המים והביוב, בגין קבלת שירותים מהרשות המקומית ומתן שירותים לרשות המקומית. עוד מוצע לקבוע, כי יחוס ההוצאות יחושב לפי עלותן. בנוסף, תעביר הרשות לחשבון המים הייעודי את התמורה עבור כמויות המים בהם השתמשה בשימוש עצמי, ובתעריפים שנקבעו לה על ידי הרשות. מוצע לקבוע, כי הוצאות מעורבות שהוצאו לקידום ושיפור משק המים והביוב ברשות המפעילה אך גם לקידום מטרות אחרות של הרשות יחולקו בין החשבון הייעודי לחשבון הרשות המקומית בהתאם לתועלת המופקת מהן, בהתאם לכללי מועצת הרשות הממשלתית.

לסעיף 65

מוצע להוסיף את סעיף 100א, ולקבוע, כי הוצאות הנהלה וכלליות מעל לשיעור מההכנסות השנתיות של בעלת הרשיון ממשק המים והביוב, כפי שיקבע על ידי מועצת הרשות בכללים, לא יוכרו לצורך חישוב התעריף. בנוסף, מוצע לקבוע, כי העודפים שייווצרו מפעילות משק המים והביוב ישמשו, ככלל, לפיתוח משק זה. עם זאת, על מנת לתמרץ את בעלות הרשיון להתייעל, ניתנת אפשרות לחלוקת רווחים לבעלי מניות בחברה, ולשימושים אחרים ברשות המקומית, ואולם זאת רק בכפוף לעמידה בכללים שיקבעו לענין זה על ידי המועצה, באישור הש.ר.

לסעיף 68

סעיף 103 עוסק בתשלומים בעד הקמה של מערכת מים או מערכת ביוב ומניעת כפל תשלומים. סעיף קטן (א) (3) קובע סמכות לדירקטוריון החברה. על מנת להתאים את ההוראות לרשות מקומית מפעילה, מוצע לתת את אותן סמכויות גם למנהל משק המים ברשות מקומית מפעילה.

לסעיף 80

סעיף 116(א)(2) עוסק בסנקציות המוטלות על חברה שלא תיקנה פגמים כנדרש בהודעת הממונה. אחת הסנקציות הקבועות היא איסור על חלוקת דיבידנדים. על מנת להתאים את הסנקציה לרשות מקומית מפעילה, מוצע לקבוע סנקציה של איסור שימוש בעודפים למטרות אחרות של רשות מקומית מפעילה.

לסעיפים 81-87

סעיפים 117 עד 123 עוסקים במינוי מנהל מיוחד וועדת הנהלה ובאופן פעולתם. מוצע לתקן את הסעיפים, כך שהסמכויות והפעולות הקבועות בהן יחולו גם על רשות מקומית מפעילה. כך בין היתר מוצע להתאים את סמכויות הממונה להשעות את המנהל הכללי של חברה ולמנות לה מנהל מיוחד, כך שיוכל להשעות את מנהל משק המים והביוב ולמנות מנהל מיוחד למשק המים והביוב בלבד כשמדובר ברשות מקומית מפעילה. כמו כן מוצע להתאים את סמכויות הממונה להורות על אי קיום התחייבויות כספיות - במקרה של בעלת רישיון שהיא רשות מקומית מפעילה, ומאחר שרשות מקומית מפעילה מבצעת פעולות רבות נוספות מעבר לפעולות הדרושות למשק המים והביוב, מוצע להגביל את סמכות הממונה ולקבוע, כי הממונה יהיה רשאי להורות לרשות מקומית מפעילה, שלא לקיים התחייבויות כספיות בתחום משק המים והביוב בלבד.

לסעיף 88

סעיף 125 עוסק באחריות נושא משרה. מוצע להתאים את ההוראות לענין רשות מקומית מפעילה, ובין היתר, להוסיף את נושא המשרה הרלוונטי ברשות כאמור - מנהל משק המים והביוב.

לסעיף 91

סעיף 130 עוסק בעיצומים כספיים. מוצע להוסיף הוראות ייחודיות לרשות מקומית מפעילה לעניין חובותיה וחובות המנהל הכללי ומנהל משק מים וביוב ברשות לעניין ניהול משק מים וביוב. כך, מוצע לקבוע עיצום כספי במקרה של פעולות או מחדלים כמפורט להלן:

- (1) אי ניהול חשבון בנק יעודי נפרד לכספי משק המים והביוב;
- (2) אי הפקדה של התשלומים הקשורים במים וביוב לחשבון בנק נפרד;
- (3) שימוש בכספי החשבון הנפרד למטרות שונות מהקבועות בכללים של מועצת הרשות;
- (4) שעבוד או המחאה, או מתן זכות קיזוז של כספי החשבון הנפרד שלא לטובת הפעלת משק המים והביוב;
- (5) אי העברת דין וחשבון כספי לעניין ניהול החשבון הנפרד;
- (6) אי מינוי רואה חשבון מבקר;
- (7) אי דיווח מגזרי לפי הכללים שקבעה הרשות;
- (8) אי מינוי מנהל משק מים וביוב;
- (9) אי תיעוד או דיווח בהתאם לחובותיה.
- (10) אי העברה לחשבון הבנק הייעודי תשלומים עבור שירותי המים והביוב אותם היא צורכת.
- (11) חיוב משק המים והביוב בגין פעילות אחרת של הרשות המקומית שלא משרתת את משק המים והביוב.
- (12) חיוב החשבון הייעודי בגין שירותים או טובין הניתנים על ידי הרשות המקומית או תאגיד בשליטתה שלא לפי שווי שוק או בניגוד לכללים שקבעה מועצת הרשות.
- (13) העברת תשלומים מהחשבון הייעודי בניגוד להוראות מועצת הרשות.
- (14) הטלת תפקידים נוספים על מנהל משק המים והביוב ומילוי תפקיד נוסף על ידי מנהל משק המים והביוב.

כאמור, מוצע לקבוע סמכות להטיל עיצום כספי בגין ביצוע פעולות בניגוד לחובות המוטלות עליהם גם על מנהל משק המים והביוב ועל המנהל הכללי של הרשות המקומית שמחובתו לפקח על מילוי חובותיה של הרשות המקומית לעניין ניהול משק המים והביוב.

לסעיף 95

הוראות המעבר נועדו לאפשר היערכות של רשויות מקומיות שטרם התאגדו לשינויים המוצעים בחוק כך לעניין העמידה בתנאים שנקבעו בסעיף 1א6(א) לחוק.

מוגש על ידי שר האנרגיה והתשתיות

ט' בחשוון התשפ"ו
31 באוקטובר 2025

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2229 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 16.11.2025 .

חק/2229. טיוטת חוק תאגידי מים וביוב (תיקון מס') התשפ"ה-2025

יושב ראש ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השר יריב לוין וה"ה אלמוג סיגאוי, נוי גבאי ועמנואל שלמון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת איתן גינזבורג

פ/6063/25

הצעת חוק תאגידי מים וביוב (תיקון – הפעלת שירותי מים וביוב על ידי רשות מקומית), התשפ"ה–2025

1. ביטול סעיף 6 בחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א–2001¹ (להלן – החוק העיקרי), סעיף 6 – בטל.

2. הוספת סעיף 1א6 אחרי סעיף 6א לחוק העיקרי יבוא:

"הפעלת שירותי 1א6. (א) על אף האמור בסעיף 6א, רשות מקומית מים וביוב על ידי רשאית להפעיל את שירותי המים והביוב בתחומה רשות מקומית בעצמה, בהחלטת מועצת הרשות המקומית ובלבד שראש הרשות המקומית הצביע בעד ההחלטה, ויתקיימו לגביה הוראות אלה:

(1) רשות מקומית שבחרה להפעיל שירותי מים וביוב תהיה מחויבת למטרות החוק המפורטות בסעיף 1;

(2) ממועד החלטת מועצת הרשות המקומית על הפעלה עצמאית של שירותי המים והביוב, תפורק החברה שפעלה ברשות המקומית בידי בית המשפט לפי פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג–1983²;

(3) ממועד פירוקה כאמור בפסקה (2), החברה תשחרר מחובותיה לאספקת שירותי מים ושירותי ביוב, ויינטלו ממנה סמכויותיה על פי כל דין בכל הנוגע לאספקת השירותים האמורים ולהטלת תשלומי חובה לגביהם; ממועד הפירוק,

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 454.
² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 37, עמ' 761.

רשות מקומית שבתחומה פעלה החברה
תפעיל את שירותי המים והביוב בהתאם
להוראות כל דין;

(4) כל הנכסים, הזכויות, החובות
וההתחייבויות של החברה, לרבות זכויות
מוחשיות ושאינן מוחשיות, וכן התחייבויות
מותנות, עתידיות, ידועות ובלתי ידועות,
שהיו נתונות לחברה ערב יום התחילה,
לרבות תשלומים שהוטלו כדין על ידי
החברה וטרם נגבו, יהיו של הרשות
המקומית שבתחומה פעלה החברה; לענין
זה, "נכס" – מקרקעין, מיטלטלין וטובות
הנאה מכל סוג שהוא;

(5) הרשות המקומית שבתחומה פעלה
החברה תהיה חליפתה של החברה בכל
הליך משפטי שהיה תלוי ועומד ערב יום
התחילה, שהחברה היא צד לו, וכן לגבי כל
עילה להליך משפטי כאמור שהייתה קיימת
ערב יום התחילה.

(ב) השר רשאי לקבוע הוראות לענין סעיף קטן
(א), ובכלל זה הוראות בעניינים אלה:

(1) קליטת עובדי החברה לרשות
המקומית;

(2) העברת הכספים שהוקצו על ידי
משרד האנרגיה בתקציב השנתי של החברה
שאושר לפי דין ולא הוצאו עד ליום
התחילה, לידי הרשות המקומית.

(ג) רשות מקומית תקצה את ההכנסות
שהפיקה מגביית דמי מים, בניכוי הוצאותיה לשם
גבייתם, למטרות תפעול ושיפור תשתיות המים
והביוב בתחומה."

ביטול סעיף 6ב .3 סעיף 6ב לחוק העיקרי – בטל.

תחילה .4 תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו.

דברי הסבר

במשק המים בוצעה רפורמה רחבה בשנת 2001, במסגרתה הופרד נושא המים והביוב מהרשויות המקומיות והוקמו תאגידי מים נפרדים. מאז הקמת תאגידי המים חשבונות המים התנפחו, כתוצאה מניהול בעייתי, מנגנון עמוס במינויים פוליטיים ומשכורות גבוהות בתאגידיים. תוצר לוואי נוסף בהקמת התאגידיים היה תוספת של 17% מע"מ למחיר המים. החזרת השירותים לידי הרשויות תוזיל את מחירי המים – ללא המע"מ יוזלו תעריפי המים בכ-17%.

דוחות של מבקר המדינה, כתבות תחקיר, עצומות של אזרחים ואלפי תלונות של צרכנים מדי שנה מעידים על רמת השירות הנמוכה שניתנת לאזרחים. השילוב של מנגנון מנופח ושירות ברמה ירודה הביא לחוסר אמון ציבורי. כך, נוצר מצב בו ההסדר הקיים לעניין תאגידי המים מהווה בעיה שאינה נפתרת במשך שנים. תאגידי המים הם חברות שלא נתונות לביקורת הציבור, ולציבור אין יכולת לבחור בין לבין תאגיד אחר מבלי להחליף את מקום המגורים ושגרת החיים, ולעומתן נציגי הציבור בשלטון המקומי נתונים לבחירתם של תושבי הרשות, ותלויים בהם להמשך כהונתם.

לכן, מוצע לאפשר לרשויות מקומיות שיבחרו בכך לקלוט את תאגידי המים הפועלים בשטחן ולספק בעצמן את שירותי המים והביוב לתושביהן, ובכך להוזיל עלויות ולאפשר להן לפעול לשיפור וייעול השירות.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חברת הכנסת מירי רגב וקבוצת חברי הכנסת (פ/19/2284) ועל ידי חבר הכנסת איציק שמולי (פ/19/2821), על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת איציק שמולי (פ/20/348), על ידי חבר הכנסת דב חנין וקבוצת חברי הכנסת (פ/20/2458) ועל ידי חברת הכנסת סופה לנדבר וקבוצת חברי הכנסת (פ/20/2335), על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חבר הכנסת עודד פורר וקבוצת חברי הכנסת (פ/23/1999) ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת אלי כהן (פ/24/2363).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת מיכל שיר סגמן (פ/24/4013) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת מיכל שיר סגמן (פ/25/550), על ידי חבר הכנסת גדעון סער (פ/25/1496) ועל ידי חבר הכנסת אליהו רביבו (פ/25/2177). הצעת החוק זהה לפ/25/2177 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ה בתמוז התשפ"ה (21.07.2025)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2230 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 16.11.2025 .

חק/2230. הצעת חוק תאגידי מים וביוב (תיקון - הפעלת שירותי מים וביוב על ידי

רשות מקומית), התשפ"ה-2025 של חה"כ איתן גינזבורג (פ/6063)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת מאיר כהן

פ/25/1489

הצעת חוק משק החשמל (תיקון – תעריף מופחת לבתי חולים בפריפריה), התשפ"ג–2023

תיקון סעיף 31א 1. בחוק משק החשמל, התשנ"ו–1996¹, בסעיף 31א, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) צרכן שהוא בית חולים בפריפריה ישלם תשלום מופחת בשיעור של 50% מהתעריף הכללי בעד צריכתו; בסעיף קטן זה, "בית חולים בפריפריה" – בית חולים הממוקם בחדרה וצפונה או באשדוד ודרומה."

דברי הסבר

בשנים האחרונות אנו עדים לפערים הולכים וגדלים בין תושבי המרכז לבין תושבי הפריפריה בקבלת שירותי בריאות. בתי החולים בפריפריה מתקשים בגיוס תרומות, לעומת בתי החולים שבמרכז. מתוך נתונים של אתר גיידסטאר אשר מדווח על מחזורי התרומות של גופים שונים נרשם כי בשנת 2019, בית החולים איכילוב הממוקם בתל אביב גייס כ- 78 מיליון שקלים חדשים ובית החולים תל השומר גייס כ- 113 מיליון שקלים חדשים. באותה שנה גייס בית החולים פוריה שבצפון כ- 6 מיליון שקלים חדשים ובית החולים סורוקה שבדרום כ- 2.5 מיליון שקלים חדשים.

ההכנסות מתרומות של בתי החולים משפיעות באופן ישיר על השירות הניתנים לאזרח, בתי החולים בפריפריה אינם יכולים להרשות לעצמם להשקיע בשירותים כמו בבתי החולים במרכז.

על כן, כדי להקל על בתי החולים ולצמצם בהוצאותיהם מומלץ לקבוע כי בתי חולים בפריפריה ישלמו תשלום מופחת של 50% מהתעריף הכללי בעד צריכת החשמל שלהם.

הצעת חוק זוהי הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אופיר כץ (פ/24/2898 ; פ/25/479).

הצעת החוק זוהי לפ/25/479 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ז בטבת התשפ"ג (09.01.2023)

¹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 208.

מזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/102 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 05.03.2023 .

חק/102. הצעת חוק משק החשמל (תיקון - תעריף מופחת לבתי חולים בפריפריה),

התשפ"ג-2023 של חה"כ מאיר כהן (פ/1489)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

נציגת רשות החשמל מציגה את נושא הצעת החוק. נציגת משרד האוצר
מציגה את ההיבט התקציבי.

בדיון משתתפים: השר יריב לוין ונציגות רשות החשמל ומשרד האוצר.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה ב-3 חודשים.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת

יוראי להב הרצנו
אלי דלל
מטי צרפתי הרכבי
עופר כסיף
קטי קטרין שטרית
נאור שירי
יסמין פרידמן
אחמד טיבי
סימון דוידסון
משה סולומון
נעמה לזימי
גלעד קריב

פ/25/6116

הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – הצללת המרחב הציבורי), התשפ"ה–2025

1. הוספת סעיף 83 ד. בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה–1965¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 83 יבוא:

"הצללת המרחב 83 ד. מוסד תכנון יקבע בכל תוכנית הוראות לעניין הציבורי הצללה; הייתה התוכנית תוכנית אשר ניתן להוציא מכוחה היתרי בנייה, בלא צורך באישור תוכנית נוספת טרם מתן ההיתר, ייקבעו ההוראות לעניין ההצללה במרחב הציבורי בהתאם לקבוע בתוספת התשיעית."

2. אחרי התוספת השמינית לחוק העיקרי יבוא:

תשיעית

"התוספת התשיעית"

(סעיף 83 ד(א))

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

הגדרות – תוספת 1. בתוספת זו – תשיעית

"אזור מדברי" – אזור שכמות המשקעים השנתית בו אינה עולה על 200 מ"מ;

"מרחב ציבורי" – מדרכה, טיילת, כיכר עירונית, שבילים להולכי רגל ואופניים, שדרה עירונית, מתקני ספורט פתוחים, שטח ציבורי פתוח ושטח פרטי פתוח, למעט גנים ופארקים;

"נספח הצללה" – מסמך הסוקר את כמות הצל הקיימת במועד הגשת התוכנית, בתחום כל אחד מן המרחבים הציבוריים הכלולים והגובלים בתוכנית ומציע דרכים להוספת ההצללה הנדרשת לפי תוספת זו;

"העונה החמה" – התקופה שבין 1 במאי ל-1 באוקטובר באותה שנה קלנדרית.

"צל" – אזור שקרני השמש לא מגיעות אליו באופן ישיר;

"תוכנית" – תוכנית אשר ניתן להוציא מכוחה היתרי בנייה בלא צורך באישור תוכנית נוספת טרם מתן ההיתר.

2. חובת הצללה (א) מוסד תכנון יקבע בתוכנית הוראות לעניין שטח ההצללה במרחב הציבורי בשיעור שלא יפחת מ-50% משטח תכנית המגרשים הקבועים בתוכנית.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), מוסד תכנון רשאי במקרים חריגים ובהחלטה מנומקת לאשר תוכנית אף אם שטח ההצללה במרחב הציבורי נמוך מ-50% משטח התכנית, אם נוכח כי מימוש התוכנית אינו אפשרי לאור השיעור כאמור או אינו מוצדק; שר הפנים, בהסכמת השר להגנת הסביבה, רשאי לקבוע בתקנות הוראות לעניין מקרים בהם מימוש תוכנית כאמור אינו אפשרי או

מוצדק כאמור.

(ג) לא יחליט מוסד התכנון על הפקדת התוכנית בטרם קיבל את נספח ההצללה והתייעץ עם עורך הנספח; קביעת מוסד התכנון כי מיקום ההצללה יהיה במיקום אחר מהמיקומים שהוצעו בנספח ההצללה כאמור תיעשה לאחר קבלת התייחסות הרשות המקומית.

פרטי הצללה 3. (א) פרטי ההצללה לביצוע יקבעו על ידי מוסד התכנון, לאחר שנתן לרשות המקומית שלושים יום להעביר את התייחסותה, וזאת ככל הניתן בהתאם לסדר העדיפויות כאמור:

(1) באמצעות עצים נותני צל;

(2) באמצעות התקנים המשלבים צמחיה;

(3) באמצעות התקני הצללה מלאכותיים; ביחס להתקנים זמניים – ככל שלא נועדו להיות מוחלפים בהתקני קבע התוכנית תקבע הוראות להסרתם ההדרגתית בהתאמה לגידול בכיסוי הצל הטבעי מהעצים.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו בתחום אזור מדברי.

תכסית מצלה 4. (א) הייתה התכסית כאמור נוצרת על ידי עץ שנשתל לשם מימוש הוראות תוספת זו, ניתן יהיה לקחת בחשבון, לצורך תחשיב התכסית, את הצל שיספק העץ בתוך חמש שנים מיום השתילה, בהתאם לחוות דעת אדריכל נוף המתייחסת לסוג עץ זה.

(ב) הייתה התכסית כאמור נוצרת על ידי חלק ממבנה בתחום התוכנית, לרבות בדרך של אכסדרה ומעבר מקורה או הטלת צל רציף לכיוון צפון, תילקח בחשבון לצורך תחשיב התכסית, גם

כמות הצל שיספק המבנה.

תחום אזור מדברי 5. (א) בתחום אזור מדברי ניתן יהיה לכלול הצללה עונתית, באמצעות יריעות וכיוצא באלה, למשך העונה החמה, כחלק מתחשיב התכסית הנדרשת מכוח תוספת זו, בתיאום עם הרשות המקומית.

(ב) במקרה כאמור, יכלול היטל ההצללה את עלות הסרת ההצללה העונתית והחזרתה למשך עשר שנים, אלא אם כן –

(1) מגיש התוכנית הפקיד בידי רשות הרישוי הסכם מחייב בינו לבין בעל מקצוע שיסיר ויחזיר את ההצללה העונתית למשך עשר שנים לפחות;

(2) מחויבותו של בעל המקצוע כאמור הקבועה בחוזה והניתנת לאכיפה היא כלפי רשות הרישוי והרשות המקומית.

נספח הצללה 6. (א) הוגשה תוכנית למוסד התכנון יצורף אליה נספח הצללה שיבוצע בהתאם למפורט בתוספת זו לאחר קבלת התייחסות הרשות המקומית.

(ב) מוסד התכנון יכול לקבוע כי נספח כאמור יהיה חלק מנספח נופי או נספח אחר המצורף לתוכנית.

(ג) נספח ההצללה ייערך על ידי אדריכל נוף או בעל מומחיות אחרת בתחום ההצללה; זהות בעל המקצוע שיכין את נספח ההצללה תיקבע על ידי מוסד התכנון.

גבולות המרחב 7. (א) מוסד התכנון, לאחר קבלת התייחסות הרשות המקומית הנוגעת בדבר, יקבע את גבולות המרחב הציבורי, בתוך ומחוץ לתחום התוכנית שאליו יתייחס נספח ההצללה בהתאם לאמור בסעיף 3(א).

(ב) היקף ההצללה במרחב הציבורי שיסקר

בנספח ההצללה לא יפחת משטח התכסית
בתוכנית שהוגשה

סדרי עדיפויות 8. נספח ההצללה יציע את מיקום ההצללה הנדרשת,
לרבות בדרך של הצגת חלופות לעניין מיקום
וביצוע, וזאת ככל הניתן בהתאם לסדרי עדיפויות
אלה –

(1) במרחב הציבורי בתחום התוכנית, ככל שיש
כזה;

(2) במרחב הציבורי שחלק כלשהו ממנו גובל
בתוכנית;

(3) במרחב ציבורי שאף אם אינו גובל בתוכנית,
הוא מצוי בסמיכות לתחומה ומשרת אותה.

בדיקת נספח 9. נספח ההצללה שיצורף לתוכנית החדשה כאמור
ההצללה בסעיף 3(א), ייבדק על ידי עובד מוסד התכנון בעל
הכשרה מתאימה, ואם אין במוסד התכנון בעל
הכשרה מתאימה – על ידי בעל מקצוע חיצוני עבור
מוסד התכנון.

שלביות ביצוע 10. לצורך יישום הוראות תוספת זו, ייקבעו הוראות
בתוכנית אשר יבטיחו את מימוש ההוראות לעניין
ההצללה שנקבעו בה.

תנאי למתן תעודת 11. קבע מוסד התכנון כי מגיש התוכנית יממש את
גמר ההוראות שנקבעו בתוכנית לעניין הצללה כאמור
בסעיף 12(ב) לא תינתן תעודת גמר עד למימוש
בפועל של ההוראות כאמור; לעניין זה, "מימוש
בפועל" – מימוש בשיעור יחסי לתכסית השטח
לגביו מבוקשת תעודת הגמר.

היטל הצללה 12. (א) ועדה מקומית תגבה היטל לצורך מימון
ההצללה הנדרשת לפי הוראות התוכנית ואחזקתה
לתקופה של שבע שנים.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי מוסד
התכנון לקבוע כי לא יגבה היטל הצללה ומגיש
התוכנית יממש בפועל את הוראות התוכנית ובלבד

שמתקיימים כל אלה :

(1) יש ביכולתו של מגיש התוכנית לבצע

את ההקמה הראשונית של אמצעי ההצללה
במועד ובאיכות הנדרשת והוא הסכים לכך ;

(2) הדבר עדיף בנסיבות העניין.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), הוועדה
המקומית תגבה היטל ההצללה עבור אחזקת
אמצעי ההצללה לתקופה של חמש שנים.

(ד) ההיטל ישולם לא יאוחר מהמועד שהחייב
בו מימש זכות במקרקעין שלגביהם חל ההיטל,
כאמור בתוספת השלישית ; סכומים שנגבו כהיטל
מיועדים, אחרי ניכוי הוצאות בסך של עשרה אחוז
מסך ההיטל ששולם, שמחציתו תועבר לוועדה
המקומית ומחציתו לרשות המקומית, להקמה
ותחזוקה של אמצעי הצללה בתחום התוכנית.

(ה) שר הפנים באישור ועדת הפנים והגנת
הסביבה יקבע את שיעור היטל ההצללה ; לא קבע
שר הפנים תקנות כאמור יהיה שיעור ההיטל 1000
שקלים חדשים למ"ר של הצללה נדרשת.

ביצוע ותקנות 13. (א) שר הפנים ממונה על ביצוע תוספת זו, והוא
רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועה.

(ב) השר יתקין תקנות בתוך שנה מיום פרסומו
של חוק זה (להלן – יום התחילה), בעניינים אלה :

(1) אמצעים לשיפור ההצללה ואפיון
האמצעים למיתון חום שיקבעו בתוכניות,
לרבות בדרך של התייחסות לפרטים
הבאים :

(א) שילוב של אמצעי הצללה בעלי
תועלות סביבתיות נוספות, לרבות
הצללה המשלבת פאנלים סולאריים ;

(ב) הבטחת קיום תנאי אוורור
ותנאי תאורה טבעיים במידה

מספקת ;

(ג) סטנדרטיזציה ביחס לאמצעי
הצללה מלאכותיים או משולבים
קבועים, להבטחת אסתטיקה
ועמידות לאורך זמן ;

(ד) התאמת האמצעים לתנאי
האקלים והסביבה המקומיים
ולאזור הגאוגרפי, בין היתר על סמך
קריטריונים מקצועיים ומדעיים
השוואתיים ;

(2) אופן תיחום השטחים הפתוחים
הגובלים בתוכנית לצורך קביעת הוראות
לעניין ההצללה, כך שתינתן עדיפות
להצללה בשטחים בהם עוברים יותר
אנשים ;

(3) הוראות לעניין הצללה בתוכניות
שאינן מפורטות כאמור בסעיף 83(ב)."

תיקון פקודת העיריות
3. בפקודת העיריות², אחרי סעיף 242 יבוא :

"מיתון חום
ההצללה
242.א. (א) המועצה תמנה איש מקצוע בעל הכשרה
מתאימה כאחראי מיתון חום והצללה במרחב
הציבורי בתחומה ואלה יהיו תפקידיו :

(1) בירור פניות ציבור בנושא הצללה
והצורך במיתון חום ;

(2) תיאום פעילות עם כלל בעלי
התפקידים והסמכויות בנושא מיתון החום
ברשויות ובמשרדי הממשלה השונים ;

(3) מתן הוראות ביחס לפעילות בתחום
אחריותו, לרבות הסדרת הצללה עונתית,
התקנה והסרתה ; מתן עדיפות לסוגי

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

הצללה מלאכותית מסוימים כגון פרגולות;
הגבלת ביצוע גיזום עצים באופן שלא יפגע
בתפקודם; אופן הצללת מגרשי ספורט,
כיכרות ציבוריות, אזורי איסוף וריכוזי
קהל וכיוצא באלה;

(4) הזמנת הכנת מסמך הצללה עירוני
כקבוע בסעיף קטן (ג) ויישומו.

(ב) שמו ותפקידו של איש מקצוע כאמור
יתפרסמו באתר האינטרנט של העירייה.

(ג) בתוך שנה, תשלם העירייה הכנת מסמך
הצללה עירוני אשר יורכב משני חלקים עוקבים:

(1) סקר צל – סקירה, גרפית ומספרית,
של כמות, סוג ואחוז הצל בהיטל-על,
בתחום כלל המרחב הציבורי הנגיש להולכי
רגל ושאינו מבונה בתחום העירייה, לרבות
ובמיוחד מדרכות, רחבות ציבוריות,
כיכרות, שווקים, תחנות הסעה לסוגיהן,
וכל מקום אחר שהציבור עובר, ממתין או
שוהה בו ברשות הרבים;

(2) תכנון צל – על סמך ממצאי סקר
הצל יקבעו כמויות הצל החסרות יחסית
לנדרש בסעיף קטן (ד) שלהלן, סוגי ההצללה
המומלצים, וקביעת אזורים בהם מתאימה
יותר הצללה מלאכותית, או הצללה טבעית
ומלאכותית משולבת, וסדרי עדיפויות ביחס
לתוספת ההצללה הנדרשת ברשות הרבים;
זאת, בהתאם למקומות המשמשים את
מספר האנשים הגדול ביותר, ולמקומות
בהם המחסור בצל הוא גדול יותר.

(ד) המסמך יוכן על ידי אדריכל נוף או מומחה
בתחום, ילווה בתשריטים והסברים, יתעדכן מדי
שלוש שנים ויתפרסם באתר האינטרנט של
העירייה.

(ה) העירייה תבטיח שלפחות 50 אחוזים משטח רשות הרבים שנסקר במסמך ההצללה העירוני יהיה מוצל.

(ו) בתחשיב השטח המוצל ניתן יהיה לכלול:

(1) הצללה עונתית בעונה החמה ;

(2) תכסית הצל העתידית שישפק עץ

חדש שניטע, בהתאם לקבוע בסעיף 9(א)

לתוספת התשיעית כאמור."

תחילה 4. (א) תחילתם של סעיף 83ד ושל התוספת התשיעית לחוק העיקרי, כנוסחם

בחוק זה, לעניין תוכניות החלות בתחום יישוב המונה פחות מ-500 איש שלוש שנים מיום פרסומו של חוק זה.

(ב) תחילתו של סעיף 242א לפקודת העיריות, כנוסחו בחוק זה, שנה מיום פרסומו של חוק זה.

דברי הסבר

הצללת המרחב הציבורי במדינת ישראל הינו צעד הכרחי בעידן של שינוי האקלים, בדגש על ההתחממות הגלובלית שמקצינה עם השנים. אחת התוצאות של התחממות כאמור על המרחב הציבורי, היא התגברות תופעת איי החום העירוניים. הטמפרטורה במרחב העירוני הבנוי צפויה להמשיך ולעלות, כמו גם סבלם של השוהים באזורים אלו. מכאן, שהצללת המרחב הציבורי צפויה לחזק את חוסנו החברתי, הכלכלי והבריאותי של הציבור בהתמודדות עם השפעות אלו. כך, למשל, באמצעות הצללת המרחב הציבורי, תצליח המדינה לעודד הליכתיות במרחבים הציבוריים המוצללים, וזאת חרף ההתחממות.

חשוב להבהיר כי לתוספת ההצללה תועלת כלכלית משמעותית, וזאת למרות ההשקעה הראשונית הנדרשת. כך, בסיכומו של ניתוח כלכלי משנת 2019 ("ניתוח עלות-תועלת של הצללה בישראל"), אשר בחן את התועלות הבריאותיות של הצללה, ושללהכנתו היו שותפים משרד הבריאות ומשרד הבינוי והשיכון, נקבע כי "עלויות ההצללה הממוצעות מוערכות בכ-1000 ש"ח למ"ר עבור הצללה מלאכותית, וכ-1000 ש"ח למטר רץ בעבור הצללה טבעית (המידה הרלוונטית להצללה זו). לעומת זאת, התועלת המצטברת מהצללה יכולה להגיע לאלפי ש"ח בשנה לאדם בודד".

מעבר לכך, להצללה שורה ארוכה של ערכים כלכליים ידועים נוספים, כמו הגברת ההליכתיות ברחובות העיר המביאה לשיפור בפדיון המסחרי בעסקים שברחובות, ולצמצום נסיעה בתחבורה וזיהום האוויר הנגרם מכך. לכן, סביר להניח כי ליישום הצעת החוק תועלות כלכליות העולות על העלות הנדרשת ליישומה.

התיקון המוצע מרחיב את חובת ההצללה הקיימת כבר היום בחוק ביחס למרחבים ציבוריים ספציפיים (חופי רחצה, בריכות, גני שעשועים ומוסדות חינוך) ומבקש לכלול תחת חובה זו מרחבים ציבוריים נוספים, כגון: מדרכות, שביל ומעברים להולכי רגל, שבילי אופניים, מגרשי ספורט ועוד.

התיקון המוצע עולה בקנה אחד עם מדיניות והנחיות הצללה עדכניות, ובכלל זה עם הנחיות מנהל התכנון עצמו שקובע כי "במסגרת הכנת התוכנית המפורטת יש לזהות את האזורים והצירים הנדרשים להצללה ולהגדיר פתרונות להצללה, בין אם על ידי עצים או באמצעים אחרים";

כמו כן, תיקון זה עולה בקנה אחד עם החלטת ממשלה שקובעת כי הממשלה תסייע לרשויות

מקומיות לקבוע יעד לאומי של שבעים אחוז כיסוי צל עצים רציף במדרכות ברחובות בעלי פוטנציאל הליכתיות משמעותי; ועם כלי מדידה של משרד הבינוי והשיכון והמועצה לבנייה ירוקה אשר קובע קריטריון של 60% הצללה במדרכות ו-90% באזורי פעילות.

סעיף 1 – הוספת סעיף 283 לחוק התכנון והבנייה: הצעת החוק מבקשת לתקן את חוק התכנון והבנייה על ידי הוספת סעיף 283 שכותרתו "הצללת המרחב הציבורי". הסעיף קובע כי נושא ההצללה והצל בתוכנית שניתן להוציא מכוחה היתרי בנייה, בלא צורך באישור תוכנית נוספת, יוסדר בהתאם לקבוע בתוספת התשיעית לחוק התכנון והבנייה, אותה מוצע להוסיף לפי הצעת חוק זו.

סעיף 2 – הוספת התוספת התשיעית לחוק: הצעת החוק מבקשת להצמיד דרישה לתוספת הצללה לכל תוכנית חדשה שתאושר בעתיד, וזאת כדי להבטיח תוספת של הצללה במקביל לכל תוספת פיתוח. לשם כך, הצעת החוק מבקשת לתקן את חוק התכנון והבנייה על ידי הוספת תוספת תשיעית לחוק, שעניינה הסדרת נושא ההצללה בתוכניות הכוללת הוראות מפורטות המאפשרות להוציא היתרי בנייה מכוחו.

סעיף (1) – סעיף זה כולל הגדרות פרטניות נדרשות לצורך יישום ההוראות שבתוספת התשיעית להצעת החוק, וביניהן הגדרת "נספח הצללה" שמכוחו אמורות להיגזר הדרישות ביחס להיקף ואופי ההצללה החדשה הנדרשת במקביל ליישום כל תוכנית מאושרת חדשה.

סעיף (2) מוצע כי מוסד התכנון יקבע את גבולות המרחב הציבורי הפתוח בתוך ומחוץ לתחום התוכנית שאליו יתייחס נספח ההצללה, כשהכוונה היא שהמרחב הציבורי שישקף יכלול את אותם שטחים שבהם אנשים עוברים או שוהים לעיתים קרובות. כדי שחובת ההצללה תהיה פרופורציונלית להיקף הפיתוח החדש שמציעה התוכנית, מוצע לקבוע כי גודל שטחו הכולל של המרחב הציבורי שישקף בנספח ההצללה, יהיה שווה למחצית משטח התכנית השטח הבנוי או המפותח שמוסיפה התוכנית, וכאשר לא ניתן להעריך בודאות מה יהיה היקף התכנית הבנויה (שכן יש פרטים שמוסדרים סופית רק בהיתר) אזי מוסד התכנון ישערך ככל הניתן את שטח התכנית.

סעיף (3) – הצעת החוק קובעת מדרג שמטרתו להבטיח שמקור שהצל שיינתן יהיה ככל הניתן צל עצים. לפיכך, מוצע כי העדיפות הראשונה להצללה תהיה הצללה שמקורה מעצים נותני צל, בעדיפות השנייה הצללה שמקורה מהתקנים משלבי צמחייה, ולבסוף ובעדיפות האחרונה הצללה שמקורה מהתקנים מלאכותיים. מוצע כי בהתייחס להתקני הצללה מלאכותיים, נספח ההצללה יבחין בין התקני קבע להתקנים זמניים. ביחס להתקנים הזמניים, מוצע כי התוכנית תקבע הוראות להסרתם ההדרגתית בהתאמה לגידול בכיסוי הצל הטבעי מהעצים.

סעיף (4) – על מנת לעודד שתילת עצים לצורך הגשמת מטרות הצעת חוק זו, מוצע לאפשר לכלול לצורך חישוב תכנית הצל הנדרשת גם את התכנית הנוצרת על ידי עץ חדש שנשתל לשם מימוש הוראות תוספת זו, ובלבד שצל יסופק תוך חמש שנים מיום השתילה, בהתאם לחוות דעת אדריכל נוף המתייחסת לסוג עץ זה. עוד מוצע, לאפשר לקחת לחשבון לצורך חישוב תכנית הצל הנדרשת גם את הצללת המרחב הציבורי הפתוח שהיא חלק מהמבנה בתחום התוכנית, לרבות בדרך של אכסדרה, מעבר מקורה והטלת צל רציף לכיוון צפון.

סעיף (5) – מאחר שאין זה תמיד מתאפשר לייצר הצללה שמקורה בעצים באזורים מדבריים, מוצע להתייחס באופן שונה לאזורים מדבריים, ולאפשר באזורים אלו הצללה עונתית, באמצעות יריעות או באופן דומה, למשך העונה החמה, כחלק מתחשיב התכנית הנדרשת, בתיאום עם הרשות המקומית. במקרה כזה, כדי להבטיח את התחזוקה הנדרשת וכן את הסרת והחזרת הכיסוי העונתי, יכלול היטל ההצללה את עלות הסרת והחזרת ההצללה העונתית למשך עשר שנים, אלא אם מגיש התוכנית הפקיד בידי רשות הרישוי הסכם מחייב בינו לבין בעל מקצוע שיסיר ויחזיר את ההצללה העונתית למשך עשר שנים לפחות, בחוזה מחייב ואכיף כלפי הרשות המקומית ורשות הרישוי.

סעיף (6) – עם התוכנית יוגש גם נספח הצללה, אשר יערך בהתאם להגדרה הקבועה בהצעת חוק זו, בהתאם להנחיות מוסד התכנון, ולאחר תיאום עם הרשות המקומית. מאחר שיש בעלי מקצוע שונים בעלי התמחות בתחום ההצללה, וכדי להבטיח בחירה מקצועית ואובייקטיבית, מוצע כי מוסד התכנון הרלוונטי הוא זה שיקבע את זהות בעל המקצוע שיכין את נספח ההצללה.

סעיף (7) – מוצע כי מוסד התכנון, לאחר קבלת התייחסות הרשות המקומית הנוגעת בדבר, יקבע את גבולות המרחב הציבורי, בתוך ומחוץ לתחום התוכנית, שאליו יתייחס נספח ההצללה בהתאם לאמור

בסעיף 3(א).

סעיף (8) - מוצע כי בעת עריכת נספח ההצללה, מיקום ההצללה יקבע בהתאם לסדר העדיפויות הבא: ראשית, במרחב הציבורי הפתוח בתחום התוכנית, ככל שיש כזה; שנית, במרחב הציבורי הפתוח שחלק כלשהו ממנו גובל בתוכנית; שלישית, במרחב ציבורי פתוח שאף אם אינו גובל בתוכנית, הוא מצוי בסמיכות לתחומה ומשרת אותה.

סעיף (9) - הנספח יוגש לוועדה המקומית ויבדק על ידי עובד במוסד התכנון שהוא בעל הכשרה רלוונטית, ובאם אין אחד כזה - על ידי בעל מקצוע חיצוני.

סעיף (10) - על מנת להבטיח את יישום הוראות התוספת המוצעת, מוצע להתנות את הפיתוח המאושר בתוכניות במקביל למימוש הצעדים הנדרשים לצורך עמידה בדרישות הצללה על פי דין.

סעיף (11) - עוד מוצע, כי במקרים בהם קבע מוסד התכנון כי מגיש התוכנית יממש את ההוראות שנקבעו בתוכנית לעניין הצללה כאמור בסעיף 12(ב) לחוק, כדי להבטיח את מימוש ההצללה, יקבע שתנאי למתן תעודת גמר ושימוש כלשהם בתחום התוכנית יהיה מימוש בשיעור יחסי לתכסית השטח לגביו מבוקשת תעודת הגמר.

סעיף (12) - מוצע כי לצורך מימון ביצוע אמצעי ההצללה הנדרשים בהתאם לנספח ההצללה יגבה ממגיש התוכנית היטל הצללה בגובה העלות הנדרשת לשם הקמתם הראשונית ואחזקתם למשך שבע שנים. יחד עם זאת, מוצע לאפשר למוסד התכנון, בתיאום עם הרשות המקומית, להטיל על מגיש התוכנית לבצע את ההקמה הראשונית של אמצעי ההצללה, אם נמצא כי ביכולת מגיש התוכנית לבצע זאת במועד ובאיכות הנדרשת, וכי הדבר עדיף בנסיבות העניין. במקרה כזה, מוצע לגבות את היטל ההצללה רק עבור תחזוקת אמצעים אלו למשך חמש שנים כאמור. מוצע כי כספי היטל ההצללה, לאחר ניכוי הוצאות לכיסוי הוצאות של הועדה המקומית או הרשות המקומית, יועברו לרשות המקומית, וזו תשתמש בהם להקמה ותחזוקת ההצללה כקבוע לעיל, ולשם כך בלבד. עוד מוצע כי שר הפנים, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה יקבע את שיעור היטל ההצללה. עד התקנת התקנות שיעור ההיטל יהיה כאלף שקלים חדשים למטר מרובע של הצללה נדרשת.

סעיף (13) - מוצע לקבוע כי שר הפנים יהיה רשאי להתקין תקנות לצורך יישום הוראות סעיף 83ד. והתוספת התשיעית לחוק. כמו כן נקבע שככל הניתן בתוך שנה יותקנו תקנות בעניינים המשמעותיים יותר לצורך מימוש הצעת החוק. התקנות הללו יתייחסו, בין היתר, לנושאים הבאים: אמצעים לשיפור ההצללה ואפיון האמצעים למיתון חום, לרבות בדרך של התייחסות לשילוב של אמצעי הצללה בעלי תועלות סביבתיות נוספות, לרבות הצללה המשלבת פאנלים סולאריים; לאיכות הצל; להבטחת קיום תנאי אוורור ותנאי תאורה טבעיים במידה מספקת; ליצירת סטנדרטיזציה ביחס לאמצעי הצללה מלאכותיים או משולבים קבועים, להבטחת אסתטיקה ועמידות לאורך זמן; להתאמה לתנאי האקלים והסביבה המקומיים ולאזור הגאוגרפי, על סמך קריטריונים מקצועיים ומדעיים; לאופן תיחום השטחים הפתוחים הגובלים בתוכנית לצורך קביעת הוראות לעניין ההצללה, כך שתניתן עדיפות להצללה בשטחים בהם עוברים יותר אנשים; לאופן חישוב היטל ההצללה; וכן, לאופן ולדרכים להתייחסות לנושא ההצללה בתוכניות שלא ניתן להוציא מכוחן היתרי בנייה, כקבוע בסעיף 83ד(ב).

סעיף 3- תיקון פקודת העיריות: מוצע לתקן את פקודת העיריות על ידי הוספת סעיף 242א שכוותרו "מיתון חום והצללה".

סעיף (א) - מוצע לקבוע כי על מנת להבטיח מיתון חום והצללה במרחב הציבורי, על העירייה יהיה למנות בעל מקצוע והכשרה בנושא זה שיהיה אחראי הצללה בתחומה, וישמש ככתובת של תושבי העיר לפניות בנושא הצללה ומיתון חום. בעל המקצוע הנ"ל יהיה אחראי על תיאום פעילויות עם כלל בעלי התפקידים והסמכויות בנושא מיתון חום ברשויות ובמשרדי הממשלה, ויוסמך לתת הוראות ביחס לפעילות בתחום. כמו כן, הוא יהיה האחראי על הזמנת הכנתו של מסמך הצללה עירוני.

סעיף (ב) - מוצע כי שמו ותפקידו של איש מקצוע כאמור יתפרסמו באתר האינטרנט של העירייה

סעיף (ג) - מוצע כי כדי לייצר תשתית מידע להצללה יעילה יוכן על ידי העירייה מסמך הצללה עירוני בעל שני חלקים מסמך זה יסקור בהיטל-על את כמות, סוגי ואחוז הצל בתחום כלל המרחב הציבורי הנגיש להולכי רגל ושאינו מבונה בתחום העירייה, לרבות ובמיוחד מדרכות, רחבות ציבוריות, כיכרות, שווקים, תחנות הסעה לסוגיהן, וכל מקום אחר שהציבור עובר, ממתין או שוהה בו ברשות הרבים. עוד

מוצע כי על סמך הסקירה כאמור, המסמך יקבע אזורים בהם מתאימה יותר הצללה מלאכותית, וסדרי עדיפויות ביחס לתוספת הצללה הנדרשת ברשות הרבים, בהתאם למקומות המשמשים את מספר האנשים הגדול ביותר, ולמקומות בהם המחסור בצל הוא גדול יותר.

סעיף (ד) – מוצע כי המסמך יוכן ע"י אדריכל נוף או מומחה בתחום, ילווה בתשריטים והסברים, ויתעדכן מדי שלוש שנים. על מנת ליידע את תושבי העיר מוצע כי המסמך המעודכן יתפרסם באתר האינטרנט של העירייה.

סעיף (ה) – כדי להבטיח רצף צל בעיר מוצע לקבוע כי על העירייה להבטיח שלפחות 50 אחוזים משטח רשות הרבים שנסקר במסמך ההצללה העירוני יהיה מוצל.

סעיף (ו) – כדי לקדם את ההצללה ביישום סעיף זה, ניתן יהיה לכלול הצללה עונתית שהיא פשוטה יותר לביצוע, וכן את תכנית הצל העתידית שיספק עץ חדש שניטע.

סעיף 4 – ותחילת תוקף: מוצע לקבוע כי החוק יכנס לתוקף מיד עם יום פרסומו בעבור יישובים המונים יותר מחמשת אלפים איש. בהמשך, לאור ניסיון שייאסף ולא יאוחר משלוש שנים מיום פרסום תיקון חוק זה, מוצע כי החוק יכנס לתוקף גם בעבור יישובים המונים פחות מחמשת אלפים איש. באשר לתחילת תוקפו של התיקון לפקודת העיריות, מוצע, כדי לאפשר התארגנות מתאימה, לקבוע כי התיקון יכנס לתוקף לאחר שנה מיום פרסום החוק.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ה בתמוז התשפ"ה (21.07.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת רון כץ

פ/25/5600

הצעת חוק סימון פרסומות המכילות תוכן שנוצר או נערך באמצעות בינה מלאכותית (תיקוני חקיקה), התשפ"ה–2025

1. תיקון חוק השידור הציבורי הישראלי
בחוק השידור הציבורי הישראלי, התשע"ד–2014,¹ אחרי סעיף 75 יבוא :

"סימון תוכן שנוצר 75א. שידורי פרסומות, הודעות חסות או תשדירי שירות המכילים תוכן שנוצר או נערך באמצעות בינה מלאכותית, ועלול ליצור רושם מוטעה של הקלטה או צילום באמצעות מצלמה, מיקרופון או כל אמצעי הקלטה אחר, יכילו סימון או הודעת הבהרה בהתאם לעניין; המועצה, בהתייעצות עם המנהל הכללי של הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית שמונה לפי חוק לעידוד מחקר, פיתוח וחדשנות טכנולוגית בתעשייה, התשמ"ד–1984,² תקבע כללים לעניין זה."

2. תיקון חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו
בחוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן–1990,³ אחרי סעיף 88 יבוא :

"סימון תוכן שנוצר 88א. שידורי פרסומות, הודעות שירות או תשדירי שירות המכילים תוכן שנוצר או נערך באמצעות בינה מלאכותית, ועלול ליצור רושם מוטעה של הקלטה או צילום באמצעות מצלמה, מיקרופון או כל אמצעי הקלטה אחר, יכילו סימון או הודעת הבהרה בהתאם לעניין; המועצה, בהתייעצות עם

¹ ס"ח התשע"ד, עמ' 778.

² ס"ח, התשמ"ד, עמ' 100.

³ ס"ח התש"ן, עמ' 59.

המנהל הכללי של הרשות הלאומית לחדשנות
טכנולוגית שמונה לפי חוק לעידוד מחקר, פיתוח
וחדשנות טכנולוגית בתעשייה, התשמ"ד-1984,⁴
תקבע כללים לעניין זה."

דברי הסבר

בשנים האחרונות, ההתפתחות המהירה של טכנולוגיות בינה מלאכותית (AI) והיכולת שלהן ליצור תוכן מדיה מתקדם, כגון תמונות, סרטונים, אודיו וכתובה, הביאה עימה אתגרים חדשים בתחום האתיקה וההסדרה. תוכן שנוצר או נערך באמצעות בינה מלאכותית עלול לעיתים להטעות את הצופים או המאזינים, וליצור רושם מוטעה כי מדובר בהקלטה או צילום אותנטיים. תופעה זו, הידועה בשם "deepfake" (דיפ-פייק), עשויה לשמש להטעיית הציבור, להפצת מידע כוזב, או אף להזיק לאנשים פרטיים ולארגונים.

בהתאם לכך, מוצע להוסיף לחוק דרישה ברורה וחדה לציון מקורו של התוכן שנוצר או נערך בעזרת בינה מלאכותית. הצעה זו נועדה להבטיח שקיפות מלאה כלפי הצופה או המאזין, ולמנוע את האפשרות שהציבור יחשוב כי מדובר בתוכן אותנטי כאשר מדובר למעשה ביצירה מלאכותית. דרישה זו תחול על כל תשדיר פרסום או תוכנית, ותחייב לציון באופן מפורש כי התוכן נוצר או נערך באמצעות בינה מלאכותית.

הצעת החוק מתיישבת עם עקרונות האמנה הבין-לאומית של מועצת אירופה, אשר קובעת סטנדרטים לשימוש במערכות בינה מלאכותית במערכות דמוקרטיות, תוך שמירה על זכויות אדם, הדמוקרטיה ושלטון החוק. האמנה מדגישה את החשיבות של שקיפות, פיקוח ומניעת הטעיה, ומחייבת סימון ברור של תוכן שנוצר או נערך באמצעות בינה מלאכותית. הצעת החוק נועדה לקדם את אותם עקרונות ולסייע במימושם בשדה התקשורת והפרסום.

נוכח האמור, מוצע להסמיק את מועצת תאגיד השידור הישראלי לקבוע כללים בדבר סימון תוכן שנוצר או נערך באמצעות בינה מלאכותית, לאחר שהתייעצה עם המנהל הכללי של הרשות הלאומית לחדשנות. בהתאמה, מוצע להעניק סמכות זהה למועצת הרשות השנייה לגבי שידורים של גופים בעלי רישיון לשידורים מכוח חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן-1990.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י' באדר התשפ"ה (10.03.2025)

⁴ ס"ח התשמ"ד, עמ' 100.

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אלון שוסטר

5909/25/פ

הצעת חוק יום לציון אירועי ליל הבדולח, התשפ"ה-2025

- מטרה 1. מטרת חוק זה לקבוע יום שנתי לציון אירועי ליל הבדולח, שהתרחשו בט"ז בחשוון התרצ"ט (9-10 בנובמבר 1938) לשם הנצחת זכר הקורבנות וחיזוק המאבק באנטישמיות, בגזענות ובשנאת האחר.
- יום לציון אירועי ליל הבדולח 2. (א) מדי שנה ביום 9 בנובמבר, יקוים יום לציון אירועי ליל הבדולח (בחוק זה – יום לציון אירועי ליל הבדולח).
(ב) חל 9 בנובמבר ביום חג, מנוחה או שבתון, או ביום זיכרון או ציון ממלכתי, או ביום שלפני אחד הימים כאמור, יקוימו הפעילויות של היום לציון אירועי ליל הבדולח ביום ראשון בשבוע שלאחר מכן.
- דרכי קיום 3. ביום לציון אירועי ליל הבדולח או במועד סמוך לו:
(1) הכנסת תקיים דיון מיוחד במליאתה; חל היום בפגרת הכנסת רשאי יושב ראש הכנסת לקבוע מועד אחר לציון היום.
(2) בוועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת ובוועדת העלייה, הקליטה והתפוצות של הכנסת יתקיימו דיונים בנושא היום.
(3) במוסדות החינוך יוקדש זמן ללימוד הנושאים הנוגעים למטרת חוק זה.
- ביצוע ותקנות 4. שר החינוך ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לשם ביצועו.

דברי הסבר

ליל הבדולח, שהתחולל בלילה שבין 9-10 בנובמבר 1938 ברחבי גרמניה, אוסטריה וחבל הסודטים, היה פוגרום חסר תקדים בעוצמתו: המון מוסת העלה באש מאות בתי-כנסת, בזז עסקים יהודיים, רצח עשרות יהודים ועצר כ-30 אלף גברים שנשלחו למחנות ריכוז. אירוע זה נתפס כאירוע הראשון בגלגול האירועים שהובילו לבסוף לשואה והצביע על קריסת כל מחסום מוסרי מול אנטישמיות אלימה. ברבות הימים הפך ליל הבדולח לסמל אזהרה אוניברסלי מפני הסתה גזענית והתפוררות הדמוקרטיה; על כן, הנצחתו כיום ממלכתי בישראל נדרשת הן להבהרת אחריותנו ההיסטורית והן כהצהרה חד-משמעית על

מחויבותנו למאבק מתמיד באנטישמיות, בגזענות ובשנאת האחר; מחויבות שאינה פוחתת, אלא מתחדדת לנוכח עלייה במקרי שנאה כלפי יהודים בארץ ובעולם.

הצעת החוק נותנת מסגרת שלטונית סדורה הכרוכה בשלושה מרכיבים משלימים: (1) דיון מיוחד במליאת הכנסת; (2) דיונים ייעודיים בוועדת העלייה, הקליטה והתפוצות ובוועדת החינוך, התרבות והספורט, שיאפשרו שיח ציבורי ופרלמנטרי מעמיק; (3) קביעת זמן לימוד במוסדות החינוך שתעמיק את היכרות הדור הצעיר עם לקחי האירוע ותעודד ערכים של סובלנות ודמוקרטיה. עיגון ציון זה בחוק יבטיח את מימוש אחריותה המוסרית של מדינת ישראל להנצחת הקורבנות ולמניעת הישנותם של מעשי שנאה דומים בעתיד.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ' בסיוון התשפ"ה (16.06.2025)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר 2213/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 09.11.2025 .

חק/2213. הצעת חוק לציון אירועי ליל הבדולח, התשפ"ה-2025 של חה"כ אלון שוסטר
(פ/5909)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת יוסף טייב
משה פסל
לימור סון הר מלך
בועז ביסמוט
חזה אתי עטייה
יונתן מישרקי
צגה מלקו
מיכל מרים וולדיגר
עמית הלוי

פ/25/5966

הצעת חוק זכויות הסטודנט (תיקון – התאמות בהשכלה גבוהה לסטודנטים עקב מחלה קשה), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 8 בחוק זכויות הסטודנט, התשס"ז–2007¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 8(א), במקום "לפי סעיפים 19א ו-19ב" יבוא "לפי סעיפים 19א, 19ב ו-19ג".
2. הוספת פרק ג' 3. אחרי סעיף 19ב לחוק העיקרי יבוא :

"פרק ג' 3: התאמות לסטודנט עקב מחלה קשה

התאמות לסטודנט 19ג. (א) מוסד יקבע הוראות בדבר התאמות שיינתנו לסטודנטים ולסטודנטיות עקב מחלה קשה; כל עוד לא נקבעו כללים, יפעל המוסד בהתאם להוראות שבתוספת לחוק; בפרק זה, "מחלה קשה" – מחלה ממארת, מחלה שנדרש בשלה טיפול קבוע בדיאליזה, או מחלה קשה אחרת שקבע שר החינוך, בצו, בהתייעצות עם שר הבריאות ובאישור ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת.

(ב) הוראות לפי סעיף קטן (א) ייקבעו לאחר

¹ ס"ח התשס"ז, עמ' 320.

התייעצות עם נציגי אגודת הסטודנטים באותו מוסד ולפי כללים שתקבע המועצה להשכלה גבוהה, ואולם הוראות כאמור לעניין התאמות במוסד המנוי בפסקה (5) להגדרה "מוסד", לרבות מכינה במסגרת מוסד כאמור, ייקבעו לפי תקנות שיקבע שר התעשייה המסחר והתעסוקה, באישור ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת.

(ג) הכללים, התקנות או ההוראות לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב), לפי העניין, יהיו בין השאר, בעניין התאמות לסטודנטים ולסטודנטיות אשר אובחנו כמי שחלו במחלה קשה לפני או במהלך לימודיהם, ואשר יש במחלתם כדי להשפיע על תפקודם או על יכולת ביצוע והשלמת הדרישות האקדמיות או לחשוף אותם לסיכונים בריאותיים משניים.

(ד) הכללים, התקנות או ההוראות לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב) לפי העניין, יהיו בין השאר, בעניין התאמות לסטודנטים ולסטודנטיות הנעדרים מבחינות או מלימודים בשל אחת הסיבות המנויות בסעיף קטן (א) ובכלל זה –

(1) היעדרות לשם קבלת טיפולים רפואיים או לשם עריכת פרוצדורה רפואית ובתקופה שלאחר קבלת טיפול רפואי או לאחר פרוצדורה רפואית, בין מחמת קושי תפקודי משמעותי ובין מחמת חשיפה לסיכון משני הנובע מכשל במערכת החיסונית;

(2) היעדרות לתקופת ההחלמה; בסעיף זה "תקופת ההחלמה" – חמש שנים או כל תקופה אחרת שתיקבע על ידי הגורם הרפואי המוסמך, בהתאם לכללים שייקבעו על ידי המועצה להשכלה גבוהה.

(ה) ההתאמות לפי סעיף זה ייקבעו בין השאר בהתחשב בסיבת ההיעדרות מבחינות או

מלימודים, רציפותה ומשכה המצטבר, ויהיו בין
היתר בעניינים אלה, כולם או חלקם, לפי העניין:

(1) בחינה במועד או במקום מיוחד, תוך
שימוש באמצעים דיגיטליים;

(2) דחיית מועד להגשת עבודה והשלמת
חומר ומטלות בקורס, לרבות בהתחשב
במהותם ובהיקפם, בתיאום עם המרצה;

(4) התאמות לעניין השתתפות
בשיעורים, מעבדות, סמינריונים, סדנאות,
סיורים והכשרה מעשית מרחוק, תוך
שימוש באמצעים דיגיטליים;

(5) קביעת גורם במוסד שירכז את
הטיפול בהתאמות שנקבעו לפי סעיף זה,
יבצע מעקב ובקרה על יישומן ויטפל
בתלונות סטודנטים בנושא ביצוע
ההתאמות.

הוספת תוספת 3. אחרי סעיף 27 לחוק העיקרי יבוא:

"תוספת

(סעיף 19ג)

**כללי זכויות הסטודנט (התאמות בהשכלה גבוהה לסטודנטים שחלו במחלה
קשה)**

פרק א: פרשנות

הגדרות 1. בכללים אלה –

"גורם רפואי מוסמך" – כהגדרתו בסעיף 19ג
לחוק;

"דרישה מוקדמת" – השתתפות בקורס, בחינה או
מטלה המהווים תנאי להשתתפות בקורס
אחר, בחינה אחרת או מטלה אחרת או
לקבלה לשנת לימודים מתקדמת;

"הוראות המוסד" – הוראות בדבר היעדרויות,
התאמות, ונוהל הגשת בקשות לפי כללים

אלה, אשר קבע המוסד, בהתאם לכללים
אלו, לאחר התייעצות עם נציגי המועצה
להשכלה גבוהה, ארגון הסטודנטים היציג,
נציגות ארגוני חברה אזרחית בתחום
צעירים חולי סרטן, האגודה לזכויות
החולה ונציבות שוויון זכויות לאנשים עם
מוגבלות;

"היעדרות בשל מחלה קשה" - כמשמעותה בסעיף
19ג(ד)(1) ו-(2) לחוק;

"התאמות בשל מחלה קשה" – כמשמעותן בסעיף
19ג(ד)(3) ו-(4) לחוק;

"מוסד" – כהגדרתו בסעיף 1 לחוק;

"מחלה קשה" – כהגדרתה בסעיף 19ג לחוק;

"מטלה" – תרגיל, עבודה, עבודה מסכמת, עבודה
סמינריונית, פרויקט או רפרט;

"תואר מתקדם" – תואר אקדמי שני או שלישי;

"תקופת החלמה" – כהגדרתה בסעיף 19ג לחוק.

פרק ב: רכז התאמות

רכז התאמות 2. (א) מוסד ימנה רכז התאמות לשם יישום כללי
ותפקידיו המוסד.

(ב) מוסד יביא לידיעת הסטודנטים את שם רכז
ההתאמות ואת הפרטים הדרושים לשם פנייה
אליו.

(ג) תפקדי רכז ההתאמות יהיו אלה:

(1) גיבוש מתווה זכאות להיעדרות בשל
מחלה קשה, ותיאום אישורו מול הגורמים
הרלוונטיים, לאחר קבלת בקשה להיעדרות
לפי פרק ג' לחוק;

(2) גיבוש מתווה זכאות להתאמות בשל
מחלה קשה, ותיאום אישורו מול הגורמים

הרלוונטיים, לאחר קבלת בקשה להיעדרות
לפי פרק ג'3 לחוק;

(3) מעקב אחר ביצוע מתווה הזכאות
להיעדרות ולהתאמות, כאמור בפסקאות
(1) ו-(2), מול הגורמים הרלוונטיים;

(4) טיפול בתלונות סטודנטים בנושא
מימוש זכאותם להיעדרות ולביצוע
התאמות בשל מחלה קשה;

(5) תכלול מערך שירות קבלת ההטבות
והזכאויות מקצה לקצה מול הסטודנט.

(ד) רכוז ההתאמות ישמור על חיסיון המסמכים
הרפואיים שיועברו אליו.

(ה) רכוז ההתאמות יפעל תוך זמן סביר וללא
שיהוי בביצוע תפקידיו כמפורט בסעיף קטן (ג).

פרק ג: הגשת בקשות

3. (א) מוסד ייקבע נוהל להגשת הבקשה לאישור
מתווה זכאות להיעדרות ולהתאמות בשל מחלה
קשה. הגשת בקשה
להתאמות
ולהיעדרויות

(ב) סטודנט המבקש לקבל התאמות לפי
הוראות המוסד יגיש בקשה להתאמות לרכז
ההתאמות במוסד.

(ג) הבקשה תוגש על גבי טופס ייעודי, ויצורף
אליה אישור הגורם הרפואי המוסמך בדבר
ההתאמות וההנגשות הנדרשות כתוצאה ממחלה
הקשה והמלצה על תקופה למתן ההטבות
והזכאויות הנגזרות מההתאמות ומההנגשות
הנדרשות.

פרק ד: התאמות והנגשות

4. (א) סטודנט שאובחן כמי שחלה במחלה קשה
במהלך לימודיו או ערב תחילת לימודיו או שערב
תחילת לימודיו היה בתקופת החלמה ממחלה
קשה זכאי להיעדר במהלך תקופת ההחלמה היעדרות משיעורים
ודחית לימודים

מ-30% מהשיעורים בכל קורס שחלה בו חובת נוכחות.

(ב) סטודנט שאובחן כמי שחלה במחלה קשה במהלך לימודיו או ערב תחילת לימודיו או שערב תחילת לימודיו היה בתקופת החלמה ממחלה קשה זכאי להיעדר בכל קורס שחלה בו חובת נוכחות, לתקופה של 7 שבועות לאחר עריכת פרוצדורה רפואית או קבלת טיפול רפואי הקשורים במחלתו; לחילופין, סטודנט כאמור זכאי להיעדרות חלופית מ-30% מהשיעורים שחלה בהם חובת נוכחות לפי שיעור ההיעדרות הגבוה מביניהם.

(ג) במקרה שבו זכאי הסטודנט להיעדר גם מסיבה אחרת, ייקבע שיעור ההיעדרות הכולל בהתאם לנוהלי המוסד, ובלבד שלא ייפחת מהשיעורים הקבועים בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), לפי העניין.

מטלות 5. (א) סטודנט שנעדר בנסיבות המנויות בסעיף 4(א) ו-(ב), במועד שנקבע להגשת מטלה או בסמוך לו, יוכל להגיש את המטלה או מטלה חלופית, בהתאם להחלטת המרצה, בתוך שבעה שבועות לאחר תום תקופת ההיעדרות, או עד למבחן המסכם הקורס, לפי המוקדם.

(ב) האמור בסעיף קטן (א) יחול גם בנוגע לקורסים בהם נהוג להגיש מטלה במקום מבחן; במקרה זה, יוכל הסטודנט להגיש את המטלה בתוך שבעה שבועות לאחר תום תקופת ההיעדרות או עד סוף תקופת הבחינות, לפי המוקדם.

מעבדות, סמינריונים, סדנאות, סיורים והכשרה מעשית 6. (א) מוסד יאפשר לסטודנט שנעדר בנסיבות המנויות בסעיף 4(א) ו-(ב) מקורס במעבדה, סמינריון, סיור, סדנה או הכשרה מעשית להשלים את שהחסיר או יפתור אותו מהשתתפותו, או יאפשר השתתפותו בהם במועד מאוחר יותר

בתיאום עם המרצה הנוגע בדבר, או יאפשר השתתפותו בהם באמצעים דיגיטליים כמשמעותם בסעיף 19ג לחוק; המוסד יפעל לקביעת נהלים בנושא זה ולפרסומם.

(ב) מוסד יפרסם מידע על החומרים שמשמשים בהם במעבדות, העלולים לגרום לסיכון בריאותי משני לסטודנטים שחלו במחלה קשה או ממארת, ויאפשר לסטודנטים כאמור לדחות את ההשתתפות במעבדות שיש בהם שימוש בחומרים מן הסוג האמור למועד שיש בו כדי לצמצם את הסיכון, לתקופה שתיקבע על ידי גורם רפואי מוסמך.

(ג) במקצועות לימוד בהם נדרשת הכשרה מעשית טיפולית (פרקטיקום) כתנאי להשלמת הלימודים האקדמיים, וישנה מניעה לביצועה על ידי הסטודנט שחלה במחלה הקשה או הממארת באופן סדיר ורציף, כתוצאה מנסיבות הקשורות במחלה, מוסד יאפשר לסטודנט להתחיל בהכשרה המעשית בחלוף הנסיבות כאמור, כפי שייקבע על ידי גורם רפואי מוסמך.

בחינה 7. (א) סטודנט שנעדר מבחינה בנסיבות

המפורטות בסעיף 4(א) ו-1(ב) לחוק, זכאי להיבחן במועד נוסף אחר במסגרת המועדים המקובלים במוסד; מועד בחינה נוסף לפי סעיף זה יתקיים בתוך 45 ימים ממועד הבחינה האחרון בקורס, או במהלך הסמסטר העוקב למועד קיום הבחינה, או במועד אחר שיציע המוסד, בהסכמת הסטודנט, שיתקיים לכל המאוחר בשנת הלימודים העוקבת למועד קיום הבחינה, והכול לפי בחירת הסטודנט.

(ב) מוסד יאפשר בחינה תוך שימוש באמצעים דיגיטליים לסטודנט החשוף לסיכון בריאותי משני, כפי שייקבע גורם רפואי מוסמך, כתוצאה מביצוע הבחינה במקום שנועד לה.

(ג) ככל שלא תתאפשר בחינה מרחוק תוך שימוש באמצעים דיגיטליים, מטעמים הקשורים במהות ובאופי הבחינה, מוסד יאפשר בחינה במחדר נפרד בתוך המוסד האקדמי, למניעת סיכון בריאותי משני, כפי שייקבע גורם רפואי מוסמך, כתוצאה מביצוע הבחינה במקום שנועד לה; הכול, בהתאם להוראות סעיף 12.

(ד) סטודנט שאובחן כמי שחלה במחלה קשה זכאי לצאת במהלך הבחינה כדי ליטול טיפול תרופתי או להסתייע באמצעי רפואי הנחוץ לו, או להסתייע בו במהלך ביצוע הבחינה ממקום ביצוע הבחינה; בנוסף, יהא הסטודנט זכאי לצאת לשירותים ללא הגבלה בזמן; במקרים כאלו, יוכל הסטודנט להשלים את פרק הזמן שהחסיר לצורך נטילת הטיפול התרופתי או הסתייעות באמצעי רפואי או יציאה לשירותים.

(ה) סטודנט שאובחן כמי שחלה במחלה קשה או ממארת זכאי לתוספת זמן בבחינה שלא תפחת מ-25% ממשך זמן הבחינה.

(ו) במקרה שבו זכאי סטודנט שאובחן כמי שחלה במחלה קשה לתוספת זמן גם מסיבה אחרת, ייקבע שיעור התוספת הכולל בהתאם לנוהלי המוסד, ובלבד שלא ייפחת מ-25%.

סטודנט שאובחן כמי שחלה במחלה קשה ונעדר בנסיבות המנויות בסעיף 4(א) ו-4(ב) מבחינה של קורס, או שבשל היעדרותו לא הגיש מטלה בקורס המהווה דרישה מוקדמת, זכאי ללמוד על-תנאי בקורס המתקדם או בשנה המתקדמת עד להשלמת הבחינה או המטלה בהתאם לזכאותו לפי כללים אלו.

סטודנט שאובחן כמי שחלה במחלה קשה יהיה זכאי להאריך את לימודיו בשני סמסטרים, בלי שיחויב בשכר לימוד או בכל תשלום נוסף בשל

היעדרות מבחינה 8.
או מטלה המהווה
דרישה מוקדמת

הארכת לימודים 9.

הארכה זו.

חנייה בקמפוס או 10. מוסד יאפשר לסטודנט שאובחן כמי שחלה במחלה בסביבתו קשה לאורך כל תקופת החלמתו לחנות בלא תשלום בקרבה למקום הלימודים.

מלגה למחקר 11. (א) לא תופסק מלגה לסטודנט לתואר מתקדם בתקופה בה נעדר בנסיבות המנויות בסעיף 4(א) ו- (ב); מוסד רשאי להגביל את התקופה שבמהלכה תשולם המלגה לעשרה שבועות.

(ב) עם תום תקופת המלגה יהיה הסטודנט שחלה במחלה קשה זכאי להארכה של המלגה לתקופה השווה לתקופת היעדרותו בתשלום.

(ג) תשלום המלגה בתקופת ההיעדרות וההארכה יהיה באחריות המוסד.

תשתיות 12. מוסד יקצה בקמפוס –

(1) מקומות ישיבה לסטודנטים שאובחנו כמי שחלו במחלה קשה, שיאפשרו נוחות ומניעת סיכון בריאותי משני, כפי שייקבע גורם רפואי מוסמך;

(2) מקומות ייעודיים ללמידה או לבחינה מרחוק למניעת סיכון בריאותי משני יכללו מקום ישיבה נוח, חשמל, כיור מים, ובכל ציוד הנדרש לשם נטילת תרופות, שימוש באמצעים ועזרים רפואיים ועזרים נדרשים ללמידה תוך שימוש באמצעים דיגיטליים;

(3) מקומות חנייה לסטודנט שאובחן כמי שחלה במחלה קשה, בתקופת החלמתו;

(4) שיעורים מוקלטים ומונגשים דיגיטלית בכל קורס שבו משתתף סטודנט שאובחן כמי שחלה במחלה קשה;

(5) גישה בלתי מוגבלת לספרייה ולמאגרי מידע; באשר לכך, אין בכך כדי לייתר את התשלום הנגבה עבור שירותים אלו בהתאם לנוהלי המוסד, ואולם לא ייגבה תשלום נוסף עבור

גישה לשירותים אלו לאורך תקופת הארכת הלימודים כתוצאה ממחלה.

13. (א) בן זוג של מי שחלה במחלה קשה, או הורה או בנו של מי שחלה במחלה קשה, שהוא סטודנט, יהיה פטור מנוכחות בשיעורים בהיקף של 20% מהיקף המפגשים בקורס בו חלה חובת נוכחות.

(ב) בן או בת זוג של מי שחלה במחלה קשה, או הורה או בנו של מי שחלה במחלה קשה, שהוא סטודנט, יהיה זכאי להתאמות בבחינות, מעבדות, סמינריונים, סדנאות, סיורים, הכשרה מעשית ומטלות בהתאם להוראות סעיפים 5, 6(א) ו-7(א).

14. סטודנט שנעדר בנסיבות המנויות בסעיף 4(א) ו-4(ב), זכאי להטבה שוות ערך ל-20 צילומים או הדפסות של חומר לימודים שהפסיד, בעד כל יום לימודים שבו נעדר.

15. סטודנט שנעדר בנסיבות המנויות בסעיף 4(א) ו-4(ב), זכאי לצפות בשיעורים שהחסיר בצורה מקוונת, לאחר שהוקלטו והונגשו בהתאם להוראות סעיף 12(4).

16. סטודנט שאובחן כמי שחלה במחלה קשה יוכל לבטל את הרשמתו לקורס בכל עת לאחר שנרשם אליו, לאורך כל תקופת ההחלמה, ובלבד שטרם חלף מועד הבחינה בקורס; לאחר הודעה על ביטול קורס יהיה הסטודנט זכאי להחזר כספי חלקי או מלא של עלות הקורס, בהתחשב בפרק הזמן שחלף מתחילת הקורס ועד להודעה על ביטולו.

17. סטודנט שאובחן כמי שחלה במחלה קשה ושיקש להירשם לקורס הנמצא בתוכנית הלימודים ששובץ אליה, יהא זכאי לעדיפות במכסת ההרשמה לקורס במהלך תקופת ההחלמה.

18. סטודנט שאובחן כמי שחלה במחלה קשה אשר נדרש לחזור על קורס אליו נרשם ושילם בעבר, לא יישא בתשלום נוסף על ההרשמה החוזרת לקורס.

פרק ה: כללי

- פרסום 19. (א) מוסד יפרסם בכל שנה בשנתון או בידיעון ובאתר האינטרנט שלו את הדרכים והכללים לקבלת השירותים, ההטבות והזכויות לפי כללים אלו.
- (ב) רכוז ההתאמות יביא בפתיחת כל שנה את עיקרי המסמך לידיעת חברי הסגל האקדמי והמינהלי.
- קביעת מועד 20. הוראות מוסד לפי כללים אלה ייקבעו לא יאוחר מהוראות מוסד ממועד פתיחת שנת הלימודים התשפ"ו.
- תיקון חוק המועצה 4. בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958², בסעיף 25ב(א), בסופו יבוא להשכלה גבוהה "ושל תלמידים שאובחנו כחולים במחלה קשה בתקופת לימודיהם; לעניין זה, "מחלה קשה" – כהגדרתה בסעיף 19ג לחוק זכויות הסטודנט, התשס"ז-2007".

דברי הסבר

מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל שואפת לשוויון הזדמנויות וחותרת להרחבת הנגישות לחינוך עבור אוכלוסייה רחבה ומגוונת. מנגד, סטודנטים שאובחנו כמי שחלו במחלה קשה מתמודדים עם מצוקות וקשיים שונים הנובעים, בין היתר, ממצב רפואי, מטיפולים כרוניים, מתופעות לוואי, מהשלכות נפשיות ומהיחלשות המערכת החיסונית החושפת את הסטודנטים שחלו לסיכונים משניים.

הצעת חוק זו מבקשת לעגן בחוק את ההכרה בצרכים הייחודיים של סטודנטים הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה ומתמודדים עם מחלה קשה, מתוך הבנה שמצבם הרפואי והאתגרים הנלווים לו משפיעים בהכרח על תפקודם האקדמי, וכתוצאה מכך, על יכולתם לתפקד באופן עצמאי ומצליח בחברה.

הצעת חוק זו נועדה לאפשר לסטודנטים שחלו במחלה קשה להשלים את לימודיהם תוך מתן הקלות וביצוע ההתאמות הנדרשות, ובכך לקדם שוויון הזדמנויות, לאפשר את תפקודם המיטבי כפרטים בחברה בתקופת ההתמודדות עם המחלה.

בעוד שבחלק מהמוסדות האקדמיים בישראל מיושמות תוכניות להתאמות והנגשות לסטודנטים שחלו במחלה קשה, לא קיים סטנדרט אחיד בין המוסדות השונים, המותאם לאופי הצרכים של סטודנטים שחלו ומעגן את זכויותיהם ואת המנגנונים הפרוצדורליים למימושן.

על פי רוב, נקבעת מדיניות נקודתית המשתנה ממוסד למוסד, בהתאם לפרקטיקות המקובלות באותו מוסד, לעיתים תוך קיפוח עקבי של זכויות הסטודנטים שחלו ופגיעה בעקרון השוויון. ישנו חוסר בהירות

² ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

לגבי הזכויות וההקלות הניתנות לסטודנטים שאובחנו ולגבי אופן מימושו של הזכויות בכל מוסד אקדמי, ומחסור במנגנונים מוסדיים שיבטיחו שקיפות, יכולת הסתמכות ומענה הולם לצרכים הייחודיים של סטודנטים שחלו.

ההסדר המוצע נועד לתת מענה חקיקתי אחיד ומחייב, שיכלול הכרה בזכויות הסטודנטים שאובחנו כמי שחלו במחלה קשה. הכללים המוצעים הקבועים בתוספת לחוק זכויות הסטודנט, התשס"ז–2007, מתווים את סל ההקלות והזכאויות, הנלוות לאבחון במחלה קשה.

בתוך כך, מסדירים הכללים המוצעים שבתוספת מנגנון מוסדי שיהא אמון על מימוש מערך ההטבות והזכאויות מול הסטודנט שחלה, החל משלב בירור והגשת הבקשה לזכאות ועד לשלב מימוש הזכויות מול הגורמים השונים במוסד, תוך מעקב ובקרה על יישומם של הכללים וטיפול בתלונות הסטודנטים בנושא ביצוע ההתאמות.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"א בתמוז התשפ"ה (07.07.2025)

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

טיוטת חוק זכויות החולה (תיקון מס' 20) (מסירת מידע לצורך מניעת פגיעה), התשפ"ה–2025

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

בסעיף 19 לחוק זכויות החולה, התשנ"ו–1996 (להלן – "החוק"), מעוגנת חובת שמירת הסודיות על מידע רפואי הנוגעת למטופל. סעיף 20 לחוק מונה את המצבים שבהם מוסד רפואי או מטפל יכול למסור מידע רפואי אודות אדם, גם ללא בקשת הסכמתו, ובהם גם מצב שבו המידע נחוץ לשם טיפול באותו מטופל, או לשם הגנה על בריאות הזולת (באישור ועדת אתיקה). עם זאת, סעיף 20 לחוק לא כולל התייחסות למקרים שבהם העברת המידע נדרשת לצורך מניעת פגיעה אפשרית במטופל עצמו או בזולתו. מבדיקה שנערכה ביחס לאירועים קשים של אלימות, בעיקר מקרי אלימות במשפחה, עלה כי לעתים יש בידי גורמים במערכות המטפלות השונות מידע אודות סימנים שעלולים להעיד על אירוע אלימות שאפשר לצפות ולנסות למנוע, אלא שגורמי הטיפול במערכת הבריאות מנועים מלשתף גורמים רלוונטיים במידע זה בשל מגבלות חובת הסודיות המוטלת עליהם, ובשל כך שהחריגים לחובת הסודיות המפורטים בסעיף 20 לחוק זכויות החולה אינם מאפשרים לשתף את המידע בצורה או בתנאים שמאפשרים את אופן הטיפול הנדרש.

בשל האיסור המפורש להעביר את המידע, אי אפשר גם להעביר מידע לגורמים ממשלתיים לצורך מילוי תפקידם. כך למשל, אי אפשר להעביר מידע למשטרה או לעובד סוציאלי במשרד הרווחה על מנת שיפעלו בהתאם לסמכויותיהם ויוכלו לתת מענה למקרים בהם נדרשת התערבות. כן אי אפשר להעביר מידע לגוף ציבורי, שנועד לצורך ניתוח אירועים, הפקת לקחים וגיבוש מדיניות בסוגיות הנוגעות להגנה על שלום הציבור, כגון הוועדה הבין-משרדית שמינתה הממשלה לבדיקת מקרי רצח נשים במשפחה (החלטת ממשלה מספר 820 מיום 15 במאי 2002).

הצורך בתיקון חקיקה בנושא זה עלה במספר ועדות בין-משרדיות שביקשו לטפל ולמנוע אלימות במשפחה, והומלץ על תיקון חקיקה כאמור בוועדות הבין-משרדיות מהשנים 1998 ו-2016, וכן בתכנית ליישום המלצות הוועדה משנת 2017, אשר אומצו בהחלטת ממשלה מספר 5006 מיום ט' בסיון התשנ"ט (24 במאי 1999), ובהחלטת ממשלה מספר 2820 מיום י"ג בתמוז התשע"ז (7 ביולי 2017). ועדות אלה הדגישו את חשיבות שיתוף הפעולה בהעברת המידע בין הגופים השונים האמונים על התמודדות עם תופעת האלימות במשפחה.

הצורך בהסדרת נושא זה עלה גם בדו"ח מבקר המדינה בעניין "ההתמודדות עם תופעת האלימות בן בני זוג" אשר פורסם ביום כ' בתמוז התשפ"א (30 ביוני 2021), בו צוין, בין היתר, כי טרם הושלמו הליכי הסדרה בהתאם להמלצות הוועדות.

תזכיר החוק פורסם להערות הציבור בסוף שנת 2018, ולאחר בחינת הערות הציבור, גובשה טיוטת החוק האמורה. היות שנוסח הטיוטה המוצעת גובש בהמשך להערות הציבור, ולא נעשה שינוי מהותי מעבר לכך, חרף חלוף הזמן, לא נדרש לפרסם את הנוסח בשנית להערות הציבור, ואפשר יהיה ללבן הערות נוספות במסגרת הליך החקיקה בכנסת.

לפיכך מוצע בטיטות חוק זו לאפשר למטפלים למסור מידע בשל חשש ממשי לפגיעה בקטין או בחסר ישע, או חשש ממשי לפגיעה חמורה וממשית בבגיר, אל גופים אלו, וזאת לטובת ההגנה על הציבור וככלי נוסף לטיפול בתופעת האלימות במשפחה. טיטות החוק מאפשרת את מסירת המידע במקרים המתאימים בלבד, כפי שיפורט להלן, וזאת על מנת לשמור על פרטיות המטופלים ועל הסודיות הרפואית, ככל הניתן, תוך הימנעות מהעברת מידע מעבר לנדרש, ותוך יצירת איזון שונה בין העברת מידע לשם מניעת פגיעה בקטין או חסר ישע, לבין מסירת מידע לצורך מניעת פגיעה בבגיר. כך למשל, ביחס להעברת מידע למניעת פגיעה בבגיר, מוצע לקבוע אפשרות לפנות לוועדה מקצועית שתסייע בבחינה האם העברת המידע אכן מתחייבת לצורך מניעת הפגיעה, וכן, ככל שהדבר אפשרי, יש צורך לברר מול המטופל האם ניתן להעביר את המידע בהסכמתו.

מטרת תיקון החוק המוצע היא להעניק למטפלים במערכת הבריאות הרשאה למסור מידע לגורמים מתאימים, על מנת לנסות ולמנוע או לצמצם את הסיכוי למעשי אלימות, וזאת תוך הפעלת שיקול דעת ואיזון בין ערך הפרטיות לבין ערך ההגנה על חיים ושלמות הגוף, במצבים שכיום הדבר אינו אפשרי, או שקיים ספק אם הדבר אפשרי.

ג. עיקרי החוק המוצע

עיקר 1

מוצע לתקן את סעיף 20 לחוק זכויות החולה, כך שלרשימת המצבים הקיימת היום בחוק שבהם אפשר למסור מידע רפואי, יתווספו האפשרויות למסור מידע – (1) כאשר לדעת המטפל קיים חשש ממשי לפגיעה בשלומה הגופני או הנפשי של קטין או חסר ישע, בין שהוא המטופל ובין שהוא אינו המטופל, ומסירת המידע הרפואי נדרשת לשם התערבות וטיפול למניעת הפגיעה כאמור; (2) לדעת המטפל קיים חשש ממשי לפגיעה חמורה וממשית בשלומה הגופני או הנפשי של בגיר שאינו חסר ישע, בין שהוא המטופל ובין שאינו המטופל ומסירת המידע נדרשת לשם התערבות וטיפול למניעת פגיעה כאמור.

לצורך האיזון בין פרטיותו של המטופל והצורך בחובת שמירת סודיות המידע הרפואי לבין הצורך בהעברת המידע למניעת פגיעה, העברת המידע תתאפשר רק כאשר מדובר בחשש ממשי לפגיעה. לגבי מידע הנוגע לבגיר תתאפשר העברת המידע רק כאשר מדובר בחשש ממשי לפגיעה חמורה וממשית. לגבי מידע הנוגע לקטין או חסר ישע – המידע יימסר רק לאחר יידוע של ההורה, מיופה הכוח או האפוטרופוס, במקרים המתאימים, אלא אם היידוע יפגע בשלומה הגופני או הנפשי של הקטין או חסר הישע; יגרום לפגיעה בטיפול בקטין או בחסר ישע; או שהקטין מעל גיל 14 והוא ביקש שלא ליידע את ההורה ועוד. במידע הנוגע לבגיר – המידע יימסר רק לאחר שהמטפל יידע את המטופל על כוונתו למסירת המידע וביקש הסכמתו לכך, אלא אם כן סבר המטפל כי היידוע או בקשת ההסכמה עלולים לסכל את מניעת הפגיעה או כי אין אפשרות לאתר את המטופל לאחר מאמץ סביר ויש להעביר את המידע ללא דיחוי. בנוסף, נקבעה אפשרות (שאינה חובה) לפיה רשאי המטפל להתייעץ עם ועדה מייעצת שמינה המנהל הכללי או מי שהמנהל הכללי הסמיכו לעניין זה.

עיקר 2

במקרים שבהם מדובר במידע הנוגע לקטין או חסר ישע או כאשר מדובר במידע הנוגע לבגיר במקרים של אלימות במשפחה (מדרגה ראשונה), רשאי המטפל להעביר את המידע למנהל המחלקה לשירותים חברתיים או עובד סוציאלי מטעמו, ברשות המקומית שבה מתגורר האדם שעלול להיפגע, בהתאם לעניין, נסיבות המקרה ושיקול הדעת של המטפל. לחילופין, במקרים אלו אפשר להעביר את המידע גם למשטרה, וביחס לחשש לפגיעה חמורה וממשית בבגיר כאשר לא מדובר באלימות במשפחה מדרגה ראשונה, אפשר להעביר את המידע למשטרה בלבד. במהלך קידום החקיקה, משרד הבריאות יגבש נוהל

העברת מידע, בתיאום עם משטרת ישראל ומשרד הרווחה, שבו תובא ההבחנה לפיה המטפל יפעל בבחירתו האם להעביר את המידע למשטרת ישראל או לגורמי הרווחה. כמו כן, החוזר יבהיר ויפשט את הוראות החוק למטפלים כדי לסייע בעדם לקבל החלטה מושכלת במקרים שבהם עלולים המטפלים להיתקל במסגרת עבודתם הרפואית ושבמסגרתם קיימת אפשרות להעביר מידע לצורך מניעת פגיעה.

עיקר 3

מוצע להוסיף בסעיף 20 לחוק גם אפשרות למסירת מידע לגוף ציבורי המנוי בתוספת השלישית, וזאת למטרות בחינת אירועים שאירעו בעבר, לצורך הפקת לקחים וגיבוש מדיניות לטובת הציבור והגנתו וכן לשם בחינת דרכי טיפול וההתערבות בכל הנוגע לאותם אירועים. בתוספת השלישית מוצע להוסיף את הוועדה לבדיקת מקרי רצח נשים בידי בני זוגן שהוקמה לפי החלטת ממשלה מס' 820 (תמ/42), מיום 15 במאי 2002 ואשר סמכויותיה הורחבו בהמשך בהחלטת ממשלה 1821 מיום 14 באוגוסט 2022. ועדה זו זקוקה למידע לצורך הפקת לקחים, גיבוש מדיניות ובחינת דרכי טיפול. המידע לא יועבר לגוף חוקר ויימחק כשאינו דרוש עוד, והכל במידה הנדרשת לשם יישום תכלית זו. אפשר להרחיב את התוספת השלישית לחוק לגופים נוספים באמצעות צו של שר הבריאות, לבקשת השר ממנה על אותו גוף.

ד. השפעת החוק על הדין הקיים

החוק המוצע מתקן את סעיף 20 ומוסיף תוספת שלישית לחוק. יובהר כי החוק מוסיף על הוראות אחרות שקיימות היום ביחס לחובת דיווח לפי חוק העונשין ואי מניעת פשע, אשר ביחס אליהן יש צורך בדיעה ברורה על עבירה שנעברה בעבר, ואילו בענייננו מדובר בתיקון שנועד לתת מענה למצבים שבהם יש חשש לפגיעה עתידית שיש למנוע, ואין הכרח שנעשתה עבירה לפני.

ה. השפעת החוק המוצע על קבוצות אוכלוסייה מסוימות

החוק מתייחס לכל מי שיש כלפיו חשש ממשי לפגיעה, ובכלל זה במקרים של אלימות במשפחה. במסגרת זו, ההצעה תחול גם על קטין או חסר ישע כאשר יש חשש ממשי לפגיעה בשלדמו הגופני או הנפשי, ומסירת המידע נדרשת לשם מניעת פגיעה כאמור. החוק אף מבקש ליצור הסדר ייחודי בנוגע לידיעה הורה, אפטרופוס או מיופה כוח, בנוגע למסירת מידע למניעת פגיעה בקטין.

ו. השפעת טיטוט החוק המוצע על התקן המנהלי של המשרד היוזם, משרדים אחרים ורשויות אחרות.

לא צפויה השפעה על תקציב המדינה או על תקנים במשרדי הממשלה.

ז. הערות שהתקבלו לטיטוט החוק

לתזכיר החוק שפורסם בשנת 2018, התקבלו הערות ציבור במספר נושאים, שהמרכזיות שבהן נוגעות לדרישה ליצור מסלולים ברורים יותר לדיווח באמצעות הרחבת סמכויות ועדות האתיקה; צמצום חובת הדיווח רק למקרי אלימות במשפחה, או לחילופין הרחבת חובת הדיווח בסעיפי חובת הדיווח בחוק העונשין; מתן ודאות משפטית למטפלים ביחס לחובת שמירת הסודיות על ידע רפואי הנוגע אליהם; התייחסות למנגנון המוצע כמביא לפגיעה בפרטיות ולפגיעה באוטונומיה של אדם בוגר לקבל החלטות על חייו ועוד.

בהמשך להערות שהתקבלו, הוחלט לנקוט במנגנון ברור יותר שקובע חריג ייחודי למסירת מידע למניעת פגיעה, ללא שינוי בחריגים האחרים, כמו ועדת האתיקה. כמו כן, ביחס להעברת מידע למניעת פגיעה בבגיר, הוצעה אפשרות להתייעץ עם ועדה מייעצת טרם מסירת המידע וכן בדבר האפשרות ליידע את המטופל בדבר הכוונה למסור את המידע על מנת לבקש את הסכמתו, ככל הניתן.

צמצום העברת המידע נעשה גם ביחס לגופים אליהם המידע יועבר, כך שלא מדובר על רשימה ארוכה של גופים אלא על הגופים המשמעותיים ביותר לצורך התערבות למניעת פגיעה.

ח. המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי חוקתי) סמכה ידה על ההצעה.

להלן נוסח טיוטת החוק המוצע ודברי הסבר

הצעת חוק מטעם הממשלה:

תזכיר חוק זכויות החולה (תיקון מס' 20) (מסירת מידע לצורך מניעת פגיעה), התשפ"ה–2025

תיקון סעיף 20 1. בחוק זכויות החולה, התשנ"ו–1996¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 20 –

(1) בסעיף קטן (א) –

אחרי פסקה (5) יבוא:

"(א5) לדעת המטפל, קיים חשש ממשי לפגיעה בשלומו הגופני או הנפשי של קטין או חסר ישע, בין שהוא המטופל ובין שאינו המטופל, ומסירת המידע הרפואי נדרשת לשם התערבות וטיפול למניעת פגיעה כאמור;

(ב5) לדעת המטפל, קיים חשש ממשי לפגיעה חמורה וממשית בשלומו הגופני או הנפשי של בגיר שאינו חסר ישע, בין שהוא המטופל ובין שאינו המטופל, ומסירת המידע הרפואי נדרשת לשם התערבות וטיפול למניעת פגיעה כאמור; טרם מסירת המידע, רשאי המטפל להתייעץ עם ועדה מייעצת שמינה המנהל הכללי או מי שהמנהל הכללי הסמיכו לעניין זה;"

אחרי פסקה (7) יבוא:

"(8) מסירת המידע הרפואי היא לגוף ציבורי, המנוי בתוספת השלישית לחוק, למטרות בחינת אירועים שאירעו בעבר לצורך הפקת לקחים וגיבוש מדיניות לטובת הציבור והגנתו, וכן לשם בחינת דרכי הטיפול וההתערבות בכל הנוגע לאותם אירועים ולמטרות אלו בלבד; השר רשאי, בצו, להוסיף לתוספת השלישית גוף ציבורי אחר לבקשת השר הממונה על אותו גוף;"

אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(1א) (1) מסירת מידע לפי סעיף קטן (א5) תהיה למשטרת ישראל או למנהל המחלקה לשירותים חברתיים או לעובד סוציאלי מטעמו ברשות המקומית שבתחומה נמצא מקום מגוריו של האדם שלגביו התעורר החשש לפגיעה;

(2) מסירת מידע לפי סעיף קטן (א5) תהיה למשטרת ישראל; באם הבגיר שלגביו התעורר החשש לפגיעה הוא בן משפחה מדרגה ראשונה של האדם אשר לגביו התעורר החשש כי יפגע בו, יימסר המידע למשטרת ישראל או למנהל המחלקה לשירותים חברתיים או לעובד סוציאלי מטעמו ברשות המקומית שבתחומה מתגורר האדם שלגביו התעורר החשש לפגיעה.

¹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 327, התשפ"ג עמ' 76.

(2א) בלי לגרוע מהוראות סעיף 16א, מידע כאמור בסעיף קטן (א)(5) יימסר רק לאחר שהמטפל יידע את ההורה של הקטין, את האפוסטרופוס של הקטין או חסר הישע או את מיופה הכוח של חסר הישע בדבר מסירת המידע, אלא אם כן התקיים אחד מאלה:

(1) לדעת המטפל קיים חשש לפגיעה בשלומו הגופני או הנפשי של הקטין או חסר הישע, על ידי ההורה, האפוסטרופוס, מיופה הכוח, או בן משפחה של הקטין או חסר הישע;

(2) לדעת המטפל יידוע ההורה או האפוסטרופוס של הקטין או יידוע האפוסטרופוס או מיופה הכוח של חסר הישע עלול להביא לפגיעה בטיפול בקטין או בחסר הישע או לפגיעה בשלומו הגופני או הנפשי של הקטין או חסר הישע כאמור, או בשלומו הגופני או הנפשי של אדם אחר;

(3) המידע הוא על קטין מעל גיל 14 והקטין ביקש שלא ליידע את ההורה או את האפוסטרופוס שלו;

(4) לא ניתן במאמץ סביר לאתר את ההורה, או את האפוסטרופוס או את מיופה הכוח וליידע אותו כאמור ולדעת המטפל יש למסור את המידע בלא דיחוי;

(5) לעניין יידוע של הורה – למעט הורה שנשללה אפוסטרופוסו לפי כל דין או שהוגבלה סמכותו לקבלת מידע על אודות הקטין לפי כל דין.

(3א) המטפל ימסור מידע כאמור בסעיף קטן (א)(5) רק לאחר שיידע את המטופל על כוונתו למסור את המידע וביקש את הסכמתו להעברת המידע; ואולם, אם סבר המטפל כי היידוע או בקשת ההסכמה עלולים לסכל את מניעת הפגיעה במטופל או באדם אחר כאמור באותו סעיף קטן או כי לא ניתן לאתר את המטופל וזאת לאחר שנעשה מאמץ סביר לאתר ויש להעביר את המידע בלא דיחוי – ימסור המטפל את המידע האמור בלי ליידע את המטופל;

(4א) קיבל חבר גוף ציבורי מידע כאמור בסעיף (א)(8) לא יעשה בו כל שימוש אלא לפי אותו סעיף קטן וימחק את המידע כשאינו דרוש עוד, והכל במידה הנדרשת לשם יישום התכלית כאמור."

בסעיף קטן (ג) –

(א) האמור בו יסומן "(1)";

(ב) לאחר פסקה (1) יבוא:

(2) על אף האמור בפסקה (1), קיבל אדם מידע לפי סעיף קטן (א)(5) או (ב5), במסגרת מילוי תפקידו לפי דין, יחולו לעניין העברת המידע הוראות הדין החלות עליו מתוקף תפקידו, ובלבד שהעברת המידע היא לשם מניעת הפגיעה כאמור בסעיפים הקטנים האמורים.

אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

(ד) "בסעיף זה –

"בן משפחה מדרגה ראשונה" – בן זוג, בן זוג לשעבר, הורה, ילד, אח וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה. ;

"גוף ציבורי" – כהגדרתו בסעיף 123(1) לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981², לרבות ועדה ציבורית ;

"חסר ישע" – כהגדרתו בסעיף 368א לחוק העונשין, התשל"ז-1977³ ;

"מיופה כח" – כמשמעותו בפרק שני 1 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962⁴.

הוספת תוספת שלישית 2. אחרי התוספת השנייה לחוק העיקרי יבוא :

"תוספת שלישית

(סעיף 20(ה))

1. הוועדה לבדיקת מקרי רצח נשים בידי בן משפחה שהוקמה לפי החלטת ממשלה מספר 820 (תמ/42) מיום ד' בסיון התשס"ב (15 במאי 2002). "

ד ב ר י ה ס ב ר

כללי בסעיף 19 לחוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996 (להלן – החוק), מעוגנת החובה החלה על מטפלים לשמור על סודיות מידע הנוגע למטופל, אשר הגיע אליהם תוך כדי מילוי תפקידם או במהלך עבודתם. בסעיף 20 לחוק קבועים החריגים לכלל, בהם ניתן להעביר מידע רפואי לאחר, כגון: הסכמת המטופל להעברת המידע, חובה על פי דין להעברת המידע, מידע המועבר למטפל אחר לצורך טיפול במטופל, ועוד. סעיף 20 לחוק לא כולל התייחסות למקרים בהם העברת המידע נדרשת לצורך מניעת פגיעה אפשרית באדם אשר העביר את המידע למטפל (לדוגמא: מטופל המביע בפני המטפל רצון לפגוע בעצמו או המביע חשש כי הוא עומד להיפגע על ידי אדם אחר), או לצורך מניעת פגיעה בצד ג' שאינו המטופל (לדוגמא מטופל אשר במהלך הטיפול בו עולה כי הוא מהווה איום ממשי כלפי בן משפחתו, או מטופל המדווח למטפל במהלך הטיפול בו על מידע בנוגע לאדם אחר המצוי בסכנת פגיעה על ידי צד ג' וכיו"ב).

זאת ועוד, ישנם מקרים בהם המטפל נחשף למידע אשר יכול להצביע על חשש לפגיעה עתידית בקטין, בחסר ישע ואף באדם בגיר (בין אם המטופל מסר מידע בנוגע לפגיעה אפשרית בעצמו ובין אם מסר מידע בנוגע לפגיעה אפשרית בזולתו). אולם, בשל העובדה כי העברת מידע בנוגע לחשש עתידי לפגיעה לא הוסדרה בדין ובשל החשש מפני הפרת חובת הסודיות הרפואית החלה על המטפל לפי דין, נמנע המטפל מלהעביר את המידע לגורם רלוונטי שייתכן שיוכל למנוע את הפגיעה העתידית.

במספר דברי חקיקה קיימות הוראות חוק המאפשרות לחרוג מחובת סודיות החלה על הגורם המקצועי אשר בפניו נמסר המידע, אך הוראות אלו לא מהוות פתרון לחשש של מטפלים מפני הפרת חובת הסודיות כאמור לצורך מניעת פגיעה במטופל או באדם אחר. כך למשל :

1. סעיף 8(א)(4) לחוק העובדים הסוציאליים, התשנ"ו-1996, קובע כי עובד סוציאלי רשאי לחרוג מחובת הסודיות החלה עליו, בין היתר כאשר "הגילוי דרוש לשם מניעת פגיעה באדם שעליו המידע או באדם אחר".
2. סעיף 368ד(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין), קובע כי במקרים בהם היה לבעלי מקצוע שונים, ובכלל זה רופא, אחות, עובד סוציאלי, פסיכולוג ועוסק במקצוע פרא רפואי, עקב עיסוקם, יסוד סביר לחשוב שנעברה עבירה בקטין או חסר ישע בידי אחראי עליו, חלה עליהם החובה לדווח על כך בהקדם האפשרי לעובד סוציאלי שמונה לפי חוק, או למשטרה. כמו כן בסעיף 368ד(ג) לחוק העונשין חלה

² ס"ח התשמ"א, עמ' 128.

³ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁴ ס"ח התשכ"ב, עמ' 120.

חובה על אותם בעלי המקצוע לדווח לעובד סוציאלי כאמור או למשטרה על יסוד סביר לחשד כי נעברה בקטין או בחסר ישע עבירת מין על ידי בן משפחה שטרם מלאו לו 18 שנים. בסעיפים אלו חובת הדיווח חלה רק בנוגע לחשד לעבירות שבוצעו ולא ביחס לחשש לפגיעה עתידית בלבד. כמו כן הסעיף מתייחס רק לפגיעה בקטינים על ידי אחראי או לפגיעה מינית על ידי בן משפחה קטין.

3. סעיף 262 לחוק העונשין קובע חובה כללית לפעול למניעת פשעים. הסעיף קובע כי מי שידע שפלוני זומם לבצע פשע חייב לנקוט בכל האמצעים הסבירים כדי למנוע את עשייתו או את השלמתו. סעיף זה אמנם חל ביחס לעבירות עתידיות (בלבד), אבל הוא מוגבל לעבירות מסוג פשע בלבד (עבירות שהעונש בצידן 4 שנות מאסר ומעלה). כמו כן, לפי הפסיקה הכלל בדבר עצימות עיניים (שמאפשר לייחס מודעות לרכיב בעבירה למי שהיה לו חשד ממשי כי הוא מתקיים ונמנע מלברר אותו) אינו חל ביחס לעבירת אי מניעת פשע, ולכן סעיף זה חל רק ביחס לידיעה של ממש. מטבע הדברים, ישנם מצבים רבים שבהם קיים חשש בלבד ולא ידיעה של ממש. מעבר לדרישת הידיעה שהיא גבוהה מקיומו של חשש, קיימות גם סיטואציות המצויות ב"אזור אפור" אשר בהן המטפל לא יהיה בטוח כי הפרת חובת הסודיות ומסירת המידע על ידו הן בגדר "אמצעי סביר" ולפיכך הוא עלול להימנע מלדווח. על כל פנים, מדובר בחובה שחלה על כלל הציבור, כאמור, ולא בהקשר מקצועי בלבד, ולכן היא מפורשת בצמצום ונאכפת במקרים נדירים יחסית.

4. סעיף 20(א)(5) לחוק זכויות החולה קובע שמטפל יכול להעביר מידע לאחר כאשר המידע חיוני להגנה על בריאות הזולת או הציבור ובכפוף להחלטת ועדת אתיקה בנושא, לאחר שנתנה למטופל הזדמנות להשמיע את דבריו בפניה. סעיף זה עוסק בהגנה על בריאות הציבור (למשל מפני מחלות מידבקות) ולא בחשש לפגיעה כתוצאה מאלימות. כמו כן במסירת מידע לפי סעיף זה יש צורך בהפעלת מנגנון מסורבל של ועדת אתיקה ושמיעת המטופל בפניה, דבר שיכול לעכב את מסירת המידע ולהחריף את הסכנה הצפויה. בנוסף, במקרים בהם ישנו חשש לפגיעה עצמית ואיומי אובדנות של המטופל, שמיעת המטופל בפני ועדת האתיקה עלולה להביא להחרפת הסכנה הנשקפת ולסיכול האפשרות למניעת הפגיעה הצפויה. לפיכך, החוק הקיים לא נותן פתרון כולל להעברת מידע על ידי מטפלים לצורך מניעת פגיעה.

5. סעיף 42 לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991, קובע בין השאר אפשרות לגלות את המידע אם המידע דרוש לשם טיפול באותו אדם, שהוא הורשה לכך בידי בית המשפט, או שקיימת חובה או רשות בחוק לגלות את המידע. סעיף זה לא נותן פתרון להעברת מידע לצורך הגנה על אדם אחר מפני פגיעה עתידית, מקום שבו לא חלה חובה לפי עבירת אי מניעת פשע.

בשל הצורך לאפשר העברת מידע במקרים נוספים, מוצע בהצעת חוק זו לקבוע הסדר על פיו המטפל יהיה רשאי להעביר מידע לצורך מניעת פגיעה, בתנאים המפורטים בהצעה, אל הגופים הרלוונטיים. יודגש כי מסירת "מידע רפואי" לפי החוק המוצע כוללת כל מידע שהגיע אל המטפל אגב הטיפול הרפואי לרבות מידע הנוגע לפגיעה במטופל או באדם אחר, שכן כל מידע כאמור שהגיע תוך כדי מילוי תפקידו של המטפל נחשב ככזה הנוגע ישירות למטופל.

בנוסף, בסעיף 20 לחוק לא מוסדרת כיום האפשרות למסור מידע שהתקבל על ידי מטופל לגורמים ממשלתיים האמונים על בחינת אירועים, הפקת לקחים וגיבוש מדיניות בסוגיות הנוגעות להגנה על שלום הציבור לצורך לימוד ההתנהלות ומניעת הישנות של מקרים דומים בעתיד. מכיוון שישנם מקרים בהם הדבר נדרש, מוצע במסגרת החוק לקבוע סמכות להעביר את המידע.

נושא זה עלה בוועדות הבין-משרדיות לטיפול ומניעת אלימות במשפחה בשנים 1998 ו-2016, ובהמשך לכך במסגרת תכנית ליישום המלצות הוועדה הבין-משרדית לטיפול ומניעת אלימות במשפחה, גם הומלץ על תיקון חקיקה בנושא.

המלצה זו אומצה עקרונית בהחלטת ממשלה מספר 5006 מיום ט' בסיון התשנ"ט (24 במאי 1999), ובהחלטת ממשלה מספר 2820 מיום י"ג בתמוז התשע"ז (7 ביולי 2017), בהן ניתנו הנחיות, בין היתר, בנוגע לשיתוף הפעולה בהעברת המידע בין הגופים השונים האמונים על התמודדות עם תופעות אלו.

הצורך בהסדרת נושא זה עלה גם בדו"ח מבקר המדינה בעניין – "ההתמודדות עם תופעת האלימות בן בני זוג" אשר פורסם ביום כ' בתמוז התשפ"א (30 ביוני 2021), בו צוין, בין היתר, כי טרם הושלמו הליכי הסדרה בהתאם להמלצות הוועדות הבין משרדיות האמורות.

לפיכך מוצע בהצעת חוק זו לאפשר למטפלים למסור מידע כאמור אל גופים אלו, לטובת הגנה על הציבור.

סעיף 1(א1) מוצע להוסיף לסעיף 20(א) לחוק את פסקאות (א5) ו-(ב5) כנוסחן המוצע, בהן יפורטו המקרים שבהם יהיה המטפל רשאי להפעיל את מנגנון העברת המידע לשם מניעת הפגיעה.

פסקה (א5) המוצעת מתייחסת לנסיבות שבהן קיים חשש ממשי לפגיעה (גם פגיעה שאינה חמורה וממשית) בשלומה הגופני או הנפשי של קטין או חסר ישע, בין שהוא המטופל ובין שהוא קטין או חסר ישע אחר והעברת המידע דרושה לשם התערבות וטיפול למניעת הפגיעה. תנאי להעברת המידע הוא כי לדעת המטפל מדובר בחשש ממשי לפגיעה. עם זאת, כיוון שמדובר בקטין או בחסר ישע, רף הפגיעה נמוך יותר ואין צורך בחשש לפגיעה חמורה וממשית כתנאי להעברת המידע.

פסקה (ב5) המוצעת מתייחסת לנסיבות שבהן לדעת המטפל קיים חשש ממשי לפגיעה חמורה וממשית בשלומה הגופני או הנפשי של מטופל בגיר שאינו חסר ישע, בין שהוא המטופל ובין שהוא אדם אחר והעברת המידע דרושה לשם התערבות וטיפול למניעת הפגיעה. הצורך בפגיעה חמורה וממשית במקרה של בגיר, נועד לבטא את האיזון הדרוש שבין החובה לשמור על סודיות המידע הרפואי אל מול הצורך במניעת פגיעה, כאשר במקרה של חשש לפגיעה בשלומה של קטין או חסר ישע, די בחשש לפגיעה כלשהי אף שאינה חמורה וממשית ואילו בחשש לפגיעה בבגיר, יש צורך בחשש לפגיעה חמורה וממשית.

כחלק מהאיזון האמור, בחשש לפגיעה בבגיר, רשאי המטפל להתייעץ עם ועדה מייעצת שימנה המנהל הכללי של משרד הבריאות או מי שהמנהל הכללי הסמיכו לעניין זה, בשאלה האם להעביר את המידע או לא. יובהר כי כיום פועלות ועדות כאמור מכוח חוזר מנהל כללי של משרד הבריאות (מספר 26/03) – "מינוי ועדות קבועות לנושא אלימות במשפחה, ניצול מיני והזנחה של קטינים וחסרי ישע". ועדות אלו קיימות כיום בבתי חולים, בלשכות הבריאות, במחוזות קופות החולים ובמרפאות לבריאות הנפש. בכוונת משרד הבריאות, עם התקדמות הליכי החקיקה, למנות ועדות כאמור אשר יעצו גם בעניינם של בגירים ואשר יעצו גם למטפלים המקבלים מטופלים באופן פרטי בנוסף למסגרות המפורטות כיום בחוזר המנהל הכללי.

סעיף 1(ב) ו-2 והתוספת השלישית בסעיף 1(ב) מוצע להסדיר את האפשרות להעברת המידע לגוף ציבורי לרבות ועדה ציבורית, המנוי בתוספת השלישית לחוק. עוד מוצע בסעיף 1(4) להוסיף הגדרה ל"גוף ציבורי" אשר מפנה להגדרה בחוק הגנת הפרטיות, כך שיהיה ניתן להוסיף לתוספת השלישית רק ועדה ציבורית שעונה על ההגדרה של גוף ציבורי לפי חוק הגנת הפרטיות ("משרדי הממשלה ומוסדות מדינה אחרים, רשות מקומית וגוף אחר הממלא תפקידים ציבוריים על פי דין"). המידע יועבר אך ורק לשם המטרה הקבועה בסעיף – בדיקה והערכה של אירועים שאירעו בעבר לצורך הפקת לקחים, גיבוש מדיניות לטובת הציבור והגנתו, לשם בחינת דרכי טיפול או מניעת פגיעה עתידית. כן קובע הסעיף כי שר הבריאות, לבקשת השר הרלוונטי (השר הממונה על אותו הגוף), רשאי להוסיף בצו גוף ציבורי אחר לתוספת השלישית.

בסעיף 2 מוצע להוסיף את התוספת השלישית לחוק אשר תכלול את הגוף הציבורי אליו ניתן יהיה להעביר מידע לפי סעיף 20(א)(8) המוצע. הגוף הנכלל בתוספת המוצעת הינו הוועדה לבדיקת מקרי רצח במשפחה שהוקמה לפי החלטת ממשלה מספר 820 (תמ/42) מיום ד' בסיון התשס"ב (15 במאי 2002), ואשר סמכויותיה הורחבו בהמשך בהחלטת ממשלה 1821 מיום י"ז באב התשס"ב (14 באוגוסט 2022).

סעיף 1(2) בסעיף 1(2) מוצע להוסיף לסעיף 20 לחוק את סעיפים קטנים (א1) עד (א4) כנוסחם המוצע, כמפורט להלן.

לסעיף קטן (א1) מוצע לקבוע את הגורמים אליהם יועבר המידע לפי סעיף 1(א)(1) המוצע לפי העניין: כאשר מדובר בחשש לפגיעה בבגיר – המידע יועבר למשטרת ישראל. במקרה שבו מתעורר חשש לפגיעה בקטין או בחסר ישע או חשש לפגיעה בבגיר על ידי בן משפחתו מזדווגת ראשונה תתאפשר העברת המידע למשטרת ישראל או למנהל המחלקה לשירותים חברתיים או מי מטעמו ברשות המקומית בתחומה מתגורר האדם אודותיו התעורר החשש לפגיעה (בין אם מדובר במטופל ובין אם מדובר באדם אחר), זאת בהתאם לנסיבות. עוד יצוין כי בכוונת משרד הבריאות לפרסם נוהל רלוונטי שייכתב בשיתוף פעולה עם משטרת ישראל וגורמי משרד הרווחה בו יפורטו, בין היתר, דוגמאות למקרים בהם ניתן להעביר את המידע למשטרת ישראל או לגורמי הרווחה.

לסעיף קטן (א2) מוצע כי במסגרת האיזון בין האפשרות להסרת החיסיון הרפואי והעברת המידע לבין חובת שמירת הסודיות, ייקבע תנאי נוסף להעברת המידע כאשר מדובר בפגיעה בקטין או בחסר ישע לפי סעיף 20(א5) המוצע, ולפיו, טרם העברת המידע, יידע המטפל את ההורה של הקטין או את האפוטרופוס של הקטין או חסר הישע או את מיופה הכוח של חסר הישע, לפי העניין, בדבר כוונתו להעברת המידע. זאת, מבלי לגרוע מהוראות סעיף 16א לחוק, בעניין טיפול רפואי בקטין שהורה הורשע או מואשם בביצוע עבירת מין או אלימות כלפיו.

המטפל לא יידע גורמים כאמור אם סבר כי מתקיים אחד מאלה:

1. לדעת המטפל, קיים חשש לפגיעה בשלומו של הקטין או חסר הישע על ידי ההורה, האפוטרופוס, מיופה הכוח או בן משפחה של הקטין או חסר הישע.

2. לדעת המטפל הידוע האמור עלול להביא לפגיעה בטיפול בקטין, או בשלומו של הקטין או חסר הישע, או בשלומו הגופני או הנפשי של אדם אחר.

3. מדובר בקטין מעל גיל 14 המבקש שלא ליידע את הורה או את האפוטרופוס שלו. יובהר כי ההבחנה בין קטין מתחת גיל 14 לקטין מעל גיל 14 קיימת במספר הוראות חקיקה. כך למשל בחקירתו של עד קטין, בחקירת קטין נפגע עבירה, במשך הזמן להבאה בפני שופט ועוד. גם בהנחיות הקיימות במערכת הבריאות ישנה הבחנה דומה – בחוזר מינהל רפואה 4/2004 "ביקורי קטינים במרפאה ראשונית ללא מלווה", נקבע, בין היתר כי ככלל מטפל רשאי לבצע בדיקה או טיפול רפואי שגרתי בקטין שמלאו לו 14 שנה, גם ללא הסכמה מפורשת של הורה או נוכחות מלווה מטעמו, בכפוף לקבלת הסכמה מדעת שנתנה ע"י הקטין עצמו. בהתאם, גם במקרה זה מוצע לאפשר שיקול דעת לקטין מעל גיל 14 אשר אינו מעוניין כי יידעו את הוריו במידע אשר מסר למטפל.

4. לא ניתן לאתר את ההורה או האפוטרופוס וליידע אותו, על אף שנעשה מאמץ סביר לאתר ונדרש להעביר את המידע ללא עיכוב, לדוגמה: כאשר ישנו חשש מידי לפגיעה או במצבים דומים אחרים.

5. לעניין יידוע של הורה – המידע לא יועבר להורה אשר נשללה אפוטרופסותו או הוגבלה סמכותו לקבלת המידע לפי כל דין. זאת על מנת לתת מענה למקרים בהם נשללה אפוטרופסות, בין אם מכוח הדין (ראו סעיף 27א לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962), ובין אם מכוח החלטת בית המשפט בהתאם לחוק הכשרות.

לסעיף קטן (א3) מוצע כי לגבי מסירת מידע בנוגע לבגיר לפי סעיף 20(א5) המוצע – המידע יימסר רק לאחר שהמטפל יידע את המטופל על כוונתו למסירת המידע ויבקש את הסכמתו לכך אלא אם כן סבר המטפל כי היידוע או בקשת ההסכמה עלולים לסכל את הפגיעה או כי לא ניתן לאתר את המטופל לאחר מאמץ סביר ויש להעביר את המידע ללא דיחוי. כאמור בדברי ההסבר לסעיף 1(א) המוצע, מטפל המתלבט אם למסור את המידע יוכל להתייעץ על כך עם ועדה שמונתה על ידי המנהל הכללי לעניין זה.

לסעיף קטן (א4) מוצע לקבוע כי במסגרת האיזון בין השמירה על סודיות המידע הרפואי לבין תכליות טובת הציבור, המידע אשר יובא לידיעת חברי הגוף או הוועדה שבתוספת השלישית יישמר בסוד ולא ייעשה בו שימוש אלא לשם התכלית האמורה בסעיף קטן (א8) המוצע. בכלל זה, המידע לא יועבר לגוף חוקר אלא לצורך התייעצות בקשר להערכה המשותפת או יישומה או לצורך הפקת לקחים שקרו בעבר, במסגרת הגוף הציבורי אותו הם מייצגים בלבד. בנוסף, ניתן יהיה להפיק תוצרים כלליים, ללא פרטים מזהים, בהסתמך על המידע שהועבר, אולם כל המידע הגולמי שהועבר יימחק כשאינו דרוש עוד.

סעיף 1(3) מוצע להוסיף את סעיף קטן (ג2) במסגרתו ייקבע כי על אף האמור בסעיף 20(ג) שעניינו שמירת סודיות רפואית על ידי מטפל או עובד מוסד רפואי ונקיטה באמצעים הדרושים לצורך הבטחת שמירת סודיות זו, אם קיבל אדם מידע ממטפל לצורך מניעת פגיעה, במסגרת מילוי תפקידו לפי דין, והוא מעוניין להעביר המידע לגורמים נוספים, יחולו לעניין העברת המידע הוראות הדין החלות עליו מתוקף תפקידו, ובלבד שהעברת המידע היא לשם מניעת הפגיעה אותה ביקש המטפל אשר העביר את המידע למנוע.

סעיף 1(4) מוצע להוסיף אל סעיף 20 לחוק את סעיף קטן (ד) ולהגדיר בו כמה מונחים הנדרשים לצורך השינויים המוצעים בסעיף זה.

להגדרה "בן משפחה" – מוצע לכלול בהגדרה זו בן זוג, בן זוג לשעבר, הורה, ילד, אח וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלו.

להגדרה "גוף ציבורי" – מוצע להחיל את ההגדרה הקבועה בסעיף 1(23) לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א–1981: משרדי הממשלה ומוסדות מדינה אחרים, רשות מקומית וגוף אחר הממלא תפקידים ציבוריים על פי דין; לרבות ועדה ציבורית.

להגדרה "חסר ישע" – מוצע להחיל את ההגדרה הקבועה בסעיף 368א לחוק העונשין.

להגדרה "מיופה כוח" – כמשמעותו בפרק שני 1 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב–1962 (להלן – חוק הכשרות), לרבות בעניינים אישיים ורכשיים (שככל שלא צוין אחרת, כולל גם יפוי כוח לעניינים בריאותיים בהתאם לסעיף 32(ג) לחוק הכשרות).

מוגש על ידי שר הבריאות

**ז' בכסלו התשפ"ו
27 בנובמבר 2025**

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת נעמה לזימי

פ/1240/25

הצעת חוק הרשות לטיפול בנפגעי הלם קרב, התשפ"ג–2023

הגדרות

1. בחוק זה –

"נפגע הלם קרב" – אדם שסובל מפוסט טראומה עקב אירוע טראומטי שחוה במהלך פעילות מבצעית או בעת פגיעת איבה;

"פוסט טראומה" (PTSD) – הפרעה פסיכיאטרית מתמשכת המתפתחת עקב חשיפה לאירוע טראומטי.

הקמת הרשות ותפקידיה

2.

(א) מוקמת בזה במשרד הבריאות הרשות לטיפול בנפגעי הלם קרב (בחוק זה – הרשות).

(ב) אלה תפקידי הרשות:

(1) הקמה והפעלה של מרכזים רפואיים ייעודיים לטיפול בנפגעי הלם קרב, שמטרתיהם כמפורט בפסקאות משנה (א) ו-(ב) (להלן – מרכז רפואי ייעודי) או אישור מרכז קיים כמרכז רפואי ייעודי:

(א) הענקת טיפול רפואי ופסיכולוגי לנפגעי הלם קרב, במסגרת מובדלת ומותאמת לצרכיהם;

(ב) הפעלת מערך טיפול בנפגעי הלם קרב, שיפעל בסמוך לפגיעה בפעילות מבצעית או לפגיעת האיבה;

(2) נקיטת פעולות להגברת המודעות בצבא הגנה לישראל לנפגעי הלם קרב ולצורך בטיפול לאחר השחרור משירות;

(3) הענקת סיוע תעסוקתי לנפגעי הלם קרב;

(4) הענקת הטבות ייחודיות לנפגעי הלם קרב לאחר פעילות מבצעית או פגיעת איבה.

מטופלי הרשות

3.

הרשות תטפל בנפגעי הלם קרב אשר יופנו אליה מאגף השיקום במשרד הביטחון ומהמוסד לביטוח לאומי, וכן בנפגעי הלם קרב שיפנו אליה ישירות.

- מיון ראשוני 4. עם הפנייתם או פנייתם של נפגעי הלם קרב לרשות, או למרכז רפואי ייעודי, יעברו הפונים תהליך מיון ראשוני בידי ועדה לצורך הערכה וקביעת הסיוע הנדרש; הוועדה תורכב ממנהל המרכז הרפואי, הפסיכולוג המטפל בפונה במסגרת קופת החולים, ונציג של המוסד לביטוח לאומי או של משרד הביטחון, לפי נסיבות קרות האירוע הטראומטי.
- (ב) במהלך המיון הראשוני תקבע הוועדה האם מדובר בחשד לפוסט טראומה, האם הנפגע ייחשב כנפגע הלם קרב בהתאם לנסיבות שבהן אירעה הפגיעה, ומיהו הגורם האחראי למימון כלהלן:
- (1) משרד הביטחון – לעניין חיילים, חיילי מילואים ומתנדבים לשירות בצבא הגנה לישראל, שהאירוע הטראומטי לגביהם אירע במהלך פעילות מבצעית;
- (2) המוסד לביטוח לאומי – לעניין מי שהאירוע הטראומטי לגביו אירע בפגיעת איבה.
- מענה טיפולי ראשוני 5. במסגרת הטיפול הראשוני במרכז הרפואי, בתקופה שתארך לכל היותר שלושה חודשים, יהיה נפגע הלם קרב זכאי, בין השאר, לאלה:
- (1) מפגשים שבועיים עם פסיכולוג וסדנאות אלטרנטיביות שיקיים המרכז הרפואי במתכונת של חוגים שבועיים;
- (2) מענה טלפוני זמין במשך כל שעות היממה.
- הערכה לצורך קביעת דרגת פגיעה 6. (א) בתום תקופת הטיפול הראשוני תתבצע אבחנה והערכה מחודשת לנפגעי הלם קרב על ידי פסיכולוג וגורמים מקצועיים נוספים שעליהם תורה הרשות ולפי אמות מידה שתקבע הרשות, ותיקבע לכל נפגע דרגת פגיעה מבין הדרגות שלהלן:
- (1) דרגת פגיעה נמוכה – נפגע שמסוגל לתפקד;
- (2) דרגת פגיעה בינונית – נפגע שמתפקד למעט אפיזודות של התקפים פוסט טראומטיים;
- (3) דרגת פגיעה גבוהה – נפגע לא מתפקד.
- (ב) עד לסיום האבחנה וקביעת דרגת הפגיעה יהיה הנפגע זכאי להמשיך ולקבל טיפול במרכז רפואי ייעודי, אף אם הסתיימה תקופת הטיפול הראשוני.
- המענה הטיפולי 7. נפגע הלם קרב שנקבעה לו דרגת פגיעה יהיה זכאי לטיפולים כלהלן בהתאם לדרגת הפגיעה, לפי העניין:
- (1) דרגת פגיעה נמוכה –

- (א) טיפול פסיכולוגי לנפגע בהיקף שתורה הרשות, ומענה טלפוני בכל שעות היממה ובכל ימות השנה ;
- (ב) טיפול משפחתי לילדו של הנפגע, לבן הזוג או להורים של הנפגע ;
- (ג) טיפול לנפגע בסדנאות אלטרנטיביות או פארא-רפואיות, כגון ריפוי בעיסוק ;
- (ד) טיפול רפואי לכל תסמין בריאותי הנוצר עקב הפוסט טראומה ;

(2) דרגת פגיעה בינונית –

- (א) טיפול פסיכולוגי לנפגע בהיקף שתורה הרשות, וכן טיפול תרופתי על ידי פסיכיאטר או רופא אחר המוסמך לכך ומענה טלפוני בכל שעות היממה ובכל ימות השנה ;
- (ב) טיפול משפחתי לילדו של הנפגע, לבן הזוג או להורים של הנפגע ;
- (ג) סיוע והכוון תעסוקתי לנפגע ;
- (ד) בעת התקף פוסט-טראומטי יאושפז הנפגע עד להשבתו למצב יציב במרכז הרפואי הייעודי או בבית חולים או מרכז שיקום אחר שאישרה הרשות ; בעת אשפוזו הוא יהיה זכאי לקצבה חודשית בסך 5,000 שקלים חדשים לחודש בתקופת האשפוז ;

(3) דרגת פגיעה גבוהה –

- (א) שיקום מקצועי ;
- (ב) טיפול פסיכולוגי ;
- (ג) טיפול משפחתי לילדו של הנפגע, לבן הזוג או להורים של הנפגע ;
- (ה) הנפגע יאושפז במרכז הרפואי הייעודי או בבית חולים או מרכז שיקום אחר שאישרה הרשות ; בעת אשפוזו הוא יהיה זכאי לקצבה חודשית בסך 8,000 שקלים חדשים לחודש בתקופת האשפוז.

8. סיוע למטופלים לאחר שיקום
נפגע הלם קרב בדרגה בינונית וגבוהה יהיה זכאי לסיוע לאחר שיקום, בכפוף למבחן הכנסה, כלהלן :

- (1) מטופל שנקבע לו עד 50% אובדן כושר עבודה יקבל, בכפוף למבחן הכנסה, קצבה חודשית בסך 4,000 שקלים חדשים לחודש, ובלבד שאינו מקבל קצבה חודשית נוספת מהמדינה ; מטופל כאמור ימשיך לקבל מהרשות טיפולים שיקומיים ותרופתיים ;

(2) מטופל שנקבעו לו יותר מ-50% אובדן כושר עבודה יקבל, בכפוף למבחן הכנסה, קצבה חודשית בסכום כאמור בפסקה (1) וכן יקבל סיוע במימון דיור או בדיור במוסד מטעם הרשות וכן טיפול תרופתי אשר אינו כלול בסל הבריאות.

מבחן הכנסה 9. מבחן ההכנסה לעניין זכאות נפגע לסיוע לפי סעיף 8 הוא כלהלן:

(1) נפגע שבבעלותו דירה או 50% לפחות מהזכויות בדירה, או שמשכר יותר מ-10,000 שקלים חדשים ברוטו, לא יהיה זכאי לסיוע בדיור;

(2) נפגע שמשכר יותר מ-7,000 שקלים חדשים ברוטו, לא יהיה זכאי לקצבה חודשית.

מימון פעולות הרשות 10. (א) פעילות הרשות והמרכז הרפואי הייעודי תמומן על ידי משרד הבריאות כחלק ממערך בתי החולים הפסיכיאטריים; משרד הבריאות יקבל ממשרד האוצר תוספת תקציב להקמה, וכן לאחזקה ותפעול של מרכז רפואי ייעודי, בכל שנה.

(ב) משרד הביטחון יממן את הטיפול הרפואי של נפגעי הלם קרב שנפגעו בזמן פעילות מבצעית.

(ג) המוסד לביטוח לאומי יממן את הטיפול הרפואי של נפגעי הלם קרב שנפגעו בפעולת איבה.

ביצוע 11. שר הבריאות אחראי לביצועו של חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

הצעת החוק נועדה לשם מיסוד הטיפול בנפגעי הלם קרב שלקו בפוסט טראומה כתוצאה מפעילות מבצעית או מפגיעת איבה. כיום נפגעי הלם קרב מטופלים על ידי גורמים רבים בהתאם למסגרת בה נפצעו ולרוב נתקלים בקשיים בירוקרטיים רבים במסגרות אלו. מטרת הקמת הרשות היא לטפל בנפגעי הלם קרב באופן אחיד ובצורה רציפה. הרשות תעניק לנפגעי הלם קרב טיפול פסיכולוגי, טיפול תרופתי וכן תסייע בשיקום, לרבות השיקום התעסוקתי שלהם, ולאחר מכן תעניק סיוע בדיור או בקצבה. הרשות תעניק גם סיוע טיפולי למשפחת הנפגעים על מנת ליצור מעטפת נכונה לטיפול ושיקום הנפגעים.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים על ידי חברי הכנסת שרון מרים השכל ואכרם חסון (פ/20/5661), על שולחן הכנסת העשרים ואחת, על שולחן הכנסת העשרים ושתיים, על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברת הכנסת שרון מרים השכל (פ/21/408; פ/22/95; פ/23/389), על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת שרון מרים השכל (פ/24/534) ועל ידי חברת הכנסת נעמה לזימי (פ/24/2829) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת שרון מרים השכל (פ/25/763). הצעת החוק זהה לפ/24/2829 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט' בטבת התשפ"ג (02.01.2023)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת מירב כהן

פ/25/6197

הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון – מתווה בן-גוריון לדחייה ופטור משירות מטעמי לימודי דת), התשפ"ו–2025

1. תיקון סעיף 1 בחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו–1986¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, אחרי ההגדרה "ועדה רפואית" יבוא:
- "ועדת פטור משירות" – ועדת פטור מחובת שירות ביטחון מטעמי לימודי דת, שהוקמה לפי סעיף 36ב(ב);".
2. הוספת סעיף 36 אחרי סעיף 36א לחוק העיקרי יבוא:
- "פטור ודחיית 36ב. (א) בסעיף זה, "תלמיד דת עילוי" – תלמיד שירות מטעמי המצטיין הצטיינות יתרה בלימודי דת, ואשר הוכר לימודי דת ככזה על ידי ועדת פטור משירות, והלומד באופן סדיר ובהיקף שלא יפחת מ-45 שעות בשבוע, למעט בתקופות חופשה שיקבע שר הביטחון.
- (ב) שר הביטחון יקים ועדת פטור מחובת שירות ביטחון מטעמי לימודי דת שאלה חבריה:
- (1) עובד משרד הביטחון;
 - (2) עובד משרד החינוך;
 - (3) נציג איגוד ישיבות ההסדר;
 - (4) נציג ועד הישיבות בארץ ישראל;
 - (5) נציג ציבור.
- (ג) הוועדה תקבע מי יוכר כתלמיד דת עילוי ותמליץ על הענקת פטורים ודחיות שירות, בהתאם למכסה האמורה בסעיף קטן (ז).

¹ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107.

(ד) שר הביטחון רשאי לדחות שירות או לפטור משירות, מיועד לשירות ביטחון, אם יש טעם מיוחד במניעת הפסקת רציפות לימודי הדת אותם הוא לומד וזאת על פי המלצת ועדת הפטור משירות; פטור או דחיה כאמור יינתנו לתלמידי דת עילויים שתורתם אומנותם.

(ה) מיועד לשירות ביטחון שקיבל פטור או דחיית שירות כאמור בסעיף זה ונמצא כי אינו עומד בתנאי הפטור, יחולו עליו הוראות סעיף 13.

(ו) הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה תפרסם, מדי שנה, נתונים אודות היקף האוכלוסייה היהודית במדינה, כהגדרתה בפרסומי הלשכה.

(ז) מספר הפטורים משירות ביטחון או דחיות השירות שיינתנו לפי סעיף זה מטעמי לימודי דת לא יעלה על 0.07% מהאוכלוסייה היהודית במדינה, כפי שנקבע בפרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה כאמור בסעיף קטן (ו), ביחס לשנה הקודמת.

ד ב ר י ה ס ב ר

מטרת הצעת חוק זו היא קידום השוויון בחובת השירות הצבאי, מתוך הכרה בחשיבות התרומה למדינה ובערבות ההדדית כערכי יסוד בחברה הישראלית.

ביום כ"ח באדר א' התש"ח (9 במרץ 1948) הודיע ראש המטה הארצי של ארגון ההגנה (הרמ"א) כי "נתקבלה החלטה כי בני הישיבות, לפי רשימות מאושרות, פטורים משירות בצבא. לתלמידים המסוגלים יינתן אימון להגנה עצמית במקום תלמודם". עוד נקבע שם כי "החלטה זו כוחה יפה למשך שנת תש"ח ובסוף השנה תבחן הבעיה מחדש". בשנת 1949 קיבל ראש הממשלה ושר הביטחון, דוד בן-גוריון, הסדר אשר עוגן בתקנה זמנית למתן דחיית שירות בצה"ל למספר קטן של בחורי ישיבה בתנאי שיקדישו את כל זמנם ללימוד תורה ולא לכל עיסוק אחר, אף לא חינוכי או התנדבותי. בהסדר זה נכללו כ-400 בחורי ישיבות ביחס ל-600,000 תושבים יהודים שחיו אז במדינה, דהיינו 0.07 אחוזים מכלל אוכלוסיית היהודים במדינה. הסדר זה אשר החל כמענה אישי וללא כל חקיקה לבקשה של הרב יצחק מאיר לוינ, אשר שימש כשר הסעד, הוכר כמתווה בן-גוריון לשחרור בחורי ישיבה מחובת השירות הסדיר. נכון להיום, רוב מוחלט, העומד על עשרות אלפים, של בני ישיבות ואברכים, אינם מתגייסים לשירות צבאי, כך שמשימת שירות המדינה בצבא לא מתחלקת באופן שוויוני בין קבוצות האוכלוסייה השונות. זאת בניגוד לפסיקת בג"ץ. מציאות זו קשה במיוחד בתקופה של מלחמה ממושכת ורב-זירתית. לאור כל האמור לעיל, מוצע לקבוע בחוק הסדר אשר יבוסס על מתווה בן-גוריון אשר בבסיסו כל

אזרחי המדינה חייבים בשירות ביטחון, למעט מספר מועט של תלמידי דת יהודים המוגדרים כעילויים בדתם ש"תורתם אומנותם". ההסדר המוצע מכיר בחשיבות לימודי הדת ועל כן בא לקבוע באופן שוויוני אפשרות לדחייה או פטור משירות לאותם אלה אשר מוגדרים כעילויים בדתם וזאת על פי המלצת ועדה ייעודית שתבחן בקשות לדחייה או פטור משירות.

לפי ההסדר המוצע, שר הביטחון יוכל לפטור משירות ביטחון תלמידים עילויים במספר שלא יעלה בשנה על 0.07% מגודל האוכלוסייה היהודית, בהתאם לפרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, וזאת ברוח ההסדר ההיסטורי שפורט לעיל.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ח בתשרי התשפ"ו (20.10.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת משה טור פז

5407/25/פ

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (פטור ממס למשרת מילואים פעיל) (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 9. בפקודת מס הכנסה¹, בסעיף 9, אחרי פסקה (ח6) יבוא:

"(ט6) תגמול למשרת מילואים פעיל, לפי פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995², וכמשמעותו בחוק שירות המילואים, התשס"ח–2008³, ששירת בתקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד תום תוקפה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף שניתנה ביום האמור לפי חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א–1951⁴."

דבריו הסבר

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) פרצה מלחמת חרבות ברזל והוכרז על מצב מיוחד בעורף מכוח חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א–1951. לצד ההתמודדות של אזרחי מדינת ישראל עם האובדן הנורא והאבל הכבד, רבים מהאזרחים אשר נקראו לשירות מילואים מוצאים את עצמם קורסים תחת הנטל הכלכלי, שהפך כבד יותר עקב העובדה שאותם חיילי מילואים הפסיקו לעבוד ו/או הכנסתם נפגעה עקב השקעתם היחידה והמוחלטת בלחימה.

מוצע לקבוע מתן פטור ממס הכנסה עבור חיילי המילואים שהם אלו ששומרים עלינו היום והם אלו שישחבו את המשק על כתפיהם ביום שאחרי המלחמה. מוצע כי ההסדר יהיה בהוראת שעה לתקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד תום תוקפה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף, התקופה שבה אותם חיילי מילואים עוצרים את חייהם ופרנסתם וכלכלתם נפגעת.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת מאיר כהן (פ/4925/25), על ידי חבר הכנסת אליהו רביבו (פ/4985/25) ועל ידי חבר הכנסת עידן רול (פ/5103/25). הצעת החוק זהה לפ/5103/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ז בטבת התשפ"ה (27.01.2025)

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

³ ס"ח תשס"ח עמ' 502.

⁴ ס"ח התשי"א, עמ' 78.

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת מיכאל מרדכי ביטון

פ/4846/25

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – מחיקת חוב בנקאי לעסקים זעירים, קטנים, בינוניים ואזרחים חדלי פירעון), התשפ"ד–2024

הוספת סעיף 4א5. 1. בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981,¹ אחרי סעיף 3א5 יבוא:

"מחיקת חוב 4א5. (א) בסעיף זה –

בנקאי

לעסקים זעירים,

קטנים, בינוניים

ואזרחים חדלי

פירעון

"חוק חדלות פירעון" – חוק חדלות פירעון ושיקום

כלכלי, התשע"ח–2018;²

"חייב" – יחיד החב בחוב לתאגיד בנקאי בשל

הלוואה;

"מחיקת חוב" – ויתור התאגיד הבנקאי על קבלת

יתרת ההלוואה, כולה או חלקה;

"נושא משרה" – כהגדרתו בחוק החברות

התשנ"ט–1999,³ ולגבי שותפות – כל

הממלא תפקיד דומה בשותפות וכן שותף

כללי;

"עסק זעיר" – הוא מעסיק עד חמישה עובדים או

שמחזור העסקאות השנתי שלו אינו עולה

על שני מיליון שקלים חדשים;

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.

² ס"ח התשע"ח, עמ' 310.

³ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.

"עסק קטן" – הוא מעסיק בין שישה ל-20 עובדים או שמחזור העסקאות השנתי שלו עולה על שני מיליון שקלים חדשים אך אינו עולה על 20 מיליון שקלים חדשים ;

"עסק בינוני" – הוא מעסיק בין 21 ל-100 עובדים או שמחזור העסקאות השנתי שלו עולה על 20 מיליון שקלים חדשים אך אינו עולה על 100 מיליון שקלים חדשים ;

"עסק גדול" – הוא מעסיק מעל ל-100 עובדים או שמחזור העסקאות השנתי שלו עולה על 100 מיליון שקלים חדשים.

(ב) תאגיד בנקאי שביצע מחיקת חוב לעסק גדול, יתעד את הפעולה וישמור את התיעוד בפנקס ייעודי בהתאם להוראות שיקבע השר.

(ג) תיעוד כאמור בסעיף קטן (ב) יכלול את כל אלה :

- (1) שם העסק הגדול ;
- (2) מספר מזהה של העסק הגדול ;
- (3) סכום החוב הכולל ;
- (4) סכום החוב שנמחק ;
- (5) תאריך ביצוע מחיקת החוב ;
- (6) תנאים שהוסכמו, אם הוסכמו, למחיקת החוב ;
- (7) חתימת מנהל כללי של התאגיד בנקאי או נציג התאגיד שהוסמך לכך ;
- (8) חתימת נושא משרה בעסק גדול שהוסמך לכך ;
- (9) כל פרט אחר שיקבע השר.

(ד) תאגיד בנקאי ידווח לשר ולוועדת הכלכלה של הכנסת, אחת לשנה, על כל אלה :

- (1) מספר הפעמים שביצע מחיקת חוב השנה שקדמה לדיווח ;

(2) סכום כולל של מחיקת חוב שבוצע במהלך השנה שקדמה לדיווח.

(ה) תאגיד בנקאי שביצע מחיקת חוב לעסק גדול, אחד או יותר, יחויב בביצוע מחיקת חוב בגובה הסכום הכולל כאמור בסעיף קטן (ד)(2), בשנה הקלנדרית שלאחר ביצוע הדיווח כאמור, לכל אחד מאלה:

(1) עסק זעיר;

(2) עסק קטן;

(3) עסק בינוני;

(4) חייב שהוכרז כי הוא חדל פירעון, כהגדרתו בחוק חדלות פירעון.

(ו) השר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, יקבע אמות מידה לצורך ביצוע בקשות כאמור בסעיף קטן (ה), באופן יעיל והוגן."

דברי הסבר

ישנם תאגידי בנקאיים המבצעים מחיקת חובות לעסקים גדולים בעלי חשבונות עם הפקדות בסכומי עתק, מתוך הנחה כי מחיקת החובות תעודד את העסקים הגדולים להמשיך ולהפקיד סכומי עתק באותו תאגיד בנקאי. מציאות זאת פוגעת פגיעה מהותית בעיקרון השוויון, שכן מחיקת החובות מבוצעת רק לבעלי הון ועסקים גדולים ולא לעסקים זעירים, קטנים, בינוניים ואזרחים במשבר כלכלי, שכוח המיקוח והעמידה שלהם מול תאגיד בנקאי מוגבל והם אינם מחוברים ישירות בקשר בלתי אמצעי להנהלות התאגיד הבנקאי.

בהתאם להצעת החוק, בכל שנה שיעור מחיקת החובות עבור עסקים זעירים, קטנים, בינוניים וחשבונות פרטיים של חייבים חדלי פירעון, יהיה באותו סכום כולל של מחיקת חובות שבוצעה על ידי התאגיד הבנקאי לעסקים גדולים. כך לדוגמה, תאגיד בנקאי שאישר וביצע מחיקת חובות בגובה מיליארד שקלים לחברות גדולות, יחויב למחוק, בשנה הקלנדרית שלאחר ביצוע מחיקה כאמור, מיליארד שקלים לעסקים זעירים, קטנים, בינוניים וחייבים חדלי פירעון.

מטרת הצעת החוק להביא לצדק חלוקתי בנושא מחיקת חובות בחברה, לדאוג לחלשים שבחברה, ולהבטיח שגם לבעלי עסקים זעירים, קטנים, בינוניים וחייבים חדלי פירעון, תהיה היכולת להנות ממחיקת חובות כעסקים גדולים ובעלי הון.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ח בתמוז התשפ"ד (24.07.2024)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת ינון אזולאי

פ/25/6019

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – עבודה מועדפת ביישובי קו העימות בצפון ובדרום), התשפ"ה–2025

1. תיקון לוח ח' בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1985¹, בלוח ח', אחרי פרט (ז) יבוא –

"(ח) עבודה ביישובי קו העימות בצפון וביישובי קו העימות בדרום:

(1) עבודה בשירותי תיירות כמשמעותם בסעיף 2 לחוק שירותי תיירות, התשל"ו–1976²;

(2) עבודה באטרקציה כהגדרתה בסעיף 40א לחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט–1959³;

(3) עבודה בתחום המלצרות, הטבחות, התחזוקה או הניקיון בענף המסעדנות;

(4) בפרט זה –

"יישובי קו העימות בצפון" – היישובים שמצויים בתחום שבין

גבול מדינת ישראל עם לבנון לבין הקו האנכי העובר 9

ק"מ פנימה ממנו לרבות אזור תעשייה ביישובים כאמור;

"יישובי קו העימות בדרום" – היישובים שמצויים עד 7 ק"מ

מגדר המערכת המקיפה את רצועת עזה, לרבות אזור

תעשייה ביישובים האמורים;

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 37.

² ס"ח התשל"ו, עמ' 228.

³ ס"ח התשי"ט, עמ' 234.

(5) השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי להוסיף יישובים להגדרות יישובי קו העימות בצפון ויישובי קו העימות בדרום.

תחילה 2. תחילתו של חוק זה ביום ח' באלול התשפ"ו (1 בספטמבר 2025).

דברי הסבר

כללי מתקפת הטרור הרצחנית של חמאס על מדינת ישראל ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) המיטה אסון על חבל התקומה (עוטף עזה) ועל תושביו וזרעה הרס וחורבן בממדים שלא היו כמותם בישראל. מאות מתושבי החבל נרצחו, עשרות נחטפו, חלק הוכרזו נעדרים ומאות נותרו יתומים.

לאחר החזרת השליטה ביישובים לידי צה"ל, פונו כלל היישובים ותושביהם פוזרו ברחבי הארץ. שירותי הרשויות המקומיות ביישובים הושבתו באחת וכן כלל הפעילות בחבל. בכך, התערער המרקם הקהילתי, ולמצוקת העקירה מהבית נוספו גם דאגה לגורל בני משפחה, חברים, מכרים ועצב עמוק על מכריהם ששילמו בחייהם. חטיפתם של כ-150 חטופים מתושבי החבל, היוותה מרכיב נוסף במציאות הקשה שבה מצאו עצמם תושבי החבל. כמו כן, המלחמה המתמשכת הובילה לאי-ודאות ולקשיי תעסוקה, והפעילה לחץ משמעותי על תושבי העוטף הן בפן האישי והן בפן המשפחתי. גם בימים אלה, רבים מתושבי העוטף עדיין מתמודדים עם טראומה, אובדן ודאגה לגורל החטופים.

נוסף על כך, עם פרוץ הלחימה בחזית הצפונית, נשקף איום ביטחוני לאוכלוסייה המתגוררת בסמוך לגבול הצפוני של מדינת ישראל בעקבות ירי טילים וחדירת גורמים עוינים אל שטח ישראל.

בתחילת אוקטובר 2023, החליטה הממשלה על "תוכנית פעולה לאומית לביצוע פינוי אוכלוסייה בגזרת הצפון וקליטתה". מתוקף ההחלטה פונו תושבי יישובים בצפון המצויים במרחק של עד 3.5 ק"מ מהגבול. בעקבות כך, יותר מ-68,000 תושבים מהצפון היו זכאים לפינוי על ידי המדינה לבתי מלון או למגורים בקהילה אשר מומנו באמצעות מענק אכלוס. קהילות אלו פוצלו בין עשרות יישובים ברחבי הארץ. כמו כן, בשל תחושת האיום הביטחוני וחוסר היכולת לקיים שגרת חיים סבירה, החליטו חלק מתושבי הצפון שלא נכללו בתוכנית הפינוי הממשלתית להתפנות באופן עצמאי. מספרם של תושבים אלה נאמד בכמה עשרות אלפים. עם התרחבות המלחמה היו נתונים תחת אש מאות אלפי תושבים בעשרות יישובים נוספים, המרוחקים עד 20 ק"מ מגבול הצפון, אשר לא פונו על פי החלטות הממשלה ולא התפנו עצמאית.

המצב הכלכלי ביישובי קו העימות

בעקבות הלחימה בגזרה הצפונית ובגזרה הדרומית העסקים בצפון ובדרום נאלצו להתמודד עם מחסור מתמשך בכוח אדם, אובדן לקוחות וספקים, קושי תזרימי וקשיים ממשיים בתפעול, וכן בחלק מן הענפים הפעילות המשקית הופסקה לגמרי. לדוגמה, דוח מבקר המדינה שפורסם בשנת 2025 לעניין "טיפול הממשלה ביישובי הצפון במהלך מלחמת חרבות ברזל – המישור האזרחי-כלכלי", בחן את מצב התעסוקה ביישובי קו העימות הצפוני ומצא כי מבין סוגי העסקים שנגרמה פגיעה גבוהה בהכנסותיהם, בלטו תחום האירוח והמזון (ב-86% מהעסקים בתחום זה הייתה פגיעה של 51% ומעלה בהכנסות)

ותחום האמנות הבידור והפנאי (58%). פגיעה זו בעסקים ביישובי קו העימות עשויה להקשות על התושבים לחזור לבתייהם ולחדש את שגרת חייהם כפי שהייתה לפני המלחמה.

למדינת ישראל יש מחויבות לשיקום ופיתוח יישובי קו העימות בצפון ובדרום עבור תושביהם ומדינת ישראל כולה, ולהביא לחידוש ופיתוח חבלי ארץ בטוחים וברי קיימא עם צמיחה דמוגרפית וחוסן כלכלי. המדינה נדרשת לפעול לביסוס, חיזוק ופיתוח כלכלי, לצורך שיקום מהיר של יישובי קו העימות בצפון ובדרום, לרבות חיזוק, הרחבה ויצירת עוגנים לשם שיקום תעסוקתי של תושבי יישובי קו העימות.

סעיף 174 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1985, קובע כי חיילים משוחררים משירות חובה שעבדו ב"עבודה מועדפת" יהיו זכאים למענק. עבודה מועדפת לפי סעיף זה יכולה להיות במגוון רחב של תחומים וביניהם: תחנות דלק, אתרי בנייה, בתי מלון, אתרי גידול חקלאיים ובתי אריזה, מפעלי תעשייה ובתי מלאכה וסיעוד. לשם תרומה לשיקום התעסוקה ביישובי קו העימות בצפון ובדרום, מוצע לקבוע כי תיחשב כעבודה מועדפת גם עבודה בשירותי תיירות, אטרקציות ומסעדות ביישובים שמצויים בטווח של 9 ק"מ מהגבול הצפוני וביישובים המצויים בטווח של 7 ק"מ מגדר המערכת המקיפה את רצועת עזה.

באזורים אלה, עובדים רבים עוסקים בתחומי החקלאות והתיירות. בעוד העיסוק בחקלאות מוגדר כ"עבודה מועדפת", העבודה במסעדות ובאתרי טיול ואטרקציות, אינה מוגדרת כעבודה מועדפת, למרות שהיא מהווה מרכיב תעסוקה רב חשיבות ורכיב כלכלי משמעותי ביישובי קו העימות, בעיקר הצפוניים. בעקבות המלחמה, הפגיעה בהכנסות של עסקים אלה, קטנים ובינוניים, היא מאוד משמעותית והיכולת לגייס כוח אדם לתעסוקה במקצועות אלה מוגבלת, לאור העובדה שישנם תושבים שטרם שבו לבתייהם ובעקבות הקושי למשוך תושבים חדשים לאזורי קו העימות. מענק העבודה המועדפת יעודד תעסוקה באתרי תיירות, אטרקציות ומסעדות באזורים האמורים, ואף עשוי לסייע משמעותית לאתרי תיירות ומסעדות לקלוט כוח אדם, ובכך לסייע להם בשיקום הכלכלי.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ח בתמוז התשפ"ה (14.07.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת יבגני סובה
יוליה מלינובסקי
שרון ניר

פ/25/366

הצעת חוק הטבות לניצולי שואה (תיקון – זכאות למענק הטבות שנתי לבן זוג של ניצול שואה שנפטר), התשפ"ג–2022

הוספת סעיף 4א¹. בחוק הטבות לניצולי שואה, התשס"ז–2007¹, אחרי סעיף 4 יבוא:

4א. "מענק הטבות
נפטר אדם שהיה זכאי למענק שנתי לפי סעיף 4
שנתי לאלמנים
ערב פטירתו, יהיה בן זוגו זכאי למענק השנתי
האמור למשך שלוש שנים מיום פטירתו של
הזכאי."

דברי הסבר

מטרת הצעת החוק היא לצמצם את הפערים בין קבוצות שונות של ניצולי שואה על ידי המשך תשלום מענק שנתי למשך שלוש שנים לבן זוגו של מי שהיה זכאי למענק הטבות שנתי ונפטר. רוב הזכאים למענק חיים מתחת קו העוני. ברגע שאחד מהם הולך לעולמו, המצב הכלכלי של בני הזוג מדרדר והם נזקקים למענק הכספי האמור כדי להמשיך להתקיים בכבוד. הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת יבגני סובה וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/805). הצעת החוק זהה לפ/24/805 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ה בכסלו התשפ"ג (19.12.2022)

¹ ס"ח התשס"ז, עמ' 47.

מזכירות הממשלה

סעיף מספר 2240/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 16.11.2025 .

חק/2240. הצעת חוק הטבות לניצולי שואה (תיקון - זכאות למענק הטבות שנתי לבן זוג של ניצול שואה שנפטר), התשפ"ג-2022 של חה"כ יבגני סובה ואחרים (פ/366)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
שרון ניר
אביגדור ליברמן
עודד פורר
יבגני סובה
יוליה מלינובסקי
חמד עמאר

5562/25/פ

הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון – ייצוג הולם לנשים ברשימת מועמדים לכנסת)

הוספת סעיף 5ב. 1. בחוק-יסוד: הכנסת¹, אחרי סעיף 5א יבוא:

"ייצוג נשים
 5ב. בהרכב רשימת מועמדים המוגשת על ידי מפלגה
 בהתאם לסעיף 5א יינתן ביטוי הולם, בנסיבות
 העניין, לייצוגן של נשים בשיעור אשר לא יפחת
 מ-30% מתוך כל עשרה מועמדים."

דברי הסבר

מדינת ישראל ממוקמת במקום ה-95 מתוך 189 מדינות בשיעור הנשים בפרלמנט, נכון לדצמבר 2022, ובמקום ה-31 מתוך 36 מדינות ה-OECD (להרחבה ראו: נשים בכנסת: ריכוז נתונים לאחר הבחירות לכנסת ה-25, מרכז המחקר והמידע של הכנסת). בבחירות לכנסת העשרים וחמש ירד שיעור הנשים בקרב המועמדים ברשימות אשר נבחרו לכנסת לרבע מכלל המועמדים. כיום מכהנות בפועל 34 נשים בכנסת, שהן 28% מכלל חברי הכנסת. על פי נתוני האיגוד הבין-פרלמנטרי (IPU), נכון לשנת 2019 היו נהוגות מכסות לייצוג נשים ב-130 מדינות בעולם, אולם בישראל אין כיום מכסות סטטוטוריות לייצוג הולם לנשים, בין אם באמצעות שריון מקומות ברשימה לנשים ובין אם באמצעות הבטחת ייצוג נשים בשיעור מסוים ברשימת המועמדים. ראוי לציין כי מיזוג בין מפלגות שונות לצורך התמודדות ברשימה משותפת לכנסת גרם במקרים רבים לדחיקת נשים למקומות נמוכים יותר ברשימת המועמדים. לפיכך, הצעת החוק נועדה לתקן ליקוי זה ולפעול למען קידום שוויון הייצוג המגדרי ברשימות המועמדים לכנסת. על כן מוצע כי בהרכב רשימת מועמדים המוגשת על ידי מפלגה, יינתן ביטוי הולם, בנסיבות העניין, לייצוגן של נשים בשיעור שלא יפחת מ-30% מתוך כל עשרה מועמדים. הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת לימור מגן תלם וקבוצת חברי הכנסת (פ/2812/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת שרון ניר וקבוצת חברי הכנסת (פ/3323/25); הוסרה מסדר היום ביום ט"ז בתמוז התשפ"ג (5 ביולי 2023); פ/3726/25; הוסרה מסדר היום ביום ז' בשבט התשפ"ה (5 בפברואר 2025). הצעת החוק זהה לפ/3726/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
 והונחה על שולחן הכנסת ביום
 ג' באדר התשפ"ה (03.03.2025)

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 69.

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים :	חברי הכנסת	יאיר לפיד	ולדימיר בליאק
		מאיר כהן	רון כץ
		קארין אלהרר	טטיאנה מזרסקי
		מירב כהן	דבי ביטון
		אלעזר שטרן	סימון דוידסון
		מיקי לוי	ירון לוי
		מירב בן ארי	עדי עוז
		רם בן ברק	יסמין פרידמן
		יואב סגלוביץ'	משה טור פז
		בועז טופורובסקי	נאור שירי
		מיכל שיר סגמן	שלי טל מירון
		יוראי להב הרצנו	מטי צרפתי הרכבי

6294/25/פ

הצעת חוק קרן קיימת לישראל (תיקון – מעבר לחברה ממשלתית), התשפ"ו–2025

1. החלפת סעיף 3 בחוק קרן קיימת לישראל, התשי"ד–1953¹, במקום סעיף 3 יבוא :

"הקמת חברה
חדשה
(א) רשם החברות ירשום, לפי הוראות סעיף 10 לחוק החברות, התשנ"ט–1999², חברה בבעלות מלאה של המדינה; שר האוצר ימציא לרשם החברות את הפרטים והמסמכים הנדרשים לפי סעיף 8 לחוק האמור בתוך חודש מיום כניסת החוק לתוקף ויראו את החברה כחברה שהפכה לחברה ממשלתית בהתאם להוראות סעיף 8(א) לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה–1975³ (להלן – חוק החברות הממשלתיות).

¹ ס"ח התשי"ד, עמ' 34.

² ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.

³ ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

(ב) שר הפנים יהיה השר האחראי לענייני החברה, והוא יודיע לוועדת הכספים של הכנסת בתוך חצי שנה לאחר כניסת החוק לתוקף אם החליט שלא לפנות לוועדת הכספים של הכנסת לפי סעיף 63(א1) לחוק החברות הממשלתיות בנוגע לחברה.

(ג) בסעיף זה, "חברה בבעלות מלאה של המדינה" – חברה שכל מניותיה הן בבעלות המדינה והזכות למנות את כל הדירקטורים שלה היא בידי המדינה.

דבר הסבר

קרן קיימת לישראל (להלן – קק"ל) נוסדה על ידי ההסתדרות הציונית בשנת 1901 כאמצעי לאיסוף כספים מיהודים לשם קניית קרקעות בארץ ישראל והכשרת הקרקעות להתיישבות יהודית. עד לשנות החמישים פעלה קק"ל כחברה אנגלית שנוסדה בלונדון ונרשמה כחברה זרה. חוק קרן קיימת לישראל, התשי"ד–1953 (להלן – חוק קק"ל), יצר הסדר מקל להעברת נכסי החברה הזרה לחברה הישראלית – והיום קק"ל היא חברה לכל דבר ועניין.

בשנת 1961 הממשלה, המופקדת על מקרקעי ישראל, התקשרה עם קק"ל באמנה המסדירה את מערכת היחסים בין רשות מקרקעי ישראל (להלן – רמ"י) לקק"ל ביחס לטיפול במקרקעי ישראל. האמנה מקנה לקק"ל סמכויות ציבוריות נרחבות מאוד, כמו למשל הסמכות לכלל הפעולות הקשורות לייעור במדינה. בעקבות כך, אף הוענקו לחלק מעובדי קק"ל סמכויות שלטוניות של פקידי יעור. בשנת 2014 נרשמה חברת הקרן הקיימת לישראל בפנקס החברות כחברה לתועלת הציבור.

עם זאת, מאז קום מדינת ישראל לא הוסדר מחדש מעמדה המשפטי של הקרן, ונוצר מצב חריג ובלתי סביר, בו גוף בין-לאומי המחזיק בנכסי מקרקעין בהיקף עצום, פועל בישראל במקביל למוסדות המדינה, אינו כפוף לכללי מינהל תקין, שקיפות ופיקוח ציבורי. חוק קק"ל משנת 1953 אמנם הכיר בקק"ל כזרוע לאומית, אך נמנע מלכוון מנגנוני פיקוח אפקטיביים, המחייבים ניהול תקין ושקיפות לציבור. משכך נותר המבנה ההיסטורי המיושן, שאינו תואם למציאות הציבורית, הכלכלית והמשפטית של ימינו.

בעשורים האחרונים, הורחב היקף פעילותה של קק"ל, והיא הפכה לאחד הגופים המחזיקים בהון ציבורי משמעותי ביותר בישראל, עם שליטה על מקרקעין ותקציבים אדירים. על פי פרסומים כלכליים, קק"ל מחזיקה נכסים בהיקף מוערך של עשרות מיליארדי שקלים, אך היא מנהלת אותם ללא פיקוח תקציבי ממשלתי וללא שקיפות ציבורית נדרשת.

בעוד שבעבר התבססו הכנסותיה בעיקר על תרומות מהעם היהודי, הרי שכיום עיקר הכנסותיה מקורן במכירת מקרקעי המדינה ובהפרטות קרקעיות, דבר ההופך את משאביה למשאבים ציבוריים לכל דבר.

על אף זאת, כמעט לא הוחל עליה פיקוח חיצוני רגולטורי או ציבורי. נעשו מספר מאמצים בכדי להגביר את הפיקוח על קק"ל כגון הצעת חוק קרן קיימת לישראל (תיקון – החברה החדשה – גוף מבוקר), התשע"ז–2017, שהונחה על שולחן הכנסת על ידי חברי הכנסת בסיעת יש עתיד ולא אושרה. התפתחויות עדכניות רק העמיקו את הפער הזה. בשנים האחרונות תועדה מגמה של שימוש בכספי הקרן למטרות מגזריות ופוליטיות תוך בזבוז כספי ציבור וחלוקת "ג'ובים" למקורבים ומינויים פסולים. כל זאת פוגע באמון הציבור ובמקרים רבים אינו משרת את יעדיה ההיסטוריים של קק"ל. כך הפכה הקרן לכזו הסוחרת באדמות הציבור ובכספיו.

מצב זה מחייב תיקון מהותי. הצעת החוק שלפנינו נועדה להסדיר את מעמדה של קק"ל כחברה ממשלתית-ציבורית, שתמשיך לפעול למען פיתוח הארץ, שמירת הקרקע, הייעור, הקצאת הקרקעות לצרכים לאומיים וניהול משאבי אדמות הלאום, אך תחויב לפעול בכפיפות למנגנוני ביקורת, שקיפות ואחריות ציבורית, כפי שקיימים בכל גוף המנהל רכוש ציבורי.

הפיכת קק"ל לחברה ממשלתית היא תיקון היסטורי מתבקש: גוף המטפל במשאביו של הציבור חייב להיות כפוף לדין הציבורי ולא לפעול כקרן עצמאית שאינה מחויבת למינהל תקין. ההסדר המוצע מבטיח ששיקול הדעת בניהול קרקעות הלאום, בכספי הציבור ובמדיניות הפיתוח ייעשה באופן מקצועי, ענייני ושוויוני ובהתאם לחוק ולא למערכת אינטרסים פגומה. זהו תיקון היסטורי וצעד מתבקש לחיזוק אמון הציבור, מניעת הטיית משאבים למטרות זרות ובזבוז כספי ציבור שמחזיר את ניהול נכסי הלאום למסגרת החוקית והדמוקרטית הראויה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ו בחשוון התשפ"ו (17.11.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת איתן גינזבורג

פ/25/6023

הצעת חוק המתווכים במקרקעין (תיקון – אחריות לתשלום דמי תיווך), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 9 בחוק המתווכים במקרקעין, התשנ"ו–1996: (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 9, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) מתווך במקרקעין ימסור ללקוח את נוסח ההזמנה בכתב לביצוע פעולת תיווך במקרקעין כאמור בסעיף קטן (א), שבו יצוינו גם דמי התיווך שהמתווך יהיה זכאי לקבל, לפחות 24 שעות לפני מועד החתימה על ההזמנה.

(א2) חתם לקוח על הזמנה בכתב לביצוע פעולת תיווך במקרקעין ללא שניתנה לו זכות עיון כאמור, רשאי הוא לבטל את ההזמנה בתוך 24 שעות ממועד החתימה אלא אם כן התקשר הלקוח בעסקה לקנייה או להשכרה של מקרקעין בעקבות התיווך.

(א3) התקשר הלקוח בעסקה ללא שניתנה לו זכות עיון כאמור בסעיף קטן (א2), המתווך יהיה זכאי לדמי תיווך בסכום שלא יעלה על 0.5% משווי הדירה או סכום השווה לשבוע שכירות, לפי העניין."

2. בסעיף 14 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) מתווך במקרקעין הזכאי לדמי תיווך בשל תיווכו בעסקה שעניינה שכירות של מקרקעין למגורים (בסעיף זה – עסקת שכירות למגורים), יגבה את דמי התיווך בחלקים שווים מהמשכיר ומהשוכר שהתקשרו עמו בהסכם לביצוע פעולת תיווך במקרקעין, אף אם המשכיר לא חתם על הזמנה בכתב לביצוע פעולת תיווך במקרקעין.

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג), בעסקת שכירות למגורים רשאי מתווך במקרקעין לא לגבות דמי תיווך מאחד הצדדים שהתקשרו עמו בהסכם, ובלבד שדמי התיווך שיגבה לא יעלו על מחצית מדמי השכירות לחודש, כפי שסוכם בין הצדדים לעסקת השכירות למגורים."

¹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 70.

דברי הסבר

מחירי הדיור בישראל עולים מדי שנה, ובהתאמה עולים דמי התיווך עבור בעסקה רכישה או השכרה של מקרקעין. ממשלת ישראל מקדמת בתחום הדיור מדיניות המעודדת השכרה ארוכת טווח, במיוחד באזורי הביקוש. המשמעות היא כי דווקא אלו הזקוקים לדיור להשכרה – משפחות צעירות, סטודנטים, משפחות מעוטות הכנסה ואוכלוסיות אחרות, נאלצות כבר היום, ויידרשו גם בעתיד, להיעזר בשירותי תיווך וזאת בשל ההיצע המוגבל כיום של הדירות להשכרה ואי-סדרתו של השוק.

מבדיקה עולה כי מתווכים פונים אל בעלי נכסים למגורים המיועדים להשכרה ומציעים את שירותיהם בתמורה לתשלום דמי התיווך אשר יושת על השוכר בלבד, דבר שגורם להוצאה כבדה ביותר על שוכרי הדירות שכאמור, ברוב המקרים, אינם משתייכים לקבוצות בעלות ההכנסה הגבוהה ביותר במשק.

מוצע לחלק את האחריות לתשלום דמי התיווך בין הצדדים המעורבים בעסקת השכירות. עם זאת, המתווך רשאי להחליט שלא לחייב את אחד הצדדים בדמי תיווך, ובלבד שבמקרה זה הצד השני לא יידרש לשלם מעל מחצית מדמי השכירות לחודש. באופן זה ניתן להבטיח שעלות דמי התיווך המושתת על השוכר לא תעלה על מחצית מדמי התיווך שהיו נגבים אילו שני הצדדים היו נושאים בתשלום דמי התיווך.

בנוסף, מוצע לחייב את המתווך למסור ללקוח את ההזמנה בכתב לביצוע פעולת תיווך במקרקעין לפחות 24 שעות לפני שהלקוח נדרש לחתום על הזמנה זו, וזאת במטרה לאפשר ללקוח זמן לעיין בהזמנה ולהבין את התנאים להם הוא מתחייב בטרם החתימה. לקוח אשר חתם על הזמנה בכתב לביצוע פעולת תיווך במקרקעין בלי שניתנה לו הזדמנות לעיין בה כמפורט לעיל, יהיה רשאי לבטל את ההזמנה בתוך 24 שעות ממועד החתימה. עם זאת, מוצע שאם הלקוח חתם על עסקת המקרקעין בעקבות פעולת התיווך מבלי שניתנה לו הזדמנות לעיין בהזמנה בכתב כאמור, המתווך יהיה זכאי ל-0.5% מערך הדירה בעסקאות לרכישת דירה או לסכום השווה לדמי השכירות לשבוע כפי שהוסכם בעסקה לשכירת דירה. הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת איתן כבל וקבוצת חברי הכנסת (פ/1656/20), על שולחן הכנסת העשרים ושתיים ועל שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברת הכנסת תמר זנדברג (פ/807/22 ; פ/1456/23).

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת איתן גינזבורג (פ/3674/24).

הצעת החוק זהה לפ/3674/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ח בתמוז התשפ"ה (14.07.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת חילי טרופר
מיכאל מרדכי ביטון

פ/5208/25

הצעת חוק המאבק בטרור (תיקון – החמרת ענישה), התשפ"ה–2024

1. תיקון סעיף 21 בחוק המאבק בטרור, התשע"ו–2016¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 21, במקום "10 שנים" יבוא "15 שנים" ובמקום "15 שנים" יבוא "20 שנים".
2. תיקון סעיף 22 בסעיף 22 לחוק העיקרי –
 - (1) בסעיף קטן (א), במקום "חמש שנים" יבוא "עשר שנים";
 - (2) בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), במקום "שבע שנים" יבוא "14 שנים".
3. תיקון סעיף 23 בסעיף 23 לחוק העיקרי, במקום "חמש שנים" יבוא "שבע שנים".
4. תיקון סעיף 26 בסעיף 26 לחוק העיקרי, במקום "שלוש שנים" יבוא "עשר שנים".
5. תיקון סעיף 29 בסעיף 29 לחוק העיקרי, במקום "תשע שנים" יבוא "15 שנים".

דברי הסבר

חוק המאבק בטרור, התשע"ו–2016 (להלן – החוק) נחקק במטרה למנוע ולסכל עבירות טרור המבוצעות בידי ארגוני טרור או יחידים. החוק מטיל אחריות פלילית על גורמים המסייעים באופן אקטיבי או פסיבי לביצוע מעשי טרור כפי שמפורט בחוק. מדינת ישראל נלחמת בטרור מיום היווסדה, ועליה להילחם בטרור ביתר שאת לאחר אירועי כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023). הצעת חוק זו נועדה להחמיר את הענישה הקיימת היום בחוק, הן למבצעי העבירה והן למי שמסייע בפעילות טרור.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ו בכסלו התשפ"ה (16.12.2024)

¹ ס"ח התשע"ו, עמ' 898.

מוזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2226 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 09.11.2025 .

חק/2226. הצעת חוק המאבק בטרור (תיקון - החמרת ענישה), התשפ"ה-2024 של
חה"כ חילי טרופר ומיכאל מרדכי ביטון (פ/5208)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשלושה שבועות.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת חילי טרופר
אופיר כץ

5077/25/פ

הצעת חוק העונשין (תיקון – החמרת ענישה על סיוע לאויב במלחמה), התשפ"ה–2024

1. תיקון סעיף 91 בחוק העונשין, התשל"ז–1977¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 91, בהגדרה "ידיעה", אחרי "חפץ" יבוא "מפה, תצלום, רשימה".
2. תיקון סעיף 98 בסעיף 98 לחוק העיקרי, במקום "חמש-עשרה" יבוא "עשרים".
3. תיקון סעיף 99 בסעיף 99 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
"1א) מי שעשה מעשה שיש בו כדי לסייע לאויב במלחמתו נגד ישראל, דינו – מאסר חמש-עשרה שנים."
4. תיקון סעיף 112 בסעיף 112 לחוק העיקרי –
(א) בסעיף קטן (א), במקום "חמש-עשרה" יבוא "עשרים";
(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "עשר" יבוא "חמש-עשרה".
5. תיקון סעיף 113 בסעיף 113(ג) לחוק העיקרי, במקום "שבע" יבוא "עשר".
6. תיקון סעיף 115 בסעיף 115(א) לחוק העיקרי, במקום "שלוש" יבוא "חמש".
7. תיקון חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו–1955², בסעיף 44, במקום "עשר" יבוא הצבאי "חמש-עשרה".

דברי הסבר

בשנה האחרונה, בחסות המתקפה שנערכה על מדינת ישראל בכ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) והמלחמה שפרצה בעקבותיה, התגברו מאמצי מדינות אויב וארגוני טרור לגייס את אזרחי ותושבי ישראל לפעילות חתרנית נגד מטרות צבאיות ואזרחיות במדינה. מאמצי הגיוס הפכו להיות נגישים ופשוטים יותר באמצעות התקדמויות בתחומי התקשורת, ופוטנציאל הסכנה הטמון בהגעה לאזרחים מן

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

² ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

המניין המהווים מטרות נוחות הפך לחמור יותר. שיטות הפעולה של מדינות האויב הפכו למתוחכמות מבעבר, תוך שהן מפתות אזרחים על ידי תמריצים כלכליים לנקוט בפעולות ברף חומרה וסיכון עולה. התרחבות התופעה מגבירה את הצורך לחזק את ההרתעה ולהתאים את האיסורים בחוק למאפייני התופעה העכשוויים.

התיקונים המוצעים מבקשים לממש את תכלית חיזוק ההרתעה על ידי החמרת הענישה ביחס לפעולות הנערכות בתקופה של פעילות צבאית נגד מדינת ישראל. התפיסה העומדת ביסוד התיקונים המוצעים היא כי לפעילות חתרנית יש פוטנציאל נזק חמור לאין שיעור כאשר היא נערכת בעת התקיימות פעילות צבאית נגד המדינה, ולכן יש הצדקה להגביר את הענישה, הן ביחס לעבירות המצויות ברף החמור של פעילות גרם למלחמה (סעיף 98 לחוק העונשין, התשל"ז–1977), סיוע לאויב במלחמה (סעיף 99 לחוק), ריגול (סעיף 112 לחוק) וריגול חמור (סעיף 113 לחוק), והן ביחס לעבירת כניסה למקום צבאי (סעיף 115 לחוק). בנוסף, מוצע לתקן את הגדרת החוק ל-"ידיעה" (סעיף 91) כך שתכלול במפורש גם "מפה, תצלום, רשימה".

כמו כן, מוצע גם לתקן את סעיף 44 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו–1955, כך שתוחמר הענישה על עזרה לאויב מצד חייל.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד בחשוון התשפ"ה (25.11.2024)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2225 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 09.11.2025 .

חק/2225. הצעת חוק העונשין (תיקון - החמרת ענישה על סיוע לאויב במלחמה),
התשפ"ה-2024 של חה"כ חילי טרופר ואופיר כץ (פ/5077)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השר יריב לוין וה"ה אביגיל סון פלדמן ושרון אפק.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשלושה שבועות.

הערה